

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 20 lipca 2004r.

Nr 121

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁY:

- 1659** — Nr XII/99/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie przyjęcia sprawozdania Wójta Gminy z wykonania budżetu za 2003 rok..... 5573
- 1660** — Nr XII/101/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2004 rok..... 5582
- 1661** — Nr XII/102/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zmiany uchwały Nr XI/95/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 10 marca 2004r..... 5583
- 1662** — Nr XII/103/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kije” 5584
- 1163** — Nr XII/107/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zmiany uchwały Nr VI/65/03 Rady Gminy w Kijach z dnia 17 lipca 2003 roku..... 5632

1659

UCHWAŁA Nr XII/99/04 RADY GMINY W KIJACH

z dnia 28 kwietnia 2004r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania Wójta Gminy z wykonania budżetu za 2003 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (tekst jednolity z 2003r. Dz. U. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za 2003 rok stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: *R. Chrobot*

Załącznik do uchwały Nr XII/99/04
Rady Gminy w Kijach
z dnia 28 kwietnia 2004r.

Sprawozdanie Wójta Gminy w Kijach z wykonania budżetu gminy za 2003 rok

Budżet Gminy Kije został uchwalony na sesji Rady Gminy w Kijach, uchwałą Nr III/22/02 z dnia 30 grudnia 2002r. oraz określono zadania gospodarcze do realizacji w ramach tych środków. Dochody budżetu gminy wynosiły 5.767.369 zł, a wydatki budżetu gminy stanowiły kwotę 6.279.462 zł;

na spłatę kredytu przeznaczono kwotę 253.000 zł, co stanowiło rozchody budżetu. Założony deficyt budżetowy w kwocie 765.093 zł ma być pokryty przychodami pochodzącymi z kredytu zaciągniętego w Bankach Krajowych.

I. Zmiany w budżecie gminy

W okresie realizacji budżetu nastąpiły zmiany dokonane przez Radę Gminy i Wójta Gminy w wielkościach planowanych dochodów i wydatków budżetu gminy. Zmiany te spowodowane były:

1. Otrzymał z budżetu państwa za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego dotacji celowych na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej w kwocie 56.388 zł z przeznaczeniem na:
 - a) zasiłki i pomoc w naturze 35.374 zł
 - b) sfinansowanie części wyprawki szkolnej obejmującej podręczniki szkolne dla uczniów rozpoczynających naukę w I klasie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2003/2004 4.284 zł
 - c) sfinansowanie części wyprawki szkolnej obejmującej plecak, kostium gimnastyczny oraz przybory szkolne dla uczniów rozpoczynających naukę w I klasie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2003/2004 3.960 zł
 - d) składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej 320 zł
 - e) przygotowaniem i przeprowadzeniem głosowania w referendum ogólnokrajowym 12.450 zł
2. Otrzymał z budżetu państwa za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego dotacji celowych na realizację własnych zadań bieżących gminy w kwocie 42.406 zł z przeznaczeniem na:
 - a) dofinansowanie wypłat dodatków mieszkaniowych 18.673 zł
 - b) dożywianie uczniów zgodnie z „Rządowym programem wspierania gmin w dożywianiu uczniów” 19.726 zł
 - c) sfinansowanie odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów, byłych pracowników szkół i placówek oświatowych 4.007 zł
3. Otrzymał z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej dotacji z funduszy celowych na dofinansowanie inwestycji modernizacji Ośrodka Zdrowia w Kijach w
4. Otrzymał z Ministerstwa Rolnictwa i

w tym na:

- dofinansowanie odpraw dla zwalnianych nauczycieli 23.954 zł
 - dofinansowanie remontów mających na celu usunięcie zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa uczniów, pracowników szkół i placówek oświatowych 232.712 zł
5. Otrzymał z Zarządu Powiatu Pińczowskiego dotacji na remont Remizo-Świetlicy w Stawianach 700 zł
 6. Przyznaniem dotacji z funduszy celowych przez Zarząd Powiatu Pińczowskiego w sprawie dofinansowania przywrócenia do użytku stawu położonego we wsi Lipnik 5.000 zł
 7. Otrzymał z Zarządu Powiatu Pińczowskiego dotacji na zakupy butów ludowych (dla Koła Gospodyń Wiejskich w Kliszowie) 500 zł
 8. Wprowadzono również do budżetu:
 - wpływy z różnych opłat (wplaty na budowę przystanków i dofinansowanie działalności bibliotek) 4.050 zł
 - wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności nieruchomości 189.440 zł
- Ogółem zwiększenia dochodów budżetowych wynosiły 609.271 zł.
Dokonano także zmniejszeń dochodów budżetu gminy o kwotę 106.493 zł,
w tym:
1. Część oświatowa subwencji ogólnej dla gmin 1.016 zł
 2. Dotacje celowe na zadania zlecone w dziale Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska, rozdziale Oświetlenie ulic, placów i dróg 2.799 zł
 3. Sfinansowanie odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów 392 zł
 4. Udział gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych 10.352 zł
 5. Dotacje celowe na realizację zadań zleconych w dziale 853 - Opieka społeczna 88.177 zł w niżej wymienionych rozdziałach:
 - 85313 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej 2.612 zł
 - 85314 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne 62.637 zł
 - 85315 - dodatki mieszkaniowe 2.724 zł
 - 85316 - Zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze 20.204 zł
 6. Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu 3.757 zł

II. Dochody budżetu gminy

Plan dochodów budżetu gminy po dokonanych zmianach wynosił 6.270.147 zł, a wykonanie

6.283.201 zł, tj. 100,21 %. Dochody te zostały osiągnięte z następujących źródeł:

Źródło dochodu	Plan zł	Wykonanie zł
1. Podatek od nieruchomości	485.500	520.631
2. Podatek rolny	243.000	264.389
3. Podatek leśny	25.200	26.631
4. Podatek od środków transportowych	34.000	24.473
5. Podatek od działalności gospodarczej opłacany w formie karty podatkowej	5.000	4.379
6. Podatek od spadków i darowizn	7.000	6.525
7. Odsetki od nieterminowych wpłat podatków i opłat	7.500	15.902
8. Pozostałe odsetki	-	3.260
9. Wpływy z opłaty skarbowej	6.500	8.647
10. Podatek dochodowy od osób fizycznych	376.147	349.407
11. Podatek dochodowy od osób prawnych	-	621
12. Wpływy z opłat za pobór wody	65.000	61.192
13. Podatek od czynności cywilno-prawnych	18.000	18.751
14. Sprzedaż majątku gminy	271.440	236.827
15. Czynsze z wynajmu lokali użytkowych i mieszkań	79.000	91.302
16. Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	50.243	50.244
17. Wpływy z opłaty administracyjnej za czynności urzędowe	-	1.450
18. Pozostałe dochody własne	13.550	20.892
Razem dochody własne	1.687.080	1.705.523
1. Dotacje celowe na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	535.759	535.370
2. Dotacje celowe na realizację własnych zadań bieżących gminy	47.987	47.987
3. Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	1.200	1.200
4. Dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	5.000	-
5. Dotacje otrzymane z funduszy celowych na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji jednostek sektora finansów publicznych	8.100	8.100
Razem dotacje celowe	598.046	592.657
1. Subwencja oświatowa	2.564.537	2.564.537
2. Subwencja ogólna	1.263.401	1.263.401
3. Subwencja rekompensująca	157.083	157.083
Razem subwencja	3.985.021	3.985.021

Udział poszczególnych części źródeł dochodów w ogólnych dochodach gminy jest następujący:

1. Dochody własne	1.705.523	- 27,14 %
2. Dotacje celowe	592.657	- 9,43 %
3. Subwencje	3.985.021	- 63,43 %

Zaległości z tytułu podatków i opłat wynoszą 144.407 zł. Struktura stanu zaległości przedstawia się następująco:

1. Zobowiązania pieniężne	24.780 zł
2. Podatek od nieruchomości od jednostek gospodarki społecznej	82.903 zł
3. Podatek rolny od jednostek gospodarki społecznej	35.824 zł
4. Podatek od środków transportowych	825 zł
5. Podatek leśny	75 zł

Do 31 grudnia 2003r. zastosowano umorzenia i odroczenia na wniosek podatników na ogólną kwotę 24.039 zł

Skutki obniżenia górnych stawek podatków na 31 grudnia 2003r. wynoszą 199.619 zł w tym:

- w podatku rolnym	34.797 zł
- w podatku od nieruchomości	158.752 zł
- w podatku od środków transportowych	6.070 zł

W roku sprawozdawczym zaciągnięto kredyt bankowy w kwocie 150.000 zł z Banku PKO Bank Polski Spółka Akcyjna I Oddział w Kielcach z przeznaczeniem na pokrycie występującego deficytu budżetu gminy w 2003 roku. Na dzień 31 grudnia 2003r. zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów wynoszą 719.315 zł. W roku budżetowym 2003 na spłatę kredytu przeznaczono kwotę 259.623 zł, co stanowiło rozchody budżetu.

III. Wydatki budżetu gminy

Plan wydatków budżetowych po dokonanych zmianach wynosi 6.308.306 zł, a wykonanie

6.178.595 zł, tj. 97,94 %. W poszczególnych działach realizacja wydatków była następująca:

Dział	Nazwa działu	Plan w zł	Wykonanie w zł
010	Rolnictwo i łowiectwo	135.560	131.055
600	Transport i łączność	439.800	420.754
700	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	88.320	73.247
750	Administracja publiczna	1.285.414	1.242.016
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli, ochrony prawa i sądownictwa	13.158	12.852
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	63.700	62.316
757	Obsługa długu publicznego	85.000	69.175
801	Oświata i wychowanie	2.943.436	2.942.443
851	Ochrona zdrowia	50.243	50.190
853	Opieka społeczna	507.300	492.664
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	302.273	301.630
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	258.823	254.717
921	Kultura i ochrona dziedzictwa	132.279	122.836
926	Kultura fizyczna i sport	3.000	2.700

Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo

Na plan wydatków 135.560 zł poniesiono nakłady w kwocie 131.055 zł, tj. 96,68 %. Wydatki te zostały przeznaczone na:

- Wykonanie map do celów projektowych terenu wsi Czechów, Janów, Gartatowice 26.000 zł
- Wykonanie kosztorysu inwestorskiego sieci wodociągowej dla m. Czechów, Janów, Gartatowice 1.200 zł
- Opracowanie koncepcji wodociągowania pozostałej części gminy 10.000 zł
- Opracowanie koncepcji kanalizacji gminy 10.000 zł
- Opracowanie koncepcji kanalizacji gminy i studium wykonania przedsięwzięcia 3.000 zł
- Zapłacenie za projekt budowlany sieci wodociągowej wraz z przyłączami dla m. Czechów, Janów, Gartatowice 52.000 zł
- Opłatę manipulacyjną za czasowe zajęcie działek celem realizacji projektowanej inwestycji, tj. budowa sieci wodociągowej dla m. Czechów, Janów, Gartatowice 2.196 zł
- Zapłacenie za ogłoszenia w prasie dotyczące przetargu wodociągowania pozostałej części gminy 732 zł
- Zapłacenie za badanie gleb w pozostałych wsiach wodociągowania 680 zł
- Zapłacenie za energię z ujęcia wody w Gołuchowie 16.143 zł
- Prenumeratę czasopisma „Aktualności Rolnicze” 600 zł
- Zakupiono nagrody „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” 200 zł

13) Zapłacenie za badanie wody we wsiach Gartatowice i Janów 621 zł

14) Zapłacenie za badanie ścieków z oczyszczalni w Kijach 441 zł

15) Wpłaty gmin na rzecz „Izb rolniczych” w wysokości 2 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego 4.800 zł

16) Utrzymanie studni w Gołuchowie tj. drobne remonty, konserwacja oraz zakup zasuw 2.442 zł

Dział 600 - Transport i łączność

Na plan 439.800 zł wydatkowano kwotę 420.754 zł, tj. 95,67 %. Środki te zostały przeznaczone na:

- Kopanie rowów, układanie przepustów, planowanie ziemi we wsiach: Borczyń, Wola Żydowska, Kliszów, Stawiany 13.825 zł
- Zapłacono za odśnieżanie dróg gminnych 765 zł
- Zapłacono za ogłoszenie w prasie dotyczące asfaltowania dróg gminnych we wsiach: Kliszów, Włoszczowice, Żydówek, Gołuchów 293 zł
- Remont dróg gminnych we wsiach Gołuchów, Gartatowice, Wymysłów, Kliszów, Samostrzałów, Umianowice, Kije, Wierzbica i Borczyń 10.131 zł
- Pracę równiarki przy profilowaniu dróg na terenie gminy 16.581 zł
- Asfaltowanie dróg we wsiach: Kliszów, Włoszczowice, Żydówek, Gołuchów 275.156 zł
- Wykonanie 400 mb rowu odwadniającego we wsi Wola Żydowska i ułożenie przepustu 4.600 zł
- Zapłacono za dokumentację geodezyjną podziału nieruchomości położonych we wsiach: Kije, Kokot, Lipnik 35.000 zł

- 9) Wykonanie robót przy modernizacji drogi gminnej w m. Stawiany 8.025 zł
 - 10) Wycenę nieruchomości przeznaczonych pod budowę obwodnicy 6.942 zł
 - 11) Wynagrodzenie dla inspektora nadzoru nad asfaltowaniem dróg: Kliszów, Włoszczowice, Gołuchów, Żydówek 1.800 zł
 - 12) Profilowanie dróg gminnych i zagęszczanie dróg gminnych walcem oraz praca równiarki 35.174 zł
 - 13) Ukop, załadunek, dostawa rumosza na drogi gminne 44.462 zł
 - 14) Wykonanie przystanków autobusowych we wsiach: Wola Żydowska, Żydówek, Stawiany - Marynka, Umianowice 3.000 zł
- Na modernizację dróg gminnych otrzymaliśmy pomoc finansową w kwocie 35.000 zł z Urzędu Marszałkowskiego ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

Nie wykonano chodnika we wsi Włoszczowice, zadanie to zostało ujęte w budżecie na 2004r.

Dział 700 - Gospodarka gruntami i nieruchomościami

Na plan 88.320 zł wydatki wynoszą 73.247 zł, tj. 82,93 %. Wydatki te przeznaczono na:

- 1) Zapłacenie za ogłoszenia w prasie dotyczące: sprzedaży nieruchomości - budynku we wsi Umianowice, dostawy okien do Szkół Podstawowych Kije i Gartatowice oraz sprzedaży działek 1.015 zł
- 2) Przekazanie środków na fundusz remontowy i koszty Zarządu wspólnoty mieszkaniowej w Kliszowie 3.451 zł
- 3) Zapłacenie za wycenę nieruchomości zabudowanej we wsi Umianowice 4.880 zł
- 4) Zapłacenie za opinię urbanistyczną budynku w Umianowicach 1.220 zł
- 5) Zakup energii w budynku G.O.Z. Kije 2.166 zł
- 6) Zakup oleju opałowego do ogrzewania budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia w Kijach 23.258 zł
- 7) Zakup materiałów budowlanych do remontu budynku GOZ 28.885 zł
- 8) Zapłacono za sporządzenie aktów nabycia działek 2.787 zł
- 9) Wykonano szacunek działek wieczystego użytkowania we wsi Kije i Hajdaszek 2.500 zł
- 10) Pozostałe wydatki w kwocie 3.085 zł przeznaczono na drobne remonty i opłatę za usługi kominiarskie oraz zdemontowanie instalacji odgromowej.

Dział 750 - Administracja publiczna

Na planowane wydatki w kwocie 1.285.414 zł wydatki wynoszą 1.242.016 zł tj. 96,62 %. Wydatki te przeznaczono na:

- 1) Wypłatę diet dla radnych, członków Komisji Rady i przewodniczącego Rady Gminy 44.288 zł
- 2) Wynagrodzenia dla pracowników administracji, kierowców OSP, konserwatora i obsługi 759.700 zł
w tym:
 - nagrody jubileuszowe w kwocie 15.515 zł
 - odprawę rentową w kwocie 34.602 zł
 - odprawy emerytalne w kwocie 24.423 zł
- 3) Pochodne od wynagrodzeń 133.739 zł
- 4) Wypłatę diet sołtysom za udział w sesjach 4.300 zł
- 5) Przekazanie środków z tytułu odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych 20.410 zł
- 6) Wydatki rzeczowe w kwocie 176.337 zł przeznaczono na:
 - zakup ciepła (sezon grzewczy 2002/2003 - 2003/2004) 15.000 zł
 - zakup gazu do samochodu służbowego 7.099 zł
 - opłata za przesyłki pocztowe 25.644 zł
 - opłata za rozmowy telefoniczne 30.180 zł
 - zakup energii 16.904 zł
 - zakup komputerów 20.247 zł
 - zapłacono za wdrożenie programu 4.904 zł
 - wypłacono delegacje pracownikom 8.591 zł
 - prenumeratę czasopism i Dzienników Ustaw, Dzienników Urzędowych i Monitorów Polski 3.749 zł
 - zakup torby do przenoszenia gotówki z Banku 1.807 zł
 - zakup druków 6.294 zł
 - zakup kosiarki spalinowej 2.115 zł
 - zakup materiałów biurowych, pieczętek, toneru do drukarek i ksero 10.014 zł
 - udział pracowników w szkoleniach 5.295 zł
 - ubezpieczenie mienia w PZU 7.335 zł
 - zapłacono za bazę programu zabezpieczenia 897 zł
 - instalacja oprogramowania serwera do pracy w lokalnej sieci komputerowej 2.812 zł
 - szkolenie BHP pracowników 2.017 zł
 - badania lekarskie pracowników 567 zł
 - konserwacja oprogramowania 4.866 zł
 - usługi różne - zakup gazu, remonty maszyn biurowych, xera, zakup części do samochodu służbowego oraz środków czystości, prowizje bankowe za realizację przelewów 59.414 zł
- 7) Kwota 23.373 zł została wydatkowana na wynagrodzenia dla sołtysów za inkaso podatków
- 8) Wypłacono wynagrodzenia dla pracowników interwencyjnych oraz delegację 15.838 zł
- 9) Przekazano składki dla Związku Gmin Rolniczych i Ekologicznych i Jeden Krok do Unii Europejskiej 4.617 zł

Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, Kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Na plan 13.158 zł wydatkowano kwotę 12.852 zł tj. 97,67 %. Wydatki te przeznaczono na:

- 1) Prowadzenie rejestru stałego wyborców gminy 708 zł
- 2) Przygotowanie i przeprowadzenie głosowania w referendum ogólnokrajowym 12.144 zł

Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciw pożarowa

Na plan 63.700 zł wydatki wynoszą 62.316 zł tj. 97,83 % i zostały przeznaczone na:

- 1) Zakup mundurów dla OSP Kije, Stawiany, Samostrzałów, Czechów, Włoszczowice 6.273 zł
- 2) Ubezpieczenie pojazdów samochodowych i strażaków we wszystkich OSP 3.069 zł
- 3) Zakup energii 7.203 zł
- 4) Zakup materiałów do Remontu remizy OSP w Kijach 16.226 zł
- 5) Dofinansowanie zakupu samochodu 10.000 zł
- 6) Wydatki rzeczowe w kwocie 19.545 zł przeznaczono na zakup paliwa do samochodów z OSP Kije, Włoszczowice i Umianowice oraz motopomp wszystkim OSP, opłaty za rozmowy telefoniczne, zakupiono bilety na święto strażaka, zakup farb i pędzli do malowania oraz kalendary strażackich, zakup akumulatora dla OSP Kije, oprawę artystyczną obchodów 50-cio lecia OSP w Stawianach.

Dział 757 - Obsługa długu publicznego

Na plan 85.000 zł wydatki wynoszą 69.175 zł tj. 81,38 %. Środki te zostały wydatkowane na spłatę odsetek od kredytów.

Dział 801 - Oświata i wychowanie

Na plan 2.943.436 zł wydatkowano kwotę 2.942.443 zł, tj. 99,97 zł.

I. Szkoły Podstawowe

Na wydatki w 2003 roku zaplanowano 2.039.327 zł, a wydatkowano kwotę 2.038.548 zł, tj. 99,96 % z przeznaczeniem na:

- 1) Wynagrodzenia nauczycieli i obsługi 1.246.822 zł

w tym wypłacono:

- pięć nagród jubileuszowych dla nauczycieli 13.330 zł oraz sześć nagród jubileuszowych dla obsługi 11.300 zł
 - odprawę emerytalną dla pracownicy obsługi ze Szkoły Podstawowej w Kijach 6.400 zł
 - odprawy emerytalne dla 3 nauczycieli 20.900 zł
 - odprawy 6-cio miesięczne 26.592 zł
- 2) Pochodne od wynagrodzeń 248.411 zł

- 3) Dodatki mieszkaniowe i wiejskie 94.770 zł
- 4) Przekazanie środków z tytułu odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 88.967 zł

5) Wydatki rzeczowe w kwocie 332.899 zł przeznaczono na:

- zakup energii dla placówek oświatowych 22.796 zł
- zakup podręczników dla dzieci objętych „wyprawką szkolną” 4.284 zł
- zakup książek na wyposażenie biblioteki szkolnej w SP Kije 1.716 zł
- zakup opału 73.157 zł
- zakupienie pieca dla S.P. Kije 15.567 zł
- zakupiono odzież ochronną dla nauczycieli WF i dla palaczy 1.700 zł
- prenumeratę czasopism i Dzienników Ustaw 2.478 zł
- ubezpieczenie mienia w PZU 11.719 zł
- szkolenie pracowników i obsługa BHP 9.100 zł
- zapłacono za usługi i konserwację gąsienic 7.223 zł
- opłata za rozmowy telefoniczne 10.558 zł
- badania lekarskie pracowników 3.146 zł
- zapłacono za przegląd urządzeń uzdatniających wodę w SP Gartatowice 7.305 zł
- zakup okien i materiałów do ich wymiany 147.730 zł
- zakup komputerów i drukarki 7.680 zł
- zakupiono siatkę ogrodzeniową dla SP w Kliszowie i w Kijach 2.540 zł
- zapłacono za wykonanie mapek i pieczętek dla SP w Kijach 4.200 zł

6) Wydatki rzeczowe w kwocie 26.679 zł przeznaczono na zakup szafy na akta, pilarki elektrycznej, wywóz nieczystości i badanie wody, wznowienie licencji programu komputerowego, doprowadzenie instalacji elektrycznej do sieci komputerowej i malowanie sali komputerowej w Szkole Podstawowej w Gartatowicach, remont pieców, naprawę ksera, drobne naprawy, zakup środków czystości, remont pompy głębinowej w Gartatowicach oraz prowizje bankowe.

II. Oddziały klas „0” w Szkołach Podstawowych

Na działalność klas „0” w 2003r. zaplanowano kwotę 89.284 zł, wydatki wynoszą 89.269 zł, tj. 99,98 %. Wydatki te zostały przeznaczone na:

- 1) Wynagrodzenia osobowe dla nauczycieli 68.966 zł

w tym:

- odprawa emerytalna 7.188 zł
- odprawa sześciomiesięczna 4.588 zł
- nagroda jubileuszowa 2.325 zł

- 2) Pochodne od wynagrodzeń 12.111 zł
- 3) Wypłatę dodatków mieszkaniowych i wiejskich 4.192 zł
- 4) Przelew środków z tytułu odpisów za zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 4.000 zł

III. Gimnazjum

W 2003r. na utrzymanie Gimnazjum w Kijach zaplanowano kwotę 554.031 zł, poniesiono wydatki w kwocie 553.938 zł, tj. 99,98 % z przeznaczeniem na:

- 1) Wynagrodzenia dla nauczycieli 386.132 zł w tym:
 - nagroda jubileuszowa 5.080 zł
- 2) Pochodne od wynagrodzeń 77.854 zł
- 3) Wypłatę dodatków mieszkaniowych i wiejskich 24.343 zł
- 4) Przelew środków z tytułu odpisów za zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 26.000 zł
- 5) Zakup opału 31.444 zł
- 6) Pozostałe wydatki rzeczowe w kwocie 8.165 zł przeznaczono na prenumeratę czasopisma „Prawo oświatowe”, opłatę za obsługę - serwis komputerowy, zakup energii, badania lekarskie pracowników i opłaty za usługi bankowe, opłatę za telefony, wodę i ścieki.

IV. Dowożenie uczniów do szkół

Na plan 159.585 zł wydatkowano kwotę 159.480 zł, tj. 99,93 %. Środki te zostały przeznaczone na:

- 1) Wynagrodzenia i pochodne dla kierowcy 21.600 zł
- 2) Wynagrodzenia i pochodne dla nauczycieli sprawujących opiekę w czasie dowozu 16.048 zł
- 3) Zakup paliwa do „Gimbusa” 19.548 zł
- 4) Wynajem autobusów z PKS dowożących dzieci do szkół 100.627 zł
- 5) Wydatki w kwocie 1.657 zł zostały przeznaczone na drobne naprawy gwarancyjne „Gimbusa”, zakup winety oraz opłatę za umieszczenie w prasie ogłoszenia o przetargu.

V. Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół

Na plan 87.490 zł wydano kwotę 87.488 zł, tj. 100 %, w tym na:

- 1) Wynagrodzenia pracowników 68.393 zł
- 2) Pochodne od wynagrodzeń 15.064 zł
- 3) Przekazanie środków z tytułu odpisów za zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 1.400 zł
- 4) Wydatki rzeczowe w kwocie 2.631 zł, wydatkowano na zakup artykułów biurowych i druków, wypłatę delegacji pracownikom oraz opłatę serwisu komputerowego.

VI. Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli

Na plan 1.920 zł wydatkowano kwotę 1.920 zł, tj. 100 % z przeznaczeniem na:

- 1) Refundację kosztów doksztalcania w szkołach wyższych nauczycieli 1.800 zł
- 2) Szkolenie Rady Pedagogicznej 120 zł

VII. Pozostała działalność

Na plan 11.799 zł wydatki wynoszą 11.799 zł, tj. 100 % i zostały w całości przekazane na sfinansowanie odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli emerytów i rencistów byłych pracowników Placówek Oświatowych.

Z dniem 11 września 2003 roku została zmieniona sieć szkół na terenie naszej gminy, tj.

- 1) Likwidacja Szkoły Podstawowej w Woli Żydowskiej o kl. I-III,
- 2) Rozwiązanie Zespołu Placówek Oświatowych we Włoszczowicach w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa i Przedszkole.
- 3) Przekształcenie Szkoły Podstawowej w Gartatowicach i Szkoły Podstawowej we Włoszczowicach w filie Szkoły Podstawowej w Kijach,
- 4) Obniżenie stopnia organizacyjnego Szkoły Podstawowej w Kliszowie z kl. I-VI do kl. I-III i przekształcenie jej w filie Szkoły Podstawowej w Kijach.

Uczniowie ze zlikwidowanej szkoły w Woli Żydowskiej są dowożone do szkoły w Gartatowicach, co spowodowało zwiększenie liczby uczniów w oddziałach i obniżenie kosztów utrzymania tej placówki. Natomiast uczniowie kl. IV-VI ze Szkoły Podstawowej w Kliszowie są dowożeni do Szkoły Podstawowej w Kijach.

W roku sprawozdawczym na działalność oświatową otrzymaliśmy kwotę 2.580.620 zł, w tym:

- subwencję oświatową 2.564.537 zł
- dotację celową na sfinansowanie części wyprawki szkolnej 4.284 zł
- dotację celową na sfinansowanie odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 11.799 zł

natomiast wydatki stanowiły kwotę 2.942.443 zł, z czego zadania własne gminy 248.749 zł. Reasumując powyższe zestawienie na realizację wydatków należało przekazać ze środków budżetowych dodatkową kwotę 113.074 zł.

Dział 851 - Ochrona zdrowia

Plan wydatków tego działu wynosi 50.243 zł i został wykonany w kwocie 50.190 zł, tj. 99,98 %.

Środki te zostały przeznaczone na:

- 1) Wynagrodzenie psychologa i konsultanta d/s uzależnień 8.339 zł
- 2) Dofinansowanie działalności szkół, świetlic, bibliotek - konkursy, turnieje pogadanki pod hasłem „Dzieci, Alkohol, Narkotyki” 2.660 zł

- 3) Organizowanie i dofinansowanie zajęć rekreacyjno-sportowych, kulturalnych dla dzieci w szkołach, zakup sprzętu, książek i strojów piłkarskich 1.685 zł
- 4) Imprezy rozrywkowo-okolicznościowe propagujące życie i zabawę bez uzależnień: „Dzień Dziecka”, Dzień Matki, Mikołajki, przeprowadzono Gminny Turniej Wiedzy Pożarniczej w Szkole Podstawowej w Kijach, zorganizowano konkurs ortograficzny w Szkole Podstawowej we Włoszczowicach dla kl. IV-VI, zfinansowano wyjazd do Sielpi na eliminacje wojewódzkie dla dwóch zwycięskich drużyn ze Szkoły Podstawowej w Gartatowicach i Gimnazjum w Kijach, nagrodzono uczniów biorących udział w konkursie dot. Unii Europejskiej i „Bezpieczna droga do szkoły” oraz „Ratuj przyrodę, bo zginiesz razem z nią” 5.941 zł
- 5) Ufundowano kolonie profilaktyczno-rekreacyjne dla sześciu osób w miejscowości Piwniczna-Zdrój oraz dla siedmiu osób do Karpacza 5.250 zł
- 6) Wyremontowano i zaadoptowano pomieszczenie na Punkt Konsultacyjny (wymieniono okna i drzwi, zakupiono gumolit, karnisze i firanki, wymalowano pomieszczenia) 5.900 zł
- 7) Przeprowadzono program artystyczno-profilaktyczno-edukacyjny pt. „Fala jako iluzja wiedzy” dla 180-ciu uczniów Gimnazjum oraz 15-tu nauczycieli 5.194 zł
- 8) Odbyto 2-u dniowe szkolenie (warsztaty oraz program „Profilaktyka w szkole” i „Zamiast Używek”), w którym wzięło udział 10-ciu nauczycieli ze szkół podstawowych i gimnazjum 2.500 zł
- 9) Dowieziono ziemię na boiska sportowe do miejscowości Czechów, Włoszczowice, Wola Żydowska i Górki 3.561 zł
- 10) Pozostałe środki w kwocie 9.160 zł zostały przeznaczone na:
zapłacenie rachunków za rozmowy telefoniczne, telefon zaufania, prenumeratę czasopism, zakup materiałów biurowych, kaset video pt. „Alkohol droga donikąd”, „Palenie tytoniu a fizjologia człowieka”, „Przemoc i Agresja” dla potrzeb Komisji oraz Punktu Konsultacyjnego, zapłacono za badania osób poddanych leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego oraz w celu uzyskania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, zakup energii, piecyka gazowego dla Świetlicy w Hajdaszku i zapłacenie czynszu za pomieszczenie Punktu Konsultacyjnego (za miesiąc styczeń 2003r.)

Dział 853 - Opieka Społeczna

Na plan 507.300 zł wydatki wynoszą 492.664 zł, tj. 97,11 % i zostały przeznaczone na:

- 1) Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne 288.052 zł
 - 2) Składki na ubezpieczenia zdrowotne płacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej 12.378 zł
 - 3) Wypłatę dodatków mieszkaniowych 29.908 zł
 - 4) Zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze 35.766 zł
 - 5) Dożywianie uczniów w szkołach 29.685 zł
 - 6) Sfinansowanie części wyprawki szkolnej 3.960 zł
 - 7) Utrzymanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 92.915 zł
- Na zadania związane z opieką społeczną otrzymaliśmy w 2003 roku dotacje celowe w kwocie 446.944 zł, natomiast wydatki własne stanowią kwotę 45.720 zł, w tym:
- wypłata zasiłków i pomoc w naturze - 12.845 zł
 - wypłata dodatków mieszkaniowych - 13.959 zł
 - dożywianie uczniów w szkołach - 9.959 zł
 - utrzymanie ośrodka pomocy społecznej - 8.957 zł

Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza

Plan na 2003r. wynosił 302.273 zł, a wydatkowano kwotę 301.630 zł, tj. 99,79 %.

- I. Na terenie naszej gminy działają dwie świetlice szkolne przy:
 - a) Szkole Podstawowej w Kijach,
 - b) Szkole Podstawowej w Gartatowicach.Na ich działalność zaplanowano kwotę 71.760 zł z czego wydatkowano 71.117 zł z przeznaczeniem na:
 - 1) Wynagrodzenia pracowników 46.044 zł
 - 2) Pochodne od wynagrodzeń 8.710 zł
 - 3) Remont świetlicy przy Szkole Podstawowej w Kijach 14.363 zł
 - 4) Przelew środków z tytułu odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 2.000 złW świetlicach żywi się 320 uczniów. Za wyżywienie 139 uczniów pokrywają koszty rodzice, natomiast za pozostałych uczniów Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2003 roku za wyżywienie uczniów wpłynęła kwota 41.069 zł i w całości wykorzystano na posiłki. Działalność świetlic została pokryta ze środków samorządowych.
- II. Na działalność 2-uch przedszkoli w 2003 roku zaplanowano w budżecie 230.000 zł oraz odpłatność od rodziców 35.000 zł. Wydatkowano kwotę 260.830 zł z tego 230.000 zł z budżetu i z odpłatności rodziców 30.830 zł. W przedszkolach zatrudnione jest 4 nauczycielki i 3-ech pracowników obsługi. Wydatki finansowe w 2003 roku zostały przeznaczone na:
 - 1) Wypłatę wynagrodzeń 177.832 zł

- w tym:
- odprawa emerytalna 7.927 zł
 - odprawa sześciomiesięczna 9.702 zł
 - 2) Pochodne od wynagrodzeń 33.552 zł
 - 3) Wypłatę dodatków mieszkaniowych i wiejskich 11.529 zł
 - 4) Zakup artykułów żywnościowych 18.685 zł
 - 5) Przelew środków z tytułu odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 2.500 zł
 - 6) Drobne usługi remontowe (remont ławeczek, piaskownicy, huśtawki i naprawy piecy) 4.000 zł
 - 7) Zakup energii elektrycznej i zapłata za pobór wody oraz zakup gazu 5.438 zł
 - 8) Zakup artykułów papierniczych, prenumerata czasopism, środków czystości, farb do malowania, drobnych pomocy i radiomagnetofonu do przedszkola w Kijach 3.502 zł
 - 9) Zakup wykładziny dywanowej 592 zł
 - 10) Zapłata za rozmowy telefoniczne 2.300 zł
 - 11) Zapłacono za badania lekarskie 900 zł
- III. Na pozostałą działalność edukacyjną wydatkowano kwotę 513 zł na świadczenia socjalne dla nauczycieli emerytów i rencistów.

Dział 900 - Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska

Na plan 258.823 zł poniesiono wydatki w kwocie 254.717 zł, tj. 98,41 % i zostały przeznaczone na:

- 1) Oświetlenie uliczne 125.862 zł
- 2) Wywóz śmieci z terenu gminy 14.828 zł
- 3) Montaż opraw ulicznych we wsiach: Kliszów, Włoszczowice, Gołuchów 3.555 zł
- 4) Zapłacenie rachunków za zbiór zwłok zwierzęcych 7.150 zł
- 5) Zapłatę za wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kije - etap 1 i 2 68.320 zł
- 6) Przekazanie opłaty do Urzędu Marszałkowskiego za korzystanie z wód i odprowadzanie ścieków 6.899 zł
- 7) Za opracowanie opinii urbanistycznej oczyszczalni ścieków projektowanej we wsi Umianowice 5.246 zł
- 8) Sporządzenie wyrysów działek do kanalizacji 3.896 zł

Pozostałe środki w kwocie 18.961 zł przeznaczono na: zapłacenie ogłoszenia dotyczącego wywozu nieczystości i sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, zakup pieczętek dla komitetów, zapłacono za sprzątnięcie obok cmentarza, drobne remonty i zakup energii do oczyszczalni ścieków w Kijach.

W roku sprawozdawczym otrzymaliśmy dotację celową w kwocie 69.914 zł na finansowanie oświetlenia dróg publicznych, dla których gmina nie jest

zarządcą. Nie wykonano w roku 2003 opracowania planu gospodarki odpadami i planu zaopatrzenia w ciepło, zadania te są ujęte do realizacji w roku budżetowym 2004.

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa

Plan wydatków tego działu wynosił 132.279 zł i został wykonany w kwocie 122.836 zł tj. 92,86 % z przeznaczeniem na:

- 1. działalność świetlic 26.713 zł
- 2. działalność bibliotek 95.623 zł
- 3. pozostałą działalność 500 zł

W ramach wydatków finansowano bieżącą działalność bibliotek i świetlic działających na terenie gminy w tym na:

- wynagrodzenia i pochodne 94.622 zł.
- zakup książek do bibliotek 6.879 zł
- przekazanie środków z tytułu odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 2.142 zł
- zakupiono wieże dla bibliotek w Stawianach i Czechowie 1.200 zł
- malowanie pomieszczenia Gminnej Biblioteki w Kijach i zakup drzwi oraz pieca do ogrzewania w Czechowie 950 zł

Pozostałe środki w kwocie 17.073 zł zostały przeznaczone na zakup energii, opłaty za rozmowy telefoniczne, prenumeratę czasopism, wypłatę delegacji, szkolenie BHP pracowników, zakup środków czystości, farby do malowania Świetlicy Wiejskiej w Samostrzałowie, papier, koperty, regał do Biblioteki w Kijach, folię na książki, zakup węgla oraz butów ludowych dla Koła Gospodyń Wiejskich w Kliszowie.

Dział 926 - Kultura fizyczna i sport

Na plan wydatków w kwocie 3.000 zł wydatkowano kwotę 2.700 zł, tj. 90,00 % z przeznaczeniem na:

- 1) Ubezpieczenie członków Gminnego Klubu Sportowego w Kijach 1.152 zł
- 2) Zakup rur stalowych na wykonanie bramek do gry w piłkę nożną dla miejscowości: Kokot, Rębów, Górki, Włoszczowice, Gołuchów 2.131 zł
- 3) Zakup dwóch stołów do tenisa dla młodzieży (przekazano do Szkoły Podstawowej w Kijach i w Gartatowicach 1.660 zł
- 4) Zakup nagród dla uczestników konkursu „Turniej Młodych Talentów” oraz sprzętu sportowego 1.757 zł

Na realizację w/w wydatków otrzymaliśmy refundację w kwocie 4.000 zł z „Fundacji Rozwoju Kultury”.

Globalnie budżet Gminy zamknął się:

- po stronie dochodów kwotą 6.283.201 zł
- po stronie wydatków kwotą 6.178.595 zł
- nadwyżka budżetowa za rok 2003 wynosi 104.606 zł

1660

UCHWAŁA Nr XII/101/04 RADY GMINY W KIJACH

z dnia 28 kwietnia 2004r.

w sprawie zmian w budżecie gminy na 2004 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 109 i 124 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (tekst jednolity z 2003r. Dz. U. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Zwiększa się dochody i wydatki budżetowe gminy o kwotę 5.340 zł zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Zmniejsza się dochody i wydatki budżetowe gminy o kwotę 7.518 zł zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. Dokonuje się zmian w planie wydatków budżetowych gminy zgodnie z załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4. Dokonuje się zmiany przeznaczenia środków finansowych w dziale 801 - Oświata i wychowanie, rozdziale 80101 - Szkoły Podstawowe, z kwoty 639.877 zł przeznaczonej na remont Szkoły Podstawowej w Kijach przeznacza się:

- 1) kwotę 167.939 zł na przebudowę kuchni w Szkole Podstawowej w Kijach oraz odnowienie elewacji budynku Szkoły w Gartatowicach i remont kuchni,
- 2) kwotę 231.175 zł na budowę bazy noclegowej - nadbudowę sali gimnastycznej i łącznika z klatką schodową w istniejącej Szkole Podstawowej w Kijach.

§ 5. W załączniku Nr 4 do uchwały nr XI/95/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 10 marca 2004r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2004r. wprowadza się następujące zmiany: dodaje się wiersz otrzymujący brzmienie określone w załączniku Nr 3.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: R. Chrobot

Załączniki do uchwały Nr XII/101/04
Rady Gminy w Kijach
z dnia 28 kwietnia 2004r.

Załącznik Nr 1

Dział	Rozdz.	§	Treść	Dochody	Wydatki
1	2	3	4	5	6
Zwiększenia					
750			Administracja publiczna	5.340	5.340
	75023		Urzędy Gmin	5.340	-
		0970	Wpływy z różnych dochodów	5.340	-
	75095		Pozostała działalność	-	5.340
		4010	- Wynagrodzenia osobowe pracowników	-	4.460
		4110	- Składki na ubezpieczenia społeczne	-	770
		4120	- Składki na Fundusz Pracy	-	110
			Ogółem zwiększenia:	5.340	5.340
Zmniejszenia					
010			Rolnictwo i łowiectwo	6.406	6.406
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	6.406	6.406
		6292	- Współfinansowanie programów realizowanych ze środków bezwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej	6.406	-

1	2	3	4	5	6
		6052	- Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych współfinansowanie programów realizowanych ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej	-	6.406
600			Transport i łączność	1.112	1.112
	60016		Drogi publiczne gminne	1.112	1.112
		6292	- Współfinansowanie programów realizowanych ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej	1.112	-
		6052	- Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych współfinansowanie programów realizowanych ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej	-	1.112
			Ogółem zmniejszenia:	7.518	7.518

Załącznik Nr 2

Wydatki budżetowe

Dział	Rozdział	§	Treść	Zmniejszenia	Zwiększenia
1	2	3	4	5	6
756			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	27.000	27.000
	75647		Pobór podatków, opłat i nieopodatkowanych należności budżetowych	27.000	27.000
		3020	- Nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	27.000	-
		4100	- Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne	-	27.000
851			Ochrona zdrowia	9.440	9.440
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	9.440	9.440
		4010	- Wynagrodzenia osobowe pracowników	-	7.800
		4110	- Składki na ubezpieczenia społeczne	-	1.430
		4120	- Składki na Fundusz Pracy	-	210
		4300	- Zakup usług pozostałych	9.440	-
			Ogółem	36.440	36.440

Załącznik Nr 3

11.	Budowa bazy noclegowej - nadbudowa sali gimnastycznej i łącznika z klatką schodową w istniejącej szkole w Kijach	Urząd Gminy	801	80101	231.175,00	119.798,97	-	-	111.376,03
-----	--	-------------	-----	-------	------------	------------	---	---	------------

1661

**UCHWAŁA Nr XII/102/04
RADY GMINY W KIJACH**

z dnia 28 kwietnia 2004r.

w sprawie zmiany uchwały Nr XI/95/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 10 marca 2004r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 124 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (tekst jednolity

z 2003r. Dz. U. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XI/95/04 Rady Gminy w Kijach z dnia 10 marca 2004r. w sprawie uchwale-

nia budżetu Gminy Kije na 2004r. wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 3 pkt 3 w miejsce kwoty 962.175 zł wpisać kwotę 1.292.175 zł
- 2) w § 10 w miejsce kwoty 962.175 zł wpisać kwotę 1.292.175 zł
- 3) w § 11 w miejsce kwoty 962.175 zł wpisać kwotę 500.000 zł

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: R. Chrobot

1662

UCHWAŁA Nr XII/103/04 RADY GMINY W KIJACH

z dnia 28 kwietnia 2004r.

w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kije”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami) i art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program ochrony środowiska dla Gminy Kije” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy i zobowiązuje się Wójta Gminy do monitorowania i składania Radzie Gminy raportów z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Kije”.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym woj. świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Gminy: R. Chrobot

Załącznik do uchwały XII/103/04
Rady Gminy w Kijach
z dnia 28 kwietnia 2004r.

Program ochrony środowiska dla Gminy Kije

I. Wprowadzenie

Ochrona środowiska integruje działania zmierzające do zachowania warunków przyrodniczych sprzyjających zdrowiu ludzi z gospodarczym i cywilizacyjnym rozwojem społeczeństwa. Dąży do polepszenia poziomu życia ludzi poprzez poznanie i opanowanie umiejętności mądrego korzystania z zasobów środowiska przyrodniczego.

Przyjęta w polityce ekologicznej państwa koncepcja ekorozwoju za podstawę bierze założenie, że poprawa stanu środowiska jest jednym z najważniejszych czynników warunkujących rozwój gospodarczy i społeczny. Osiągnięcie tak założonych celów ma być zrealizowane przez zapewnienie m.in.: określonej jakości środowiska, pożądanego stanu zdrowia ludzkiego, konserwatorskiej ochrony przyrody, racjonalnej gospodarki zasobami, podejmowania proekologicznych kierunków rozwojowych. Podstawowym obowiązkiem władz

publicznych, a więc i samorządu gminnego jest podejmowanie starań dla osiągnięcia trwałego rozwoju ekonomiczno-społecznego gminy, przy respektowaniu warunków zarówno globalnej, krajowej, a także regionalnej polityki ekorozwoju.

„Program ochrony środowiska dla gminy Kije” jest pierwszym dokumentem kompleksowo ujmującym problematykę ekologiczną na obszarze gminy, który jednocześnie podejmuje próbę sprecyzowania zadań dla wszystkich podmiotów działających w tej dziedzinie na lata 2004-2006 i w perspektywie do roku 2010. Umożliwi on efektywne zarządzanie środowiskiem przyrodniczym w ciągu najbliższych 4 lat (i później).

Program ochrony środowiska jest wspólną wolą administracji samorządowej oraz mieszkańców. Wszyscy wymienieni winni z sobą współpracować. Niepełna lub fragmentaryczna realizacja

programu może bowiem sprawić, że założone w nim cele nie zostaną osiągnięte. Przywiązuje się dużą wagę do uspołecznienia procesu realizacji

programu, który ma spełniać poważną rolę edukacyjną np. w lokalnych szkołach, społecznościach.

1. Podstawy prawne „Programu ochrony środowiska dla gminy Kije”

Polityka ochrony środowiska każdego samorządu gminnego zależy zarówno od uwarunkowań wewnętrznych, na które składają się: specyfika danego obszaru, warunki naturalne, stan środowiska, poziom rozwoju gospodarczo-społecznego, jak i od szeregu czynników zewnętrznych, warunkujących poszczególne kierunki działań.

Prawne umocowanie „Programu ochrony środowiska dla gminy Kije” stanowią zapisy następujących dokumentów:

- 1) Ustawa z 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska

Ustawa ta jest podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony środowiska i pełni funkcję ustawy ramowej dla całego ustawodawstwa z tego zakresu. Wytycza ona podstawowe zasady polityki ekologicznej i zrównoważonego rozwoju kraju. Art. 17 i 18 nakłada na zarządy województwa, powiatu i gminy, obowiązek sporządzenia programów ochrony środowiska (odpowiednio wojewódzkich, powiatowych i gminnych) w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Projekty tych programów są opiniowane przez zarząd jednostki wyższego szczebla. Są one uchwalane odpowiednio przez sejmik województwa, radę powiatu lub gminy. Z wykonania tych programów zarząd województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub gminy.

- 2) II Polityka ekologiczna państwa

Krajowy dokument programowy zat. „II Polityka Ekologiczna Państwa” został sporządzony w roku 2000, a w 2001r. uzyskał akceptację Sejmu i Senatu. Ma on na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań ochrony środowiska na obszarze całej Polski. Określa też, na podstawie aktualnego stanu środowiska: cele, priorytety i działania proekologiczne wraz ze środkami niezbędnymi do ich osiągnięcia. Zgodnie z założeniami tego dokumentu polityka ekologiczna powinna być elementem równoważenia rozwoju kraju i harmonizowania celów gospodarczo-społecznych z celami ochrony środowiska. Uwzględniając fakt, że realizacja tej polityki zależy w znacznej mierze od sposobu zarządzania środowiskiem na wszystkich poziomach administracyjnych, postanawia też, że ustalenia krajowe winny być wykorzystane przy sporządzaniu wojewódzkich,

powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

- 3) Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010

Jest to operacyjny dokument, stanowiący instrument wdrożenia „II Polityki Ekologicznej Państwa”. Określa harmonogram zadań z niej wynikających oraz wytyczne do uwzględnienia problematyki ochrony środowiska w programach sektorowych. Precyzuje sposoby osiągania celów zawartych w „II Polityce Ekologicznej Państwa” w formie pakietów działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych na lata 2002-2010. Dla każdego pakietu zadań określa jego nazwę, ustanawia jednostkę odpowiedzialną i jednostki współpracujące. Podaje również termin realizacji oraz niezbędne nakłady finansowe.

- 4) Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010

Dokument ten został sporządzony w oparciu o zapisy nowej ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska. Zawiera aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki Ekologicznej Państwa”, zwłaszcza w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001-2010.

- 5) Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006

Dokument ten określa strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej. Głównym jego celem jest osiągnięcie spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej Polski z UE. Określa on wielkość planowanych środków pochodzących z Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności i środków krajowych oraz przedstawia sposób koordynacji i wdrażania pomocy strukturalnej w okresie realizacji Planu.

- 6) Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym

Jest to ministerialny materiał pomocniczy do sporządzania programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach. Zawiera on ramowe instrukcje o charakterze wytycznych, dotyczące sposobu i zakresu uwzględniania polityki ekologicznej państwa w ww. programach oraz wskazówki co do ich zawartości.

7) „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”

„Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” jest wojewódzkim dokumentem programowym, który określa zadania Samorządu Województwa w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego na lata

2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2010. Na podstawie diagnozy stanu środowiska przyrodniczego regionu, przedstawia kierunki realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska. Stanowi również punkt wyjścia do formułowania wytycznych do powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

2. Nadrzędne kryteria polityki ekologicznej wynikające z obowiązujących dokumentów programowych

Program ochrony środowiska dla gminy Kije uwzględnia podstawowe zasady ogólne, leżące u podstaw polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej i Polityki ekologicznej Polski. Są to:

1. zasada zrównoważonego rozwoju opierająca się na założeniu, że polityka i działania w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego powinny być prowadzone w taki sposób, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich przez obecne i przyszłe pokolenia,
2. zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego, postrzegana w kategoriach:
 - a) sprawiedliwości międzypokoleniowej (zaspokojenie potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń),
 - b) sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej (zaspokojenie potrzeb materialnych i cywilizacyjnych grup społecznych i jednostek ludzkich w ramach sprawiedliwego dostępu do ograniczonych zasobów środowiska),
 - c) równoważenie szans między człowiekiem i przyrodą (zapewnienie zdrowego i bezpiecznego funkcjonowania w sensie fizycznym, psychicznym, społecznym i ekonomicznym jednostek ludzkich przy zachowaniu trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz z ochroną różnorodności biologicznej),

3. zasada przezorności, która przewiduje, że rozwiązywanie pojawiających się problemów ekologicznych powinno następować tak, aby odpowiednie działania podejmować już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo, że problem wymaga rozwiązania,
4. zasada uspołecznienia realizowana przez stworzenie warunków do udziału obywateli, organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju przy szerzeniu jednoczesnym edukacji ekologicznej, rozbudzaniu wrażliwości ekologicznej i kształtowaniu właściwej etyki ekologicznej i kształtowaniu właściwej etyki zachowań wobec środowiska naturalnego,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”, nakładająca pełną odpowiedzialność, w tym także materialną na sprawcę zanieczyszczeń środowiska,
6. zasada prewencji, zgodnie z którą należy przeciwdziałać negatywnym skutkom dla środowiska naturalnego, na etapie planowania,
7. zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej, wg której należy minimalizować nakłady inwestycyjne na jednostkę uzyskanego efektu ekologicznego.

Przy tworzeniu gminnej polityki ekologicznej układem odniesienia oprócz polityki ekologicznej państwa, województwa i powiatu jest „Strategia Rozwoju Gminy Kije”. Przyjętą misją strategii jest wielostronna poprawa życia ludności gminy Kije. Jednym z celów warunkujących osiągnięcie celu generalnego jest ochrona środowiska i racjonalne wykorzystanie walorów przyrody

3. Cel i zakres programu

Główny cel „Programu ochrony środowiska dla gminy Kije” brzmi: „Zrównoważony rozwój gminy, w której możliwy jest postęp gospodarczy i społeczny w harmonii z wymogami ochrony środowiska”. Zakłada się, że będzie to podstawowy dokument koordynujący działania na rzecz ochrony środowiska w gminie Kije. W szczególności pozwoli on:

- przekazać społeczeństwu, przedsiębiorcom i instytucjom w gminie ogólne informacje na

temat zasobów przyrodniczych, jakości poszczególnych elementów środowiska,

- wytypować najważniejsze problemy ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów w gminie, zaproponować sposoby ich rozwiązywania, w określonych odstępach czasu,
- umożliwić zrównoważony rozwój gminy,
- określić sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli, instytucji, pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie,

- występować o środki finansowe zewnętrzne potrzebne do realizacji przedsięwzięć,
- na wydanie właściwych decyzji reglamentacyjnych dotyczących korzystania ze środowiska.

Publikacja projektu Programu będzie służyła także wzrostowi stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

4. Metoda opracowania

Gminny program ochrony środowiska został sporządzony na podstawie znajomości stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Program opracowano własnymi siłami wykorzystując raporty o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim (WIOŚ), dane zaczerpnięte z roczników statystycznych ogólnopolskich i wojewódzkich oraz uzyskane w Urzędach: Marszałkowskim i Wojewódzkim.

W trakcie prac nad „Programem...” analizie poddano liczne dokumenty programowe i opra-

cowania (lub ich projekty), jak m.in.: Politykę Ekologiczną Państwa, Narodowy Plan Rozwoju, Narodową Strategię Edukacji Ekologicznej, „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”, „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”, „Program ochrony środowiska dla powiatu pińczowskiego”, „Strategię rozwoju gminy Kije”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kije”.

5. Instytucje odpowiedzialne za realizację „Programu...”

Instytucją odpowiedzialną za opracowanie „Programu...” jest Wójt Gminy Kije, który składa Radzie Gminy raporty z jego wykonania. Wójt Gminy współdziała w tym zakresie z organami administracji rządowej i samorządowej. Wojewoda i podległe mu służby dysponują instrumentarium prawnym w zakresie reglamentowania korzystania ze środowiska. Ponadto Wójt Gminy współdziała z instytucjami administracji specjalnej zajmującymi się kontrolą respektowania prawa i monitoringiem środowiska: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Śro-

dowiska w Kielcach oraz administrującymi poszczególnymi komponentami środowiska: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu. W realizacji Programu uczestniczą także jednostki dysponujące środkami finansowymi: Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej funkcjonujące na czterech poziomach administracji, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Zarząd Województwa i jednostki samorządu terytorialnego.

II. Ogólne dane o Gminie Kije

1. Charakterystyka gminy w nawiązaniu do jej położenia

Gmina Kije położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w obrębie powiatu pińczowskiego. Graniczy z następującymi gminami:

- od północy z Sobkowem i Morawicą,
- od wschodu z Chmielnikiem,
- od południa z Pińczowem,
- od zachodu z Imielnem.

Według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego (1998r.) obszar gminy znajduje się w obrębie dwóch makroregionów. Zachodnia część leży w mezoregionie Doliny Nidy i Niecki Połanieckiej, które są zaliczane do makroregionu Niecki Nidziańskiej, natomiast pozostała część północna i wschodnia położona jest w mezoregionie Pogórza Szydłowieckiego w makroregionie Wyżyny Kieleckiej.

Pod względem geologicznym gmina Kije leży w obrębie mezozoicznej Niecki Miechowskiej, która od południowego zachodu przylega do trzonu gór Świętokrzyskich.

Zgodnie z klasyfikacją geobotaniczną kraju autorstwa W. Szafera i B. Pawłowskiego (1959r.), gmina leży w Pasie Wyżyn Środkowopolskich w Krainie Miechowsko-Sandomierskiej, w okręgu Staszowskim.

Znaczna powierzchnia gminy Kije położona jest w obrębie Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET. Południowa część gminy położona jest w obszarze węzłowym o znaczeniu krajowym - Obszarze Nidziańskim. Obszar ten reprezentuje południową część Wyżyny Małopolskiej z płaskodenną doliną rzeki Nidy oraz wyżyną leśną i wyżyną węglanową, częściowo z piaszczystymi pokrywami peryglacyjnymi. Natomiast północno-zachodnia część gminy położona jest w obrębie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - Nidy.

Prawie połowa obszaru gminy (42,1 %) wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Ponięcia (Szanieckiego i Nadnidziańskiego) i jest objęta

szczególną ochroną konserwatorską. W skład Szanieckiego Parku Krajobrazowego wchodzi sołectwa: Czechów, Gartatowice, Janów, Samostrzałów, Stawiany, Żydówek. W skład Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego wchodzi: Umianowice, Hajdaszek, Kliszów. Pozostałe tereny wchodzi w tzw. Chmielnicko-Szydłowski obszar Chronionego Krajobrazu.

O bogactwie i dużej różnorodności krajobrazów, ukształtowanych zarówno przez przyrodę jak i czynniki kulturowe zdecydowała historia i położenie gminy.

Gminna wieś Kije należy do najstarszych wsi Ponidzia (pierwsza wzmianka z 1120r., wielokrotnie wspominał Kije i dobra „klucza kijowskiego” Jan Długosz), położona przy starym „szlaku cysterskim” Jędrzejów-Staszów, była miejscem ważnych wydarzeń historycznych. Wsie wchodzące w skład Nadnidziańskiego Parku Narodowego posiadają dużą

atrakcyjność przyrodniczą jaką są rozlewiska Nidy. Zjawisko tzw. delty śródlądowej jaką tworzy tam Nida powoduje, że obszary te stanowią siedliska unikalnych roślin wodnych, awifauny oraz zwierząt żyjących w warunkach wodnych. Cały teren gminy leży w zlewni rzeki Nidy.

Pod względem gospodarczym, podobnie jak gminy sąsiednie, gmina Kije ma charakter typowo rolniczy. Funkcjami towarzyszącymi są usługi oraz transport i przeładunek towarów (gazu płynnego) w oparciu o kolej.

Przeważającą część obszaru gminy zajmują użytki rolne (głównie grunty orne). Niewielką zaś powierzchnię zajmują lasy. Lesistość gminy wynosi ok. 17 % i jest znacznie niższa od średniej lesistości województwa świętokrzyskiego i Polski. W tabeli poniżej przedstawiono użytkowanie gruntów w gminie.

Tab. 1. Użytkowanie gruntów w gminie Kije.

Jednostka administr.	Pow. ogółem ha	Grunty orne ha	Sady ha	Łąki ha	Pastwiska ha	Lasy i grunty leśne ha	Pozostałe tereny ha
Gmina Kije	9926	4742	18	1403	432	2166	1165

Źródło: Rocznik Statystyczny woj. kieleckiego 1998r.

2. Podział administracyjny i demografia

Gmina Kije składa się z 20 sołectw: Borczyn, Czechów, Gartatowice, Hajdaszek, Janów, Kije, Kokot, Kliszów, Lipnik, Rębów, Stawiany, Samostrzałów, Umianowice, Wierzbica, Wymysłów, Włoszczowice, Wola Żydowska, Żydówek, Górki i Gołuchów. Liczba ludności wynosi 4718. Gmina nie posiada większych skupisk i osiedli. Gęstość zaludnienia jest niska (50,2 osoby na km²). W podziale na płeć występuje nieznaczna przewaga kobiet. Połowa ludności gminy jest w wieku produkcyjnym. Podział pozostałej ludności to: ludność w wieku przedprodukcyjnym - 24,46 %, ludność w wieku poprodukcyjnym - 24,4 %. Należy jednak

zaznaczyć, że liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje.

W zakresie przyrostu naturalnego występuje nieznaczna przewaga ilości zgonów nad ilością urodzeń. Liczba mieszkańców gminy systematycznie zmniejsza się. Wynika to z ujemnego salda migracji ponieważ każdego roku ok. 35 mieszkańców wyjeżdża w poszukiwaniu pracy. Pomimo tego zjawiska społeczeństwo gminy Kije można uznać za stabilne, tworzące mikrostruktury społeczne, co zapewnia ciągłość społeczną. Taką rolę odgrywają tradycyjne organizacje jak Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich.

3. Struktura gospodarki lokalnej

Gospodarka jest dziedziną warunkującą poziom dobrobytu ludności, wpływającą na dochody gminy i pośrednio na typ i stopień urbanizacji. Szczególnie istotną funkcją lokalnej gospodarki jest zapewnienie wystarczającej liczby miejsc pracy. Gmina Kije należy do grupy gmin charakteryzujących się najmniejszym rynkiem pracy. Liczba osób bezrobotnych wynosi 381.

Dominującą działalnością gospodarczą na terenie gminy jest rolnictwo. Liczba gospodarstw

rolnych wynosi 1478. Szczegółowa charakterystyka dotycząca ich wielkości przedstawia się następująco:

od 1-2 ha - 480 (32,48 %)
od 2-5 - 569 (38,50 %)
od 5-10 - 363 (24,56 %)
od 10-15 - 44 (2,98 %)
pow. 15 - 22 (1,5 %)

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 4,60 ha.

Wśród upraw polowych wiodącym kierunkiem jest uprawa zbóż, zwłaszcza pszenica (824 ha - 30,13 %), jęczmień (470 ha - 17,19 %) i żyto (320 ha - 11,72 %). Z roślin okopowych uprawia się przede wszystkim ziemniaki (376 ha - 13,76 %). Na terenie gminy słabo rozwinięta jest za to uprawa warzyw (43 ha warzyw gruntowych - 1,57 % ha). Istotnym elementem produkcji rolnej są plantacje truskawek (105 ha - 3,83 %). Łączna powierzchnia zasiewów wynosi 2735,76 ha.

Gmina posiada dobre wyniki w zakresie hodowli trzody chlewnej (55 sztuk na 100 ha).

Tab. 2. Zakłady produkcyjne na terenie gminy Kije.

Lp.	Miejscowość	Typ zakładu wytwórczego
1.	Wola Żydowska	Intergaz Sp. z o.o.
2.	Lipnik	produkcja elementów drewnianych
3.	Stawiany	zakład PU-H „Zibi-Pol” produkcja mat. bud.
4.	Kije	piekarnia, kamieniarstwo
5.	Włoszczowice	kamieniarstwo, produkcja mat. budowlanych
6.	Umianowice	przedsiębiorstwo PHU „Rolex” - produkcja maszyn
7.	Kokot	produkcja napojów gazowanych
8.	Hajdaszek	produkcja elementów budowlanych
9.	Czechów	PPH-U „Remar” - produkcja wyrobów metalowych

Potencjał gminy stanowią złoża wapienia na północy, co stwarza szanse na zaistnienie przemysłu wy-

W strukturze usług komercyjnych dominują handel, usługi remontowo-budowlane oraz usługi transportowe. Najbardziej prężne pod względem usług komercyjnych są miejscowości: Kije, Włoszczowice, Stawiany, Rębów, Czechów. Na terenie gminy brak jest dużych obiektów przemysłowych produkujących na dużą skalę i zatrudniających dużą liczbę osób.

Po przeprowadzonej analizie rejestru podmiotów gospodarczych gminy Kije stwierdzono następujące zakłady produkcyjne:

dobywczego i przetwórczego oraz korzystne warunki lokalizacji przemysłu transportochłonnego.

4. Klimat

Na kształtowanie się klimatu okolic gm. Kije decydujący wpływ wywiera położenie w umiarkowanych szerokościach geograficznych Europy. Dla tego regionu charakterystyczna jest równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza. Dominuje wpływ powietrza polarno-morskiego z zachodu, a w znacznie mniejszym stopniu powietrza polarno-kontynentalnego ze wschodu.

Według podziału klimatycznego Polski D. Martyn i W. Sokołowicz (1968r.) obszar gminy należy do Małopolskiego regionu klimatycznego. W innej klasyfikacji, dokonanej przezr. Gumińskiego (1948r.), badany obszar znajduje się w częstochowsko-kieleckiej dzielnicy klimatycznej.

Charakterystyka klimatyczna została przeprowadzona na podstawie danych ze stacji meteorologicznej w Sukowie.

Ważny wpływ na warunki termiczne każdego obszaru wywiera nasłonecznienie, czyli ilość godzin ze słońcem w ciągu dnia. Pod tym względem dla gminy Kije najbardziej uprzywilejowany jest okres od maja do września. Roczne maksimum przypada na czerwiec i lipiec osiągając 7,3 godziny ze słońcem w dzień. Średnia wartość tego wskaźnika dla okresu rocznego wynosi 4,4 godziny. Na

terenie gminy przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie, rzadziej występują wiatry wschodnie, południowo-wschodnie i południowo-zachodnie. Rzadko występują wiatry północne, południowe i północno-wschodnie. Średnia prędkość wiatru wynosi 3 m/s.

Temperatura powietrza należy do wyraźnie odczuwalnych elementów klimatu. Średnia roczna temperatura powietrza na obszarze gminy Kije przekracza 7,6°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 17,9°C, zaś najzimniejszym grudzień - 1,9°C i styczeń - 1,8°C. Wszystkie dni, w których zanotowano temperaturę wyższą lub równą 25°C, są określane w meteorologii jako gorące. W skali roku liczba takich dni waha się od 34 do 40.

Okres wegetacyjny rozpoczyna się na przełomie marca lub kwietnia, a ustaje z końcem października. Przeciętny czas trwania tego okresu wynosi około 206 dni na rok.

Jednym z elementów klimatu, który ma znaczny udział w kształtowaniu biosfery są opady atmosferyczne. Na ich wielkość wyraźnie wpływa wysokość bezwzględna terenu oraz ekspozycja w stosunku do deszczonośnych wiatrów zachodnich.

Średnia roczna suma opadów za okres 1990-1999 wyniosła 626,0 mm. Najwyższe opady wystę-

pują w lecie. Najniższe na wiosnę i jesień. W ciągu roku liczba dni z opadem oscyluje od 120 do 160.

III. Zasoby środowiska przyrodniczego Gminy Kije

1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe

1.1. Ochrona środowiska przyrodniczego

Z uwagi na bogatą szatę roślinną, faunę oraz interesującą geomorfologię związaną z budową geologiczną teren Ponidzia włączony został do Europejskiego systemu CORINE, zabezpieczającego dziedzictwo przyrodnicze Europy.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru gminy są znaczące zarówno w skali regionalnej, jak i krajowej. Cała powierzchnia gminy objęta jest ochroną w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych. Południowo-wschodnia część gminy została włączona do Szanieckiego Parku Krajobrazowego i jego obszaru chronionego krajobrazu (otuliny), zaś południowo-zachodnia do Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Oba te parki wchodzą w skład Zespołu Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Część centralna i północno-zachodnia gminy znalazła się w Chmielnicko-Szydłowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, a północno-zachodni skrawek we Włoszczowsko-Jędrzejowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Nadnidziański Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 23 164 ha, a jego otulina 26011 ha. Obszar Parku rozciąga się na kilka mezoregionów, przy czym w obrębie gminy Kije obejmuje tylko

mezoregion Dolina Nidy. Dolina ta tworzy obszerne obniżenie, stanowiące główną oś Parku. Na przeważającej części rzeka zachowała swój naturalny „dziki” charakter i wraz ze swoimi starorzeczami, oczkami wodnymi, rozlewiskami, licznymi zakolami tworzy niepowtarzalny krajobraz. W północnej części Parku w okolicy Stawów i Umianowic na skutek wyraźnego zwężenia doliny rzeka utworzyła deltę śródlądową i płynie jednocześnie kilkoma korytami. Jest to obszar szczególnie interesujący pod względem krajobrazowym oraz bogactwa ptaków wodnych, z tych też przesłanek powinien być objęty ścisłą ochroną rezerwatową.

Szaniecki Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 10915 ha, a jego obszar chronionego krajobrazu 12895 ha. Obejmuje swym obszarem liczne enklawy bardzo wartościowego krajobrazu przyrodniczego z wieloma zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej rozsianych w harmonijnym krajobrazie łąk i pól uprawnych. Występują tu znaczne deniwelacje terenu oraz kras gipsowy (okolice Gartatowic, Stawian), co razem czyni krajobraz dynamicznym i ciekawym.

Zgodnie z art. 24.1. ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991r. „Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzowanie i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania”. Działania na rzecz ochrony i kształtowania Zespołu Parków Krajobrazowych Poniżnia podporządkowuje się realizacji czterech celów szczegółowych:

- cele ekologiczne (umożliwienie trwałego użytkowania zasobów środowiska przyrodniczego obszaru),
- cele kulturowe (zachowanie ciągłości historycznej i harmonii w kształtowaniu istniejących na tym obszarze funkcji),
- cele społeczne (poprawa warunków życia stałych mieszkańców i użytkowników Parków, rozwój turystyki, wypoczynku oraz lecznictwa uzdrowiskowego, a także nauki i dydaktyki),
- cele specjalne (ochrona zasobów dla dalszego rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego).

Umożliwienie trwałego użytkowania zasobów środowiska przyrodniczego obszaru Parków wymaga realizacji polityki polegającej na:

- zabezpieczeniu równowagi ekologicznej, czyli:
 - ochronie konserwatorskiej unikatowych zasobów i cech środowiska przyrodniczego,
 - wzmożonej ochronie opisanych wcześniej ekosystemów, zasobów i cech środowiska oraz węzłów i korytarzy ekologicznych,
 - zahamowaniu procesów niszczących, re-kultywacji i wzbogacaniu obszarów ubożonych i degradowanych,
- rozwoju społeczno-gospodarczym uwzględniającym uwarunkowania wynikające z potrzeb ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego Zespołu Parków.

Generalne ustalenia planu ochrony dotyczące gminy Kije:

- szczególna ochrona doliny Nidy,
- wprowadzenie dolesień na obszarze całej gminy, która wykazuje niski stopień lesistości,,
- włączenie się do organizacji kolejowego szlaku turystycznego kolejką wąskotorową Jędrzejów-Pińczów-Wiślica; zaproponowanie oferty turystycznej na obszarze Parków Krajobrazowych.

Na terenie Parków Krajobrazowych występuje:

1. Obszar szczególnej ochrony rzeźby i krajobrazu „Motkowice-Pińczów” ustanowiony wg Rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego nr 125/2001 z dnia 26 marca 2001r. (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego Nr 19 z dnia 4 kwietnia 2001r.) częściowo położony na terenie gminy Kije. Wartości przyrodnicze i krajobrazowe stanowią rozlewiska i układ dawnych i współczesnych

koryt delty śródlądowej Nidy w strefie tektonicznej koło Umianowic.

2. Obszar szczególnej ochrony rzeźby i krajobrazu „Stawiany-Samostrzałów-Gartatowice” ustanowiony wg powyższego rozporządzenia, częściowo położony na terenie gminy Kije (pozostała część na terenie gminy Chmielnik) - obejmuje ciąg wzgórz na linii Stawiany-Samostrzałów, wzgórz na E od Stawian, z górami Sobótczaną i Dominikową, dolinę cieku na S od tych wzgórz oraz falisty obszar niskich pagórów i płaskich zagłębień między Samostrzałowem a dawnymi kamieniołami w Gartatowicach. Wartości przyrodnicze i krajobrazowe stanowią wzgórz zbudowane ze zlepieńców wapiennych sarmatu, tworzące wał dominujących nad okolicą z punktami widokowymi odsłonięcia po eksploatacji i naturalne skałki zlepieńców wapiennych, z charakterystycznymi strukturami sedymentacyjnymi i mikroreliefem skałek, roślinność kserotermiczną, ostoje zagrożonych gatunków owadów, zespoły powierzchniowych form krasu zakrytego - tzw. wertebów pokrywowych.

Zasady ochrony przyrody i poszczególnych jej elementów o wysokiej wartości przyrodniczej określają następujące przepisy prawa:

- ustawa z dnia 16 października 1991r. o ochronie przyrody,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 września 2001r. w sprawie listy gatunkowej zwierząt rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów dla danych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. z 2001r. Nr 130),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 września 2001r. w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. z 2001r. Nr 106),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska.

Uzupełnieniem powyższych obszarowych form ochrony przyrody na terenie gminy Kije jest stanowisko dokumentacyjne w Gartatowicach o numerze w Rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody S 004 ustanowione Uchwałą Rady Gminy w Kijach Nr XIX/180/2002 z dnia 7 marca 2002r. (Dz. Urz. Woj. Św. Nr 60, poz. 756 z dnia 11 maja 2002r.). Ochroną objęto odsłonięcie geologiczne gipsów tartońskich, ulegających krasowieniu, zalegających pod warstwą mioceńskich ilów i piasków. Cenne głównie z punktu widzenia dydaktycznego i naukowego.

1.2. Zagrożenia w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego.

Obszar gminy należy do jednych z najmniej przekształconych przez człowieka regionów województwa świętokrzyskiego, jednakże wpływ czynników antropopresji* widoczny jest w funkcjonowaniu ekosystemów przyrodniczych.

Do głównych zagrożeń, barier dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zaliczyć należy:

- Liniowe elementy infrastruktury technicznej jakimi są linie wysokiego napięcia 400 i 110 kV oraz droga krajowa nr 78 i droga wojewódzka 766, jak również kolej.
- Intensywnie rozbudowane systemy melioracji odwadniających powodujące zmianę stosunków wodnych. Doprowadziło to do zaniku wielu cennych siedlisk roślinnych (ostoi dla zwierząt).
- Brak rozwiązanej gospodarki wodno-ściekowej (w szczególności brak kanalizacji sanitarnej i deszczowej) doprowadza do zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Sys-

tem szamb nie rozwiązuje problemu ścieków, gdyż brak jest ścisłej kontroli nad ich szczelnością i opróżnianiem. Ich użytkownicy częściowo je opróżniają wylewając zawartość na pola.

- Dzikie wysypiska odpadów stałych (składowiska w lasach, dolinach rzecznych, wyrobiskach poeksploatacyjnych kopalin mineralnych); szczególnie szkodliwe opakowania po detergentach, herbicydach, pestycydach itp.
- Nielegalne pozyskiwanie kopalin mineralnych, szczególnie pogarszające walory krajobrazowe.
- Gazowe i pyłowe zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzące z tzw. emisji wysokiej z Aglomeracji Śląskiej, ośrodków przemysłu cementowo-wapienniczego (Cementownia Małogoszcz, Nowiny i Zakłady Przemysłu Wapienniczego w Bukowej) niekorzystnie oddziałujące na stan zdrowotny lasów.
- Stosowanie środków chemicznych do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach polowych a także stosowanie nawozów mineralnych.

* antropopresja - działania ludzi wpływające na stan przyrody

2. Wody.

Głównym przepisem prawa odnoszącym się do zagadnień gospodarki wodnej jest ustawa Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 roku, która reguluje gospodarowanie wodą w nawiązaniu do Ramowej Dyrektywy Wodnej WE 2000/60/EC. Przepi-

sy te przewidują prowadzenie zintegrowanej gospodarki wodnej, realizowanej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zakładają też zlewniowe kształtowanie i ochronę zasobów wodnych.

2.1. Wody powierzchniowe.

Pod względem hydrograficznym teren gminy Kije leży w dorzeczu Wisły. Największą rzeką tego obszaru jak i województwa świętokrzyskiego jest rzeka Nida (151,2 km). Płyynie ona częściowo uregulowanym korytem w zachodniej części gminy Kije od okolic Rębowa do Umianowic a dalej już poza jej obszarem w kierunku Pińczowa i Chrobrza aby osiągnąć Wisłę poniżej Nowego Korczyna.

Poprzez niewielkie dopływy, biorące początek na terenie gminy Nida odwadnia jej południową i zachodnią część. Największym dopływem Nidy na obszarze gminy jest Struga Chwałowicka. Potok ten bierze początek w okolicy Gartatowic. Prowadzi wody ze wschodu na zachód i w rejonie Umianowic uchodzi do Nidy.

Pozostała część (północno-wschodnia) odwadniana jest przez system rzeczny Morawki, która w okolicy Morawicy uchodzi do Czarnej Nidy.

Przez teren gminy przebiega dział wodny III rzędu. Sieć rzeczna uzupełniają jeszcze niewielkie bezimienne ciekły o długości 3-5 km, będące

lewymi dopływami Nidy oraz rowy melioracyjne i kanały, które najliczniej występują w dolinie Nidy i jej dopływów.

Na omawianym terenie notowane są dwa wysokie stany wód w ciągu roku. Pierwszy jest związany z wiosennymi roztopami i występuje najczęściej pod koniec marca, bardzo rzadko w lutym lub kwietniu. W tym okresie poziom wód Nidy podnosi się do 170 % (jeśli przyjąć za 100% średni stan wód). Kolejny raz wysokie stany, dochodzące do 120% notowane są podczas obfitych opadów letnich (lipiec). Najniższe wody pojawiają się w drugiej połowie września. W zlewni Nidy stan wód utrzymuje się wówczas na poziomie 20 % stanów średnich.

Źródłem poważnego zanieczyszczenia Nidy są legalne oraz „dzikie” zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych w całej górnej zlewni (w tym głównie z rejonu Kielc) oraz spływy powierzchniowe z użytków rolnych.

Na terenie gminy brak jest dużych zbiorników wód powierzchniowych pełniących funkcje retencyjne, jedyne niewielkie zbiorniki wód to sta-

rorzecza w obrębie doliny Nidy oraz niewielkie wypełnienia wodne w zagłębieniach poeksploatacyjnych.

2.2. Wody podziemne.

Podstawę oceny jakości wód podziemnych stanowią dopuszczalne wartości poszczególnych składników, podane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej. Analiza przekroczeń dopuszczalnych wartości poszczególnych składników chemicznych wody oraz związana z tym konieczność i stopień skomplikowania przy jej uzdatnieniu pozwoliły ocenić jakość wód podziemnych.

Budowa geologiczno-strukturalna obszaru, ukształtowanie powierzchni oraz klimat decydują w znacznej mierze o zróżnicowaniu warunków hydrogeologicznych. Na terenie gminy Kije zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują wyłącznie w utworach górnokredowych a miejscami czwartorzędowych.

Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje głównie w piaszczysto-żwirowych osadach rzecznych. Wodonośność piasków i żwirów uzależniona jest przede wszystkim od ich miąższości. Wody czwartorzędowe mają mineralizację rzędu 50-350 mg/dm³. Zawartość chlorków, siarczanów i związków azotu nie przekracza wartości dopuszczalnych dla wód pitnych. Dość powszechnie występują natomiast ponadnormatywne ilości związków żelaza i manganu. Zawartość żelaza waha się 0,2-5 mg/dm³, a manganu 0,3-1,5 mg/dm³. Wody poziomu czwartorzędowego zakwalifikowano jako wody o średniej jakości, wymagają one prostego uzdatnienia. Poziom ten ujmują głównie płytkie studnie gospodarskie na obszarze całej gminy. Poziom czwartorzędowy ulega częstym wahaniom i jest zależny od warunków klimatycznych.

2.3. Wodociągi i kanalizacja.

Istniejący na obszarze gminy system wodociągowy oparty jest o własne, udokumentowane zasoby wód podziemnych i aktualnie nie jest uzależniony od zewnętrznych źródeł zasilania i systemów zaopatrzenia w wodę. Układ zaopatrzenia składa się z:

- ujęcia wody,
- stacji wodociągowej,
- zbiornika wyrównawczego,
- sieci wodociągowej.

Gmina Kije posiada średnio rozwinięty system zbiorowego zaopatrzenia w wodę, obejmujący 50 % istniejącej zabudowy. Z 20 sołectw zwodociągowanych zostało 10.

Sieć wodociągowa, urządzenia do poboru wody, zbiornik wyrównawczy, stacja wodociągowa z urzą-

Kredowe piętro wodonośne występuje na rozległym obszarze gminy. Główny poziom wodonośny stanowią spękane wapienie margliste i margle górnej kredy. Poziom ten ma charakter szczelinowy i szczelinowo-porowy. Miąższość strefy aktywnej wymiany wód oceniono na 120 m. Wydajności potencjalne studni są dość zróżnicowane (najczęściej wynoszą 10-20 m³/h). Wody w utworach kredy charakteryzuje mineralizacja rzędu 180-530 mg/dm³. Zawartość chlorków, siarczanów oraz amoniaku nie przekracza wartości określonych normą dla wód pitnych. W większości badanych studni zawartość chlorków wynosi 4-17 mg/dm³, a siarczanów 10-55 mg/dm³. Zakwalifikowano je jako wody o dobrej lecz nie trwałej jakości z uwagi na brak naturalnej izolacji stropowej przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni (zbiornik otwarty). Wody górnokredowe klasyfikowane są najczęściej jako Ib (wysokiej jakości).

Zachodnia i centralna część gminy Kije położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska część SE, który posiada szczegółową dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1999r. znak DG kdh/BJ/489-6227/99.

Istniejące ujęcia wody we wsiach Gołuchów i Górki zlokalizowane są na GZWP nr 409, wykazują wysoką wydajność doskonałej jakości wody. Z ujęć tych zasilana jest istniejąca sieć wodociągowa, jak również zasilana będzie sieć wodociągowa obecnie projektowana.

dzeniami towarzyszącymi są w dobrym stanie technicznym. Większość tych urządzeń wybudowana została w ostatnich latach i nie wymaga modernizacji. Woda podawana do wodociągów jest dobrej jakości.

Gmina nie posiada kanalizacji ściekowej i oczyszczalni ścieków.

W miejscowości gminnej Kije istnieje jedna oczyszczalnia ścieków typu Miniblok M-6, do której podłączone są: Szkoła, Dom Nauczyciela, Urząd Gminy, gminny Ośrodek Zdrowia i jedno prywatne gospodarstwo. Oczyszczalnia ta cechuje się małą sprawnością i dużą awaryjnością.

Powstające w obiektach usługowych i użyteczności publicznej ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni

ścieków w Pińczowie lub Piotrkowicach. Utylizacja ścieków w gospodarstwach domowych podłączonych do sieci wodociągowej realizowana jest poprzez gromadzenie ich w zbiornikach bezodpornych tzw. szambach, które w sporadycznych przypadkach są opróżniane, a ścieki trafiają do oczyszczalni ścieków w Pińczowie.

Gmina Kije w całości leży w zlewni rzeki Nidy, która zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Kielec-

kiego Nr 34/78 z dnia 05.05.1978r. należy do NON klasy czystości.

Na terenie gminy nie funkcjonują systemy odprowadzania i oczyszczania wód opadowych. Z zabudowanych terenów wody opadowe spływają powierzchniowo do rowów przydrożnych a następnie do cieków powierzchniowych przepływających przez teren gminy.

2.4. Wody powodziowe.

Według Rozporządzenia Nr 11/92 Wojewody Kieleckiego z dnia 21 grudnia 1992r. ujętego w Obwieszczeniu Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23.03.1999r. - wykaz aktualnych aktów prawnych w sprawie nie obwałowanych obszarów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi, oraz w „Operacie przeciwpowodziowym dla terenu województwa kieleckiego” wykonanym w 1989r. wyznaczono tereny zagrożone powodzią.

Na obszarze gminy terenami zagrożonymi na zalanie wodami stuletnimi są obszary położone we wschodniej części gminy w dolinie rzeki Nidy. Zabezpieczenie wałami przeciwpowodziowymi o długości 3,468 km obejmuje powierzchnię 600 ha. Wały te zostały wybudowane na wody czterdziestoletnie przez co wody powodziowe niższe bezpośrednio nie zagrażają bezpieczeństwu mieszkań-

jącym tam ludziom (brak ochrony przed wodami stuletnimi).

Zagrożenie zalaniem wodami powodziowymi i podtopieniem istnieje również wzdłuż większych cieków i rzek w czasie roztopów i deszczy nawalnych. Sołectwami zagrożonymi deszczami nawalnymi są Rębów, Kliszów, Umianowice. Zmiana biegu rzeki Nidy w rejonie Umianowice sprawiła, że istniejące wały przeciwpowodziowe okazały się niewystarczające dla zabezpieczenia przed podniesionym poziomem wód. Stwarza to duże zagrożenie dla mieszkańców wsi Umianowice i w związku z powyższym istnieje potrzeba wybudowania wału przeciwpowodziowego wzdłuż nasypu kolejki wąskotorowej. Wybudowany wał przeciwpowodziowy ma stanowić jednocześnie szlak turystyki rowerowej.

2.5. Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie gospodarki wodnej.

- Postępującemu procesowi wodociągowania gminy nie towarzyszy rozwój kanalizacji (na 30 km długości sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej brak) co stwarza zagrożenie dla użytkowych zbiorników wód podziemnych stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę oraz terenów źródłiskowych głównych rzek oraz ich dopływów, które w zagospodarowaniu gminy powinny podlegać ochronie przed zanieczyszczeniami.
- Brak kanalizacji deszczowej.

- Zły stan jakościowy wód powierzchniowych (wody Nidy są pozaklasowe zarówno ze względu na nadmierne zanieczyszczenie substancjami biogennymi, jak pod względem bakteriologicznym, natomiast spełniają wymagania II klasy czystości pod względem hydrobiologicznym). Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód są spływy powierzchniowe z terenów użytkowanych rolniczo, odprowadzenie ścieków komunalnych, rzuty niezorganizowane ze źródeł lokalnych (bez kanalizacji), zanieczyszczenia atmosferyczne.

3. Gleby.

Ochrona gleb w rozumieniu ustawy POŚ prowadzona jest w ramach ochrony powierzchni ziemi i polega na zachowaniu możliwości ich produkcyjnego wykorzystania oraz utrzymaniu jakości na poziomie wymaganych standardów (określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09.09.2002r. w sprawie standardów jakości gleby i

ziemi). Obserwacji długofalowych zmian w tym zakresie dokonuje się w ramach monitoringu państwowego, który przewiduje pobieranie w ściśle określonych miejscach w cyklu pięcioletnim prób badawczych z profili glebowych. Zadanie to w skali krajowej realizuje JUNG Puławy.

3.1. Charakterystyka warunków glebowych.

Gmina Kije wg rejonizacji rolniczo-glebowej opracowanej przez JUNG-Puławy położona jest w regionach:

- Chęcińskim - północno-zachodnia część gminy,
- Chmielnickim - północno-wschodnia część gminy,
- Jędrzejowskim - południowo-zachodnia część gminy,
- Pińczowskim - południowo-wschodnia część gminy.

Zróźnicowana budowa geologiczna podłoża spowodowała, że na tym terenie wykształciły się gleby o różnym stopniu zasobności w składniki pokarmowe i urodzajności. W strukturze typologicznej najważniejszą rolę odgrywają:

Gleby typu pseudobielicowego, wykształcone na różnym podłożu, głównie z piasków słabogliniastych pochodzenia lodowcowego i wodnego. Gleby te charakteryzują się różnymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi. Odznaczają się dużą przepuszczalnością podłoża, małą podsiąkliwością oraz małą zdolnością do magazynowania wód opadowych i płytkim poziomem próchnicznym. Miejscami występują gleby o stosunkach wodnych trwale za suchych lub okresowo za suchych, natomiast miejscami w obniżeniach śródpolnych występują gleby o stosunkach okresowo podmokłych. Omawiane gleby występują w sołectwach: Gołuchów, Górki, Hajdaszek, Kije, Kliszów, Kokot, Rębów, Umianowice, Włoszczowice. Bonitacyjnie reprezentują grunty klasy III-VI.

Gleby brunatne, wytworzone z piasków luźnych całkowitych, słabogliniastych na podłożu gliniastym i wapnistym, pochodzenia lodowcowego i wodnego. Posiadają różną przydatność rolniczą uzależnioną w dużej mierze od ich właściwości fizykochemicznych. Odznaczają się dużą przepuszczalnością, małą podsiąkliwością oraz małą zdolnością do magazynowania wód opadowych i małą ilością próchnicy. Są to gleby mało zasobne w próchnicę i składniki pokarmowe, charakteryzujące się słabym stopniem kultury rolnej. Występują płatami w: Borszynie, Czechowie, Gartatowicach, Gołuchowie, Górkach, Hajdaszku, Janowie, Kijach,

Kliszowie, Kokocie, Lipniku, Rębowie, Umianowicach, Wierzbicy, Włoszczowicach, Wymysłowie, Woli Żydowskiej. Są to gleby od III do VI klasy bonitacyjnej.

Czarne ziemie, reprezentowane przez czarne ziemie właściwe i zdegradowane. Czarne ziemie właściwe odznaczają się głębokim poziomem próchnicznym i ciemnym zabarwieniem, natomiast zdegradowane są jaśniejsze w profilu oraz posiadają mniejszą zawartość próchnicy. Gleby tego typu wykształciły się z piasków słabogliniastych, gliniastych lekkich i mocnych, glin, itów i pyłów wodnego pochodzenia. Występują płatami różnej wielkości w następujących miejscowościach: Borszynie, Czechowie, Gartatowicach, Gołuchowie, Górkach, Hajdaszku, Janowie, Kliszowie, Kokocie, Lipniku, Rębowie, Stawianach, Umianowicach, Włoszczowicach, Wierzbicy, Woli Żydowskiej. Są to grunty IIIb-IVb klasy bonitacyjnej.

Rędziny, gleby występujące we wszystkich sołectwach na terenie gminy, wytworzone z wapieni kredowych. Gleby te są ciężkie w uprawie polowej lecz przedstawiają dużą wartość użytkową. Wyróżniamy tu następujące gromady: rędziny czarnoziemne, rędziny brunatne i rędziny deluwialne. Bonitacyjnie zaliczane są do gleb I-V klasy.

Mady, gleby pochodzenia aluwialnego, wytworzone ze współczesnych osadów rzecznych. Na terenie gminy wykształciły się mady brunatne i czarnoziemne zajmowane głównie przez użytki zielone. Występują na terenie sołectw: Kliszów, Rębów, Umianowice. Okresowo zalewane są wodami powodziowymi Nidy lub w czasie wiosennych roztopów. Są to gleby IV, V i VI klasy bonitacyjnej.

Gleby bagienne, torfy, mursze zalegające na piaskach, piaski murszaste i gleby mułowo-torfowe zalegające na piaskach, są to gleby o płytkim poziomie próchnicznym, lekko kwaśne o stosunkach wodnych okresowo za suchych lub za mokrych. Występują płatami większej lub mniejszej wielkości w miejscowościach: Kliszów, Czechów, Gołuchów, Hajdaszek, Janów, Kokot, Rębów, Umianowice, Włoszczowice, Wierzbica.

3.2. Ocena jakości gleb.

Szczegółową klasyfikację bonitacyjną użytków rolnych w gminie Kije przedstawia tabela:

Tab. 3. Klasyfikacja bonitacyjna użytków rolnych w gminie Kije.

Klasa bonitacyjna	Grunty orne	Użytki zielone
	% udział w ogólnej pow. gruntów ornych	% udział w ogólnej pow. użytków zielonych
II	0,2	-
IIIa	2,7	6,6

IIIb	9,6	-
IVa	25,7	36,9
IVb	27,0	-
V	23,1	42,7
VI	11,7	13,7
Razem	100,0	100,0

Źródło: na podstawie danych Mapy rolniczo-glebowej w skali 1:5000

Przestrzenie najlepsze gleby pod względem bonitacyjnym - tab. 3 (II-IIIb klasy bonitacyjnej) występują w miejscowościach: Lipnik, Włoszczowice, Kije, Samostrzałów, Kokot, Gartatowice, Umianowice. Najłabsze gleby V i VI klasy występują w: Wymysłowie, Woli Żydowskiej, Gołuchowie, Hajdaszku, Górkach.

Na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych gruntami chronionymi przed przeznaczeniem na cele nie rolne w gminie są:

- Grunty klas bonitacyjnych II (grunty ściśle chronione) przeznaczenie na cele nie rolne areалу tych gruntów o powierzchni powyżej 0,5 ha wymaga zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- Grunty klas bonitacyjnych IIIa i IIIb (grunty ściśle chronione) przeznaczenie na cele nie rolne areálu tych gruntów o powierzchni powyżej 0,5 ha wymaga zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- Grunty klas bonitacyjnych IVa i IVb (grunty chronione warunkowo) - przeznaczenie na cele nie rolne areálu powyżej 1 ha wymaga zgody Wojewody.
- Grunty organiczne (niezależnie od klasy bonitacyjnej), których wyłączenie z użytkowania rolniczego wymaga uzyskania zgody Wojewody.

Ograniczenie w zmianie przeznaczenia terenów dotyczących gruntów rolnych i leśnych zgodnie z

ustawą z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16 z późniejszymi zmianami) polega na:

- ograniczaniu przeznaczenia na cele nierolnicze,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej powstającym wskutek działalności nierolniczej,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.

Natomiast ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczenia na cele nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

Na terenie gminy Kije nie notuje się nadmiernych skażeń gleb metalami ciężkimi. Gleby cechuje naturalna zawartość metali ciężkich (ołowiu, miedzi, chromu, niklu i cynku) określana jako 0 stopień zanieczyszczenia w skali 0-V, tj. od naturalnej zawartości do bardzo silnego zanieczyszczenia.

3.3. Główne zagrożenia i problemy ochrony gleb.

- Do głównych zagrożeń gleb zalicza się:
- Degradację gleb powodowaną przez wycinanie lasów, erozję gleb, zakwaszenia gleb, chemiczne zanieczyszczenie gleb, wyjałowienie ze składników pokarmowych, zasolenie gleb, ubytki próchnicy, wypalanie traw.
 - Zagrożenie powodzią.
 - Znaczny areál gruntów odłogujących i źle rolniczo wykorzystanych, zwłaszcza na obszarach słabszych glebowo oraz trudnych w uprawie.
 - Zagrożenie gleb procesami erozji wodnej i wietrznej, szczególnie na terenach położonych na stokach.

- Niewłaściwie działające melioracje wodne, powodujące lokalne przesuszenie gleb.
- Źródła zanieczyszczeń gleb, którymi są zanieczyszczenia obszarowe (nadmierne stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin), zanieczyszczenia punktowe (wysypiska śmieci, złomowiska, ścieki), odpady komunalne zanieczyszczające powierzchnię ziemi poprzez proces wnikania rozmaitych substancji w głąb gruntu pod wysypiskami (dotyczy to głównie wysypisk dzikich).

4. Surowce mineralne.

Głównym aktem prawnym regulującym gospodarkę surowcami mineralnymi jest ustawa

Prawo Geologiczne i Górnicze z dn. 4 lutego 1994r. (Dz. U. nr 27, poz. 96, z późniejszymi zmianami).

4.1. Budowa geologiczna.

W aktualnej rzeźbie gminy zaznaczają się zmiany wywołane gospodarczą działalnością człowieka. Na pierwszy plan wybijają się tu formy antropogeniczne związane z regulacją koryt rzecznych, szczególnie Nidy wraz z obwałowaniami przeciwpowodziowymi a także związane z rozległymi melioracjami osuszającymi. W dalszej kolejności zaznaczają się formy wyrobiskowe związane z eksploatacją powierzchniową kopalin mineralnych, głównie piasków i surowców skalistych (wapieni, margli, gipsów) oraz przekształcenia związane z budową tras komunikacyjnych (nasypy, wykopy).

Charakterystyczną formą powierzchni południowo-zachodniej części gminy są zjawiska krasu, które występują w okolicach wsi Gartatowice i Stawiany. Rozwinęły się one głównie w utworach mioceńskich, zwłaszcza w gipsach, ale także w wapieniach litotamniowych i detrytycznych. Kras gipsowy wykształcony jest tutaj w sposób klasyczny i odsłonięty na powierzchni. Niecka Nidziańska jest jedynym miejscem występowania krasu gipsowego w Polsce, a okolice te odznaczają się szczególną aktywnością. Utwory gipsowe osiągają tutaj do 48 m miąższości, a kras rozwija się zarówno w wychodniach jak i skałach zalegających głębiej pod przykryciem nadległych utworów. Wśród form krasowych najpospolitsze są zapadliska, tzn. lejki i wertepy, o średnicy od kilku metrów do kilkudziesięciu i głębokości nawet do 10 m o dnach suchych, zawilgoconych a także wypełnionych wodą i porośniętych roślinnością bagienną.

Analizując ukształtowanie terenu gminy Kije należy stwierdzić, że najwyższy punkt stanowi wzniesienie na wschód od Lipnika 286,8 m npm, najniższy punkt gminy położony jest w dolinie rzeki Nidy poniżej Umianowic na wysokości 191,2 m npm. Tak więc deniwelacje terenu wynoszą 95,6 m.

Obszar gminy Kije wchodzi w skład jednostki tektonicznej zwanej Niecką Nidziańską. Pod względem geologicznym niecka Nidy stanowi jurajskie synklinarium wypełnione osadami kredy, które wykształcone są głównie jako margle i wapienie. Najstarszymi utworami występującymi na powierzchni terenu są osady jury (piętro kimerydy). Budowa głębszego podłoża niecki Nidy rozpoznana została badaniami geofizycznymi oraz głębokimi wierceniami. Osady kredy dolnej - piaskowce i piaski glaukonitowe występują wąskim płatem na północ od miejscowości Górki, Wierzbica, Borczyn.

Kreda górna reprezentowana jest przez margliste osady kampanul i mastrychtu dolnego. Osady te zostały poznane szczegółowo zarówno z wierceń jak również licznych odsłoneń powierzchniowych. Osady kredy górnej wykształcone są w postaci opok, margli i margli piaszczystych, miejscami wkładkami lub przewarstwieniami piaskowców wapienistych. Odsłaniają się na znacznym obszarze gminy, przede wszystkim w rejonie wsi Borczyn, Górki, Kije, Lipnik, na zachód od Stawian, Janowa, Umianowic, Rębowa. Utwory te są podatne na procesy denudacyjne, podczas wietrzenia rozpadają się ono na drobne płytki. Powierzchnie spękań powlekane są często brunatno-czarnymi nalotami wodorotlenków żelaza i manganu. Osady dolnego mastrychtu w stropowych warstwach są silnie zwietrzałe.

W budowie geologicznej gminy ważną rolę odgrywają utwory trzeciorzędowe, wykazujące duże zróżnicowanie w osadach mioceńskich (tortonu i sarmatu). Osady tortońskie reprezentowane są przez mułowce wapieniste i gipsy a sarmat przez ility piaski, żwiry zlepieńce i piaskowce oraz ility krakowieckie. Szczególnie interesująco przedstawiają się gipsy, które odsłaniają się głównie w Stawianach i Gartatowicach. Miąższość pokładów waha się od 30 do 35 m.

Utwory czwartorzędowe zalegają bezpośrednio na osadach górnej kredy, pokrywają znaczny obszar gminy (głównie w części wschodniej) i związane są ze zlodowaczeniem południowo i środkowopolskim. Zlodowaczenia środkowopolskie reprezentowane są przez najstarsze na obszarze gminy osady gliniaste. Zachowały się one w postaci niewielkich odosobnionych płatów na zboczach wzniesień kredowych. Występują w rejonie Włoszczowic, Gołuchowa, Woli Żydowskiej, Żydówka, Wymysłowa. Zazwyczaj są to gliny spoiste szaro-brązowe, rdzawe, w stropowych partiach piaszczyste z nielicznymi okruchami skał północnych oraz przewarstwieniami piasków i mułków. Głębiej glina zwałowa jest zwięzła i scementowana. Na całym profilu (od spągu po strop) jest bezwapienna. Miąższość gliny zwałowej wynosi przeważnie w granicach 1-3 m. Utworami pochodzenia lodowcowego (zlodowaczenia środkowopolskiego) są również piaski i żwiry akumulacji lodowcowej z glazami oraz piaszczyste osady rzeczno-peryglacialne, które pojawiają się na całym obszarze gminy. W formie niewielkich płatów występują lessy i osady

lessopodobne (np. mułki lessowate), piaski fluwioglacjalne spoczywają na niższych partiach wysoczyzn kredowych. Są to piaski drobno i średnioziarniste, barwy żółtej i szarżółtej.

Na wzniesieniach kredowych oraz na ich zboczach występują osady interglacjalu* mazowieckiego w postaci deluwiów*. Powstały one w wyniku silnego rozmycia utworów lodowcowych (zniszczenia

* interglacjal - cieplejszy okres między dwoma glacialami (okresami zlodowacenia), w którym lodowce zanikały lub ograniczały swój zasięg do bardzo małych obszarów

* deluwium - osad najdrobniejszych cząstek mineralnych nagromadzonych u podnóża wzgórz, pochodzący z wytlukania przez wody opadowe glin i lessów pokrywających stoki

glin zwałowych) aż do utworzenia bruku (złożonego z głazów i żwirów rezydualnych).

Osady zlodowacenia północnopolskiego zajmują znaczne obszary w zachodniej części gminy i wykształcone są w postaci piasków fluwialno-peryglacjalnych, różnoziarnistych oraz piasków i żwirów z odławkami skał lokalnych (występują powszechnie w rejonie Hajdaszka, Rębowa, Umianowic).

Najmłodsze osady czwartorzędowe (holoceńskie) wypełniają doliny rzek (Nidy i jej lewobrzeżnych dopływów) reprezentują je piaski (gruboziarniste z domieszką drobnych żwirów) oraz piaski humusowe i mady rzeczne. W dolinach rzek wytworzyły się namuły torfiaste tworząc najniższy podmokły poziom łąk.

4.2. Kopaliny mineralne.

Wśród kopaliny mineralnych gminy Kije największe znaczenie mają:

- surowce węglanowe: wapienie i margle jury górnej, które udokumentowane zostały w złożu Wymysłów w kat. C₂ i złożu Gołuchów w kat. B+C₁.

Złoże Gołuchów

- ogólna powierzchnia złoża 25 ha,
- zasoby bilansowe ogółem 4 422 000 ton,
- średnia miąższość złoża 59,96 m,
- średni nakład 2,5 m,
- wykorzystanie: kruszywo łamane, kamień wapienny, wapno rolnicze palone, nawóz węglanowy,
- eksploatacja zaniechana.

Złoże Wymysłów

- ogólna powierzchnia złoża 233 ha,
- zasoby bilansowe w kat. C 242 365 000 ton,
- średnia miąższość złoża 41,7 m,
- średni nadkład 2,5 m,
- wykorzystanie: dla przemysłu cementowego, kamień wapienny, wapno rolnicze palone, nawóz węglanowy,
- złoża niezagospodarowane.
- Surowce węglanowe kredy i trzeciorzędu: margle i wapienie. Były w przeszłości eksploatowane na potrzeby lokalne, jednakże wydobycia zaniechano.
- Gipsy, występujące w rejonie Gartatowic-Sędziejowic, zasoby - 1 303 000 ton wg stanu na 31.12.2000r.
- Surowce ilaste:
 - ility bentonitowe: występują w rejonie miejscowości Górki i objęte zostały dokumentacją geologiczną,
 - ility sarmatu badane w okolicy Woli Żydowskiej, jednakże z uwagi na złą jakość złoża uznane za negatywne,
 - lessy występujące w okolicy wsi Kokot i Umianowice charakteryzują się złą plastycznością i nie nadają się do wyrobów ceramicznych,
 - Surowce okruczowe czwartorzędu - reprezentowane przez utwory piaszczysto-żwirowe plejstocenu. Zasadnicze znaczenie mają z uwagi na rozprzestrzenienie piaski pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego. Obecnie nie są przedmiotem eksploatacji oraz nie zostały udokumentowane.
 - Torfy - przebadane w dolinie Morawki i Nidy w okolicy Umianowic. Są to torfy niskie charakteryzujące się małą miąższością i niską jakością, znaczną popielnością i mogą się jedynie nadawać do celów ogrodniczych.

4.3. Zagrożenia środowiska spowodowane eksploatacją surowców mineralnych.

Eksploatacja surowców mineralnych narusza naturalne warunki przyrodnicze i wywołuje szereg zmian w środowisku naturalnym. Powoduje powstanie przekształceń powierzchni terenu, wyro-

bisk, hałd odpadów przerobczych i złożowych, a nawet osuszanie gruntów i zanieczyszczenia wód i powietrza atmosferycznego.

5. Lasy.

5.1. Charakterystyka gospodarki leśnej.

Gmina Kije odznacza się niskim stopniem leśności (lasy stanowią 17,7 % ogólnej powierzchni gminy). W przeważającej części (55,9 %) lasy administrowane są przez Nadleśnictwo Chmielnik i Pińczów.

Lasy państwowe stanowią zwarte kompleksy. Oprócz funkcji ochronnych (w tym również objęcie ochroną w postaci Włoszczowsko-Jędrzejowskiego i Chmielnicko-Szydłowieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu) lasy te pełnią funkcję gospodarczą.

Lasy będące w gestii osób prywatnych są znacznie rozproszone na terenie całej gminy. Gospodarka leśna lasów niepaństwowych prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urzędzenia lasów.

W gospodarce leśnej gminy priorytet powinien być nadany zadaniom służącym realizacji funkcji ochronnej i społecznej lasów, takim jak:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę oraz warunki

życia mieszkańców a także na równowagę biologiczną obszaru,

- ochrona lasów, w tym szczególnie lasów stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody i lasów szczególnie cennych ze względu na zasoby genetyczne, walory krajobrazowe, znaczenie lasów jako dobra kultury,
- ochrona lasów o specjalnym znaczeniu społecznym (np. dla celów zdrowotno-rekreacyjnych) przed zadaniami służącymi funkcji gospodarczej lasu oraz zadaniami gospodarki łowieckiej,
- zwiększenie lesistości,
- produkcja drewna na zasadzie najwyższej opłacalności oraz surowców produktów ubocznego użytkowania lasu,
- gospodarowanie zwierzyną w sposób nie zagrożający trwałości lasów i realizacji celów gospodarki leśnej.

5.2. Główne zagrożenia zasobów leśnych.

- Do zagrożeń zasobów leśnych zaliczamy:
 - Uszkodzenia drzewostanów powodowane nadmierną emisją pyłów i gazów pochodzących z tzw. emisji wysokiej,

- Zaśmiecania terenów leśnych w pobliżu jednostek osadniczych i szlaków turystycznych,
- Zagrożenie pożarowe szczególnie w okresach suszy,
- Kradzieże drzewa z lasów.

6. Powietrze atmosferyczne.

Podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony powietrza w UE jest Dyrektywa Ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu 96/62/EC. Określa ona ramy prawne oraz ujednolicone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniona licznymi pochodnymi aktami prawnymi. Polskie prawodawstwo (POŚ wraz z rozporządzeniami wykonawczymi) uwzględ-

nia niemal w całości wymagania prawa europejskiego. Zgodnie z nim przez ochronę powietrza rozumiemy zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczanie lub eliminowanie wprowadzonych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu, względnie utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

6.1. Charakterystyka warunków higieny atmosfery.

Województwo świętokrzyskie posiada stosunkowo niski poziom zanieczyszczenia powietrza, co potwierdzały dotychczasowe badania. Ogółem w 2002 roku podmioty objęte monitoringiem w województwie wyemitowały 6313 Mg pyłów, 44151 Mg dwutlenku siarki (SO₂), 19579 Mg tlenków azotu (NO_x) oraz 10859 Mg tlenku węgla (CO), 10820346 Mg dwutlenku węgla (CO₂). Największy udział w emisji zanieczyszczeń ma przemysł energetyczny (w tym energetyka zawodowa oraz ciepłownictwo w gospodarce komunalnej i przemyśle), przemysł cementowo-wapienniczy i materiałów budowlanych oraz przemysł maszynowy i

metalurgiczny. Rozkład emisji zanieczyszczeń powietrza w województwie jest przestrzennie zróżnicowany.

Na terenie gminy Kije nie ma punktu pomiarowego jakości powietrza. Najbliżej położonym miejscem pomiarów pyłów i gazów jest Pińczów. Powiat pińczowski posiada jedną z najniższych emisji pyłów i gazów w regionie. Według danych z rocznika statystycznego w roku 2002 na tym obszarze wyemitowano 154 t zanieczyszczeń pyłowych (wzrost o 62 t w stosunku do roku 2001) i 68 082 t zanieczyszczeń gazowych (spadek o 8658 t).

Tab. 4. Rozkład emisji w powiecie pińczowskim (dane GUS).

Powiat	Rok	Pyły ogółem		Zanieczyszczenia gazowe									
				SO ₂		NO _x		CO		CO ₂		pozostałe	
		Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%
pińczowski	2001	92	1,5	164	0,4	138	0,6	54	0,5	76384	0,7	0	0,0
	2002	154	2,4	24	0,6	174	0,9	129	1,2	67504	0,6	1	0,2

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w 2002r., WIOŚ.

Na terenie gminy brak jest istotnych źródeł zanieczyszczenia atmosfery. Lokalnie na jakość powietrza mogą oddziaływać jednostki posiadające własne kotłownie. Większość lokalnych kotłowni jest opalana węglem, koksem, drewnem i trocinami.

W związku z powszechnym zastosowaniem paliw stałych, jako głównych nośników energii, na stan aerosanitarny gminy bardzo duży wpływ ma również tzw. niska emisja z indywidualnych gospodarstw domowych. Sytuację pogarsza, obserwowane dość powszechnie spalanie w gospodarstwach domowych różnego rodzaju odpadów palnych, np. plastikowych opakowań. Może to mieć wpływ na podwyższanie stopnia zanieczyszczenia powietrza szczególnie niebezpiecznymi substancjami powstającymi podczas spalania złożonych

związków organicznych (węglowodory policykliczne, chlorowcopochodne).

Czynnikiem ujemnie oddziałującym na stopień zanieczyszczenia powietrza jest również wzrastająca emisja zanieczyszczeń (głównie węglowodorów i tlenków azotu) związana z ruchem samochodowym oraz emisją hałasu, przy czym należy zaznaczyć, że na terenie gminy natężenie ruchu kołowego jest znaczne.

Na stan czystości powietrza na terenie gminy decydujący wpływ mają ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe przemieszczające się zgodnie z przeważającymi kierunkami wiatrów (zachodnie i północno-zachodnie) z dużych ośrodków przemysłowych Górnego Śląska, Bełchatowa i Krakowa.

6.2. Zagrożenia powietrza atmosferycznego.

Czynnikami wpływającymi niekorzystnie na jakość powietrza atmosferycznego są:

- Niska emisja, której źródłem jest spalanie węgla niskiej jakości w lokalnych kotłowniach i w indywidualnych gospodarstwach domowych oraz wzrastająca komunikacja.

- Wykorzystywanie węgla jako głównego źródła energii. Zbyt niski jest jeszcze udział innych źródeł energii, chociaż należy odnotować stopniowy wzrost ich wykorzystania.
- Napływ zanieczyszczeń powietrza z sąsiednich regionów (głównie z aglomeracji krakowskiej i śląskiej).

7. Gospodarka odpadami.

Zagadnienia gospodarowania odpadami są przedmiotem szeregu dyrektyw Unii Europejskiej, z których najważniejsza jest Dyrektywa Ramowa nr 75/422/EWG o odpadach. Problematyka ta w prawodawstwie unijnym została oparta na zasadach: prewencji i „zanieczyszczający płaci”. Podstawowymi polskimi aktami prawnymi regulującymi postępowanie z odpadami są: ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r., ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001r., ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej z dnia 11 maja 2001r. i ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996r.

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z póź. zm.), poprzez gospodarowanie odpadami rozumie się zbie-

ranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów. Obowiązek przygotowania, uchwalenia a następnie monitorowania wykonania planów gospodarki odpadami przez administrację publiczną został wprowadzony 1 października 2001r., jako realizacja wymagań prawodawstwa Unii Europejskiej. Plany gospodarki odpadami są stosowane, aby ułatwić osiągnięcie celów założonych w polityce ekologicznej państwa, praktycznie realizować zasady gospodarki odpadami, stworzyć i utrzymać w kraju zintegrowaną i wystarczającą sieć instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska. Gminny plan gospodarki odpadami jest odrębnym dokumentem, jednakże stanowi integralną część niniejszego „Programu ochrony środowiska dla gminy Kije.

7. 1. Analiza stanu gospodarki odpadami.

- Wyróżniamy trzy główne kategorie odpadów:
1. odpady wytworzone w sektorze komunalnym
 2. odpady wytworzone w sektorze gospodarczym
 3. odpady niebezpieczne.

Przez odpady komunalne rozumie się - „odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych”. Z definicji tej wynika, że źródłem odpa-

dów komunalnych obok gospodarstw domowych są też obiekty infrastruktury takie jak handel, usługi i rzemiosło, obiekty turystyczne.

Do odpadów wytworzonych w sektorze komunalnym zaliczamy następujące rodzaje odpadów:

- odpady komunalne
- odpady opakowaniowe
- komunalne osady ściekowe
- odpady ulegające biodegradacji
- odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym.

Tab. 5. Masa odpadów wytworzonych na terenie gminy Kije.

Gmina	Ludność	Rok	Odpady składowane Mg/rok
Kije	4718	1999	336
		2000	308
		2001	294
		2002	288
		2003	296

Źródło: na podstawie danych Urzędu Gminy w Kijach.

Do odpadów wytwarzanych w oczyszczalniach ścieków należą głównie: skratki, zawartość

piaskowników, osady z oczyszczalni ścieków komunalnych.

Tab. 6. Ilość osadów ściekowych wytworzonych na terenie gminy Kije.

Gmina	Ludność	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków	Wytworzone osady ściekowe	
			rok	Mg
Kije	4718	376	1999	1,44
			2000	1,53
			2001	1,44
			2002	1,35

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla powiatu pińczowskiego”.

W gospodarstwach domowych wytwarza się głównie odpady niebezpieczne takie jak: świetlówki, lampy fluorescencyjne i halogenowe, akumulatory i baterie, zużyte oleje i odpady zanieczyszczono-

ne olejami, przeterminowane leki i chemikalia. Odpady te trafiają do strumienia odpadów komunalnych i wraz z nimi deponowane są w większości na składowisku odpadów w Skrzypiowie.

Tab. 7. Zestawienie szacunkowej ilości odpadów niebezpiecznych wytworzonych w gospodarstwach domowych w gminie Kije w 2002r.

Rodzaj odpadu	Szacunkowa ilość Mg/rok
Baterie i akumulatory	0,48
Leki	0,39
Farby, tusze, kleje	1,64
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,05
Rozpuszczalniki	1,11
Kwasy i alkalia	0,24
Oleje i tłuszcze	0,14
Odczynniki fotograficzne	0,05
Urządzenia zaw. freony	0,19
Środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności	0,05
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,48

Deterenty zaw. subst. niebezpieczne	0,05
Drewno zaw. subst. niebezpieczne	0,10
Razem	4,97

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla powiatu pińczowskiego”.

Szczególną grupę odpadów niebezpiecznych stanowią odpady zawierające azbest. Azbest był szeroko stosowany do produkcji materiałów budowlanych, wśród których największe zastosowanie miały płyty i rury azbestowo-cementowe. Najwięcej odpadów zawierających azbest powstanie

w trakcie wymiany pokryć dachowych w ramach realizacji ogólnokrajowego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych w gminie Kije wynosi 280984 m² (3090 Mg).

7.2. Główne problemy w zakresie gospodarki odpadami.

Do głównych problemów w dziedzinie gospodarki odpadami zaliczamy:

- „Dziki” wysypiska odpadów. Szczególny niepokój budzi lokalizacja takich wysypisk w dolinach rzecznych oraz wyrobiskach (szczególnie o przepuszczalnym podłożu, co stwarza szczególne zagrożenie w związku z łatwością przedostawania się zanieczyszczeń do podłoża i wód).
- Składowanie jako główna forma unieszkodliwiania odpadów. Tymczasem zgodnie z prawodawstwem składowanie odpadów jest dopuszczone tylko wtedy, gdy wyczerpią się inne

możliwości postępowania z nimi (odzysk, wykorzystanie i unieszkodliwienie).

- Brak składowiska odpadów na terenie gminy.
- Nieobjęcie wszystkich mieszkańców gminy Kije zorganizowanym systemem zbierania odpadów.
- Konieczność bezpiecznego usunięcia azbestowych materiałów budowlanych (głównie pokrycia dachowe) na terenie gminy.

W nowo opracowywanym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Kije został przewidziany teren przeznaczony pod wysypisko odpadów. Obecnie gmina korzysta z wysypiska śmieci w m. Chmielnik.

8. Hałas i pole elektromagnetyczne

Wymagania dotyczące hałasu i ochrony przed promieniowaniem zawarte w dyrektywach Unii Europejskiej uwzględniają w Polsce dwie podstawowe ustawy:

- Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627),
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. Nr 80 poz. 717).

8.1. Hałas

Hałasem nazywamy wszelkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne zmysły oraz organizm człowieka. Hałas powstający w procesie antropogenicznym można podzielić na:

- hałas komunikacyjny: drogowy, kolejowy, lotniczy
- hałas przemysłowy

Baza danych dotycząca zanieczyszczenia środowiska hałasem jest znacznie skromniejsza w porównaniu do innych zagadnień ochrony środowiska.

Dopuszczalne normy wprowadzenia hałasu do środowiska zawarte są w obowiązującym Rozporządzeniu MOŚZNiL z dnia 13 maja 1998r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku Dz. U. Nr 66, poz. 436, który najwyższy poziom osiąga wzdłuż głównych dróg. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez drogi lub linie kolejowe dla terenów zabudowy

mieszkalnej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi i dla terenów zabudowy zagrodowej wynoszą: 60 dB w porze dziennej i 50 dB w porze nocnej. Natomiast dla zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej bez usług rzemieślniczych odpowiednio 55 dB i 45 dB.

Hałas drogowy

Badania hałasu wywołanego ruchem pojazdów samochodowych na obszarze województwa świętokrzyskiego są prowadzone od 1978 roku. Na terenie powiatu pińczowskiego pomiary natężenia hałasu przeprowadzono w Pińczowie (1986r., 1992r.) i Kijach (1978r.). Przez teren gminy Kije przebiega ze wschodu na zachód droga krajowa nr 78 relacji gr. państwa-Gliwice-Zawiercie-Jędrzejów-Chmielnik oraz z północy na południe droga wojewódzka nr 766 relacji Morawica-Węchadłów.

Analiza badań przeprowadzonych na terenie powiatu pińczowskiego wskazała na przekroczenie poziomów normatywnych o ok. 5-10 dB.

Hałas kolejowy

Gminę Kije przecinają następujące linie kolejowe: szerokotorowa Hrubieszów - Huta Katowice, normalnotorowa Kielce - Busko i Włoszczowice - Staszów oraz linia wąskotorowa Jędrzejów - Bogoria. Hałas kolejowy w przypadku gminy Kije nie odgrywa większej roli z uwagi na zmniejszające się natężenie ruchu pociągów

Hałas przemysłowy

Na terenie gminy Kije nie występują duże obiekty przemysłowe będące potencjalnym źródłem

hałasu. Nie stwierdzono zagrożenia hałasem ze strony małych zakładów wytwórczych.

Ochrona przed hałasem i wibracjami polega na zapobieganiu ich powstaniu lub przenikaniu do środowiska, poprzez:

- zaniechanie czynności powodujących hałas lub wibracje
- stosowanie odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych, mających na celu zapobieganie powstaniu albo przenikaniu do środowiska hałasu lub wibracji.

8.2. Główne problemy wynikające z diagnozy stanu zagrożenia hałasem

Znaczny wzrost ruchu pojazdów, szczególnie pojazdów ciężarowych, nie zawsze sprawnych technicznie powoduje negatywne działanie na na-

ząd słuchu, układ nerwowy, samopoczucie, zdrowie człowieka.

8.3. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego zaliczamy: stacje radiowe i telewizyjne, linie przesyłowe, (linie wysokiego napięcia), stacje radiofonii komórkowej, wiele urządzeń przemysłowych, sprzęt stosowany w grzejnictwie mikrofalowym.

Źródłami szkodliwego promieniowania na terenie gminy Kije są:

- przechodząca w kierunku wschód-zachód napowietrzna linia wysokiego napięcia 400 kV Połaniec - stacja systemowa Kielce stanowiąca element krajowego systemu energetycznego,
- przechodząca przez zachodnią część gminy napowietrzna linia 110 kV wyprowadzona z GPZ „Pińczów” zasilająca jednostronnie Główny Punkt Zasilania GPZ „Kije” (rezerwa mocy energetycznej w stacji GPZ 18 MW), w którym następuje redukcja napięcia 110/15 kV
- bazowa stacja telefonii komórkowej w miejscowości Stawiany.

Najbardziej narażeni na oddziaływanie promieni niejonizujących w pasmach mikrofal o częstotliwości od 300 do 300 000 MHz oraz radiofal o częstotliwości 0,1-300 MHz są pracownicy bezpośrednio stykający się z nadajnikami oraz mieszkańcy budynków sąsiadujących z zakładami emitującymi skażenia elektromagnetyczne.

Obecnie w Polsce szkodliwy wpływ tego promieniowania nie stanowi dużego problemu, aczkolwiek może być źródłem zagrożenia stanu zdrowia dużych grup ludności szczególnie wrażliwych (ludzie chorzy, kobiety w ciąży i dzieci). Przewiduje się, że wpływ ten będzie się nasilał w miarę dynamicznego rozwoju środków łączności, urządzeń elektronicznych itp.

Aktami prawnymi regulującymi ochronę ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym są: prawo budowlane, prawo ochrony środowiska, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy i sanitarne.

8.4. Główne problemy wynikające z zagrożenia promieniowaniem

Głównymi problemami w zakresie zagrożenia promieniowaniem są:

- Zwiększona emisja promieniowania elektromagnetycznego w wyniku: wzrostu zapotrzebowania na usługi radiokomunikacji, rozwoju systemów telefonii komórkowych oraz poprawy zasilania elektroenergetycznego.
- Brak dokładnej inwentaryzacji znaczących źródeł pól elektromagnetycznych, jak i powszechnych pomiarów pól elektromagnetycznych, uniemożliwiający

dokładne określenie stopnia zagrożenia i sposobów ograniczenia uciążliwości.

- Konieczność weryfikacji dotychczasowych pomiarów i wniosków z nich wynikających (po wejściu w życie nowego rozporządzenia zmieniającego dotychczasowe rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 sierpnia 1998r. w sprawie ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska).

9. Poważne awarie przemysłowe

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienia przeciwdziałania poważnym awariom jest Ustawa Prawo Ochrony Środowiska, w której

zawarte są: przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu tym awariom, obowiązki zakładu stwarzającego takie zagrożenie, obowiązki

organów administracji w tym zakresie oraz zagadnienia dotyczące współpracy międzynarodowej (w przypadku wystąpienia awarii transgranicznych). Rozwiązania związane z tym tematem zawarte są także w ustawie o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991r. (z późniejszymi zmianami) i ustawie o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991r. (z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z art. 3 ust. 23 POŚ przez poważną awarię należy rozumieć:

„zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”. Z kolei poważna awaria przemysłowa to:

„poważna awaria w zakładzie” (art. 3, ust. 24 POŚ).

Za zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii uznajemy zakład, który stwarza zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej będącej w jego posiadaniu. Istotnym źródłem zagrożenia może być również transport i przeładunek substancji niebezpiecznych.

Na terenie powiatu pińczowskiego znajdują się obecnie, według danych WIOŚ, 2 zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. Jeden z nich zlokalizowany jest na terenie gminy Kije - Intergaz-System w Woli Żydowskiej.

W ostatnich latach nie odnotowano w gminie żadnego zdarzenia o charakterze poważnej awarii.

9.1. Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie poważnych awarii przemysłowych

Brak odpowiednio przystosowanych dróg do bezpiecznego przewozu materiałów niebezpiecz-

nych stanowi najważniejszy problem w dziedzinie poważnych awarii przemysłowych.

10. Edukacja ekologiczna

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa jest jednym z głównych czynników kształtowania rozwoju zrównoważonego. Będzie on osiąganym w oparciu o Narodową Strategię Edukacji Ekologicznej (NSEE) oraz Narodowy Program Edukacji Ekologicznej (NPEE) wskazujący zadania edukacyjne oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

Zadaniem samorządu gminnego wynikającego z NSEE jest:

- współdziałanie przy opracowaniu i realizacji programu edukacji ekologicznej ze szkołami, organizacjami, instytucjami, Kościołem, zakładami pracy, przedstawicielami społeczności lokalnych,
- zapewnienie społeczeństwu dostępu do niezbędnych informacji przydatnych w procesie podejmowania decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem.

Zgodnie z konstytucją RP oraz ustawą POŚ każdy ma prawo korzystać z prowadzonych przez organy administracji, publicznie dostępnych wykazów danych o wszystkich dokumentach zawierających problematykę ochrony środowiska. Ochrony środowiska uczy się nie tylko w szkołach, ale i w przedszkolach. Nauczyciele współpracują z administracją gminną, Nadleśnictwem i Zarządem Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, który koordynuje edukację ekologiczną na terenie parków krajobrazowych i ich otulin. Organizowane są wycieczki do parków krajobrazowych Ponidzia.

Poważną rolę w podnoszeniu wiedzy ekologicznej odgrywają jednostki samorządowe, szkoły,

WODR, Nadleśnictwo, ZSiNPK, LOP, które są współorganizatorami wielu imprez i akcji propagujących problematykę ekologii m.in.: Światowy Dzień Ochrony Środowiska, Dni Ziemi, konkursy ekologiczne „Ratuj przyrodę, bo zginiesz razem z nią”. Prowadzony jest program edukacyjny „Bocian” w szkole Podstawowej we Włoszczowicach, konkurs plastyczny „Chrońmy naszą planetę”.

Na terenie gminy jest zlokalizowanych 26 gospodarstw ekologicznych (w tym 14 z atestem) oraz 2 agroturystyczne. Zachętą do przedstawienia produkcji na ekologiczne metody gospodarowania jest opłacalność oraz umowy kontraktacyjne na zbyt produktów rolnych. Wśród rolników daje się zaobserwować rosnące zainteresowanie prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych. Wynika to m.in. z możliwości pozyskania środków finansowych z UE. Rolnicy chętnie biorą udział w konkursach m.in.: ogólnokrajowym „Bezpieczne gospodarstwo rolne, wojewódzkim „Piękna i bezpieczna zagroda, przyjazna środowisku”, „Czysta wieś - naszą chlubą”.

Urząd Gminy otrzymuje regularnie miesięcznik „Aktualności rolnicze” wydawany przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach. Miesięcznik systematycznie otrzymują rolnicy zainteresowani tematyką ekologiczną i zmianami jakie zachodzą w rolnictwie w wyniku akcesji do UE.

Dużą rolę w procesie poszerzania świadomości ekologicznej pełni Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Oferta

działań edukacyjnych ZSiNPK na terenie gminy Kije przedstawia się następująco:

1. Prowadzone są prelekcje i wykłady w szkołach o tematyce obejmującej ogólną problematykę ochrony środowiska, walory przyrodnicze, kulturowe, i historyczne ZSiNPK.
2. W szkołach podstawowych organizuje się quizy o tematyce ekologicznej.
3. Opracowano i rozporządzono w formie broszur przewodniki tematyczne dla 17 ścieżek dydaktycznych, jako materiał pomocniczy dla nauczycieli prowadzących zajęcia w terenie. Przygotowano także informacje i opisy tematyczne tras wycieczek autokarowych w trakcie których zapewnia się opiekę przewodnika.
4. Opracowano trasy rajdów pieszych dla młodzieży szkół podstawowych z zapewnioną opieką przewodnika.
5. Organizowane są wystawy ruchome w szkołach, bibliotece „Poznaj Parki Krajobrazowe Poniidzia”, „Zwiedzamy Parki Krajobrazowe Gór Świętokrzyskich”, „Ponidzie trasami ścieżek dydaktycznych”.

6. Współdział w imprezach okolicznościowych Dzień Ziemi, akcja „Sprzątanie Świata”, Światowy Dzień Ochrony Środowiska, Dzień Lasu i Zadrzewień.
7. Rozpowszechnianie materiałów i publikacji o tematyce ekologicznej za pośrednictwem bibliotek, szkół.
8. Edukacja pozaszkolna: prelekcje dla słuchaczy różnych grup wiekowych prowadzone w bibliotece gminnej, prelekcje dla nauczycieli prowadzone podczas konferencji metodycznych.

Działalność edukacyjna ZSiNPK jest bezpłatna.

W gminie prowadzone są szkolenia w zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki, możliwości wykorzystania środków UE (WODR, ARiMR). Na terenie gminy wzrasta uświadomienie zagrożenia jakim jest brak partnerstwa wobec środowiska przyrodniczego. Do wychowania ekologicznego przyczynia się świadomość, że sami nie istniejemy na Ziemi, a z tym co pozostawimy po sobie będą się musiały borykać nasze dzieci, wnuki i następne pokolenia.

10.1. Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie edukacji ekologicznej

Ograniczone środki finansowe do realizacji masowych form edukacji, a także niewystarczająca świadomość ekologiczna starszych grup społeczeństwa są głównymi problemami w dziedzinie edukacji ekologicznej.

IV. Ocena realizacji zadań

Integracja Polski z Unią Europejską jest zarazem wyzwaniem i szansą dla Samorządu Gminnego. Jednym z wymagań akcesji Polski do Unii jest wdrożenie unijnego prawa ekologicznego. Sprostanie unijnym standardom ochrony środowiska wymaga realizacji najbardziej kosztownych zadań. Wdrożenie unijnych wymagań, choć niełatwe przyniesie nam znaczne korzyści, poprawi jakość środowiska, a tym samym jakość życia i stan

zdrowia ludzi, a budowa infrastruktury technicznej wpłynie na rozwój gospodarczy gminy. Dotychczasowe działania Gminy w tym zakresie określają z jednej strony obowiązujące przepisy prawne, zaś z drugiej pozostające do jego dyspozycji środki finansowe. Pomimo istotnych ograniczeń materialnych, na terenie gminy Kije zrealizowano istotne inwestycje proekologiczne - poniżej opisano ważniejsze z nich.

Gospodarka wodna

Na koniec roku 2001 średnio rozwiniętym systemem zbiorowego zaopatrzenia w wodę objęte było ok. 50 % istniejącej zabudowy. Z 20 sołectw na terenie gminy Kije zwodociągowanych zostało 10.

Długość sieci wodociągowej magistralnej i rozdzielczej wyniosła 37 km.

W roku 2003 nie prowadzono w tym zakresie inwestycji, wykonano tylko na istniejącym wodociągu 15 szt. przyłączy.

Gleby

W zakresie przywrócenia jakości gleb i ziemi Powiat wydał decyzje dotyczące:

1. sukcesywnej rekultywacji złoża Borków-Chwałowice (ok.15 ha, zadarnianie, zalesianie) - I etap do 2008r. - Zakłady Gipsowe w Stawianach,

2. rekultywacji wyrobiska po wydobyciu gipsu, kamienia i piasku w Gartatowicach (ok. 15 ha - wyrównanie terenu zadrzewienie) - zadanie Powiatu.

Leśnictwo

Ważnym elementem polityki leśnej gminy jest dążenie do zwiększenia lesistości, ze szczególnym preferowaniem zalesień służących ochronie powierzchni ziemi. Samorząd gminny opiniuje o przeznaczeniu gruntów rolnych na cele leśne w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zdecydowano, że wszystkie gleby klasy V i VI są przeznaczone na zalesienie.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost zainteresowania rolników zalesianiem prywatnych gruntów porolnych, finansowanym przez Starostwo Powiatowe w Pińczowie, realizowanym w ramach Wojewódzkiego Programu Zwiększenia Lesistości.

Tab. 8. Powierzchnia zalesionych gruntów rolnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa w gminie Kije.

Rok	Powierzchnia w ha
2001	10
2002	14,96
2003	16,74

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Kijach.

Ochrona powietrza

Inwestycją zrealizowaną w zakresie ochrony powietrza była budowa kotłowni olejowej w budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia w Kijach, współfi-

nansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także budowa elektrowni wodnej w Rębowie.

Gospodarka odpadami

Istotnym osiągnięciem było objęcie mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbioru odpadów. Udzielono zezwolenia firmie „EKOM” Zakład Oczyszczania Miasta Siedlce 25 na zbieranie i transport nieczystości z terenu gminy Kije. Przedsiębiorca wyposażył posesje w pojemniki i zawarł umowy na wywóz odpadów. Liczba pojemników we wszystkich sołectwach przedstawia się następująco:

- 1091 pojemników o pojemności 110 litrów,
- 20 pojemników o pojemności 240 litrów,
- 5 kontenerów KP7: w tym szkoły - 3 szt., cmentarze - 1 szt., UG - 1 szt.

Firma „EKOM” wywozi odpady na wysypisko śmieci w Skrzypiowie gm. Pińczów.

Na początku 2004 roku przeprowadzono wyrywkowe kontrole w zakresie przestrzegania czystości i porządku w gminie.

Podjęto działania w kierunku likwidacji „dzikich” wysypisk, które najczęściej zlokalizowane są na skrajach lub wewnątrz lasu. Corocznie organizowana jest też akcja „Sprzątanie świata” w ramach której mieszkańcy gminy uprzątają „dzikie” wysypiska.

Ponadto zlikwidowano magazyn z przeterminowanymi chemikaliami w Kliszowie.

Edukacja ekologiczna

Analizę działań na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa w gminie Kije przeprowadzono w oparciu o publikowane co roku przez Urząd Marszałkowski opracowanie „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim”. Na podstawie analizy stwierdzono, że:

- działające placówki oświatowe włączają się w propagowanie edukacji ekologicznej,
- szkoły biorą aktywny udział w różnego rodzaju akcjach ekologicznych, urządzają wycieczki, rajdy, konkursy, apele, wystawy, recytacje,
- młodzież szkolna włącza się w akcje „Obchody Międzynarodowego Dnia Ziemi”, „Sprzątanie Świata”,

- rośnie zainteresowanie imprezami i akcjami ekologicznymi organizowanymi przez ZSiNPK, LOP, WODR, SK,

- wzrasta liczba gospodarstw ekologicznych, obserwuje się pozytywne zmiany w wyglądzie sanitarnym wsi,

- rolnicy biorą udział w szkoleniach prowadzonych przez Rejonowy Oddział WODR z zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki, zmian w wyniku akcesji do UE,

- rozwija się aktywność rolników poprzez uczestnictwo w konkursach.

V. Cele i priorytetowe działania ekologiczne

Na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego w gminie Kije, stwierdzamy, że rzeczywiste i potencjalne zagrożenia i problemy występują praktycznie we wszystkich jego dziedzinach. Ich rozwiązanie wymaga realizacji wielu przedsięwzięć, których koszt znacznie przekroczy-

łby dostępne oraz możliwe do pozyskania środków finansowe. Niezbędnym zadaniem jest więc wybór priorytetów ekologicznych, które określają hierarchię potrzeb gminnych i koncentrują się na dziedzinach zapewniających największe korzyści dla środowiska.

Tab. 9. Priorytetowe działania ekologiczne na terenie gminy Kije.

Główne elementy ochrony środowiska	Podstawowe zadania	Obszary działań priorytetowych
1	2	3
Zasoby przyrodnicze	Utworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.	Dolina Nidy oraz przyległe do niej tereny.
	Likwidacja barier ekologicznych.	Obszary objęte prawną ochroną przyrody.
	Renaturalizacja ekosystemów.	Dolina Nidy.
	Wdrożenie programów rolno-środowiskowych.	Południowa i wschodnia część gminy Kije.
Gospodarka wodno-ściekowa	Wyrównanie dysproporcji pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.	Obszar całej gminy.
	Budowa oczyszczalni ścieków dostosowanej do standardów UE.	Umianowice
	Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych.	Wody powierzchniowe.
	Ochrona wód podziemnych.	Obszar GZWP nr 409.
	Likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków.	Punktowo cały obszar gminy.
	Ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin.	Obszar GZWP, strefy ochrony ujęć wody.
	Poprawa stosunków wodnych przez podniesienie stopnia retencji.	Kije, Stawiany, Samostrzałów
	Ochrona przeciwpowodziowa.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.
Gleby	Upowszechnienie zasad ochrony gleb wynikających z „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” oraz potrzeb rozwoju rolnictwa ekologicznego.	Właściciele i użytkownicy gospodarstw rolnych, zwłaszcza w strefie objętej programem rolno-środowiskowym.
	Zapobieganie erozji wodnej gleb oraz oddrzwianiu krajobrazu rolniczego.	Tereny lessowe o spadkach powyżej 9 %.
	Podjęcie badań gleb w przypadku wystąpienia lokalnego skażenia powierzchni ziemi oraz wszczęcie działań rekultywacyjnych.	Obszar całej gminy ze szczególnym uwzględnieniem stref ochrony ujęć wody i GZWP.
Surowce mineralne	Poprawa stanu środowiska naturalnego zmienionego w wyniku działalności wydobywczej.	Obszary poeksploatacyjne.
	Ochrona obszarów występowania złóż mineralnych.	Obszar całej gminy.
Lasy	Zwiększenie powierzchni leśnej oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.	Obszary określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
	Ścisła ochrona lasów.	Obszar całej gminy.
Powietrze	Zamiana nośników energii na bardziej ekologiczne.	Obszar całej gminy.
	Likwidacja źródeł niskiej emisji.	Obszar całej gminy.
	Termorenowacja budynków.	Obszar całej gminy.
	Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.	Obszar całej gminy.

1	2	3
Gospodarka odpadami	Poprawa sprawności systemu odbioru odpadów.	Obszar całej gminy.
	Zwiększenie stopnia segregacji i odzysku odpadów.	Obszar całej gminy.
	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.	Obszar całej gminy.
	Likwidacja i zapobieganie powstawaniu „dzikich” wysypisk.	Obszar całej gminy.
Hałas i pole elektromagnetyczne	Ograniczenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu gwarantowanego prawem.	Tereny o nasilonym ruchu komunikacyjnym.
Poważne awarie przemysłowe	Opracowanie programu zapobiegania awariom, wewnętrznych i zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych.	Zakład przemysłowy stwarzający ryzyko wystąpienia awarii przemysłowych.
Edukacja ekologiczna	Kontynuacja oraz poszerzenie oferty działań w zakresie edukacji ekologicznej.	Szkoły na terenie gminy.
	Współpraca administracji publicznej i innych jednostek w przygotowaniu ofert edukacyjnych oraz ich współfinansowaniu.	Jednostki samorządu, szkoły, mieszkańcy gminy.
	Promocja ekologii poprzez realizację prezentacji o treściach ekologicznych w ramach oferty programowej środków przekazu.	Środki przekazu, gospodarstwa agroturystyczne, imprezy masowe.

VI. Program zadaniowy

1. Zasoby przyrodnicze

Do osiągnięcia trwałego i zrównoważonego rozwoju, konieczne jest aby ochrona środowiska stanowiła nierozłączną część procesów rozwojowych i nie była rozpatrywana oddzielnie od nich (Deklaracja z Rio de Janeiro, Zasada 4, 1992r.).

Strategia zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 roku ma na celu stworzenie warunków dla takiego stymulowania procesów rozwoju kraju, aby w jak najmniejszym stopniu zagrażały środowisku. Strategia ma na celu promowanie sposobów gospodarowania przyjaznych środowisku oraz przywracanie środowisku właściwego stanu wszędzie tam, gdzie nastąpiło naruszenie równowagi przyrodniczej.

„Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” za najważniejsze cele ochrony przyrody w regionie uznał: ochronę i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz dalszy rozwój systemu obszarów chronionych.

Zachowanie dziedzictwa biologicznego powiatu pińczowskiego - to główny cel ochrony przyrody „Programu ochrony środowiska dla powiatu pińczowskiego”.

W związku z powyższym za najważniejszy cel w dziedzinie ochrony przyrody w gminie Kije uzna się:

Zachowanie walorów przyrodniczych gminy Kije

Do działań priorytetowych, które należy podjąć w latach 2004-2006 należą:

- utworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000,
- likwidacja barier ekologicznych,

- ochrona i renaturalizacja korytarzy i ciągów ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem dolin rzecznych - rozpoczęcie realizacji programu „Renaturalizacja doliny rzeki Nidy”,
- wdrożenie programów rolno-środowiskowych.

W perspektywie do roku 2010 należy również podjąć zadania:

- działania na rzecz realizacji celów ekologicznych poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych takich jak:
 - ochrona gruntów leśnych i rolnych (szczególnie II i III klasy bonitacyjnej w obrębie gminy) przed zmianą przeznaczenia na inne cele niż rolnicze, a szczególnie pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu użytków zielonych oraz nie przekształcanie ich na grunty orne;
 - utrzymanie bogatej struktury krajobrazu ze znacznym udziałem ekosystemów łąkowych i pastwiskowych, lasów i zakrzewień śródpolnych odznaczających się dużą różnorodnością biologiczną oraz elementów kulturowych: stanowisk archeologicznych, zabytków kultury, historycznie ukształtowanej zabudowy i tradycyjnych metod gospodarowania;
 - pielęgnacja i uzupełnianie istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, małych kompleksów leśnych, samorzutnie powstających kęp zadrzewień oraz ochrona śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, bagien i torfowisk;

- tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających ustalenia „Planu ochrony Zespołu Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych”, zakazów obowiązujących na terenie OChK (Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego nr 48/2002), zapisów ekofizjografii i inwentaryzacji przyrodniczych;
- wprowadzanie form kształtowania świadomości i edukacji ekologicznej mieszkańców gminy, a także żywienia i integracji aktywności obywateli na rzecz ochrony środowiska;
- rozwój prac inwentaryzacyjno-badawczych w zakresie lepszego poznania walorów przyrodniczych gminy;
- racjonalne udostępnianie i zagospodarowanie walorów przyrodniczych, obiektów zabytkowych i in. bez ingerencji w środowisko;
- rozwój bazy turystycznej, wyznaczenie nowych szlaków turystyki pieszej i rowerowej, stworzenie urozmaiconej oferty rekreacyjnej dostosowanej do lokalnych warunków;
- opracowanie i wdrożenie wymogów ochrony różnorodności biologicznej przy turystycznym wykorzystaniu obszarów przyrodniczych;
- promowanie rozwoju produkcji zdrowej żywności poprzez zapewnienie dogodnych warunków do dalszego rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.

Zachowaniu walorów przyrodniczych gminy Kije będzie służyć utworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Sieć ta złożona będzie ze Specjalnych Obszarów Ochrony SOO, wytypowanych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Obszarów Specjalnej Ochrony OSO, wyznaczonych na podstawie Dyrektywy Ptasiej. Ostateczne utworzenie polskiej części sieci NATURA 2000 nastąpi po zaakceptowaniu przez UE polskiego projektu tej sieci oraz wprowadzeniu odpowiednich zmian w zapisach ustawy o ochronie przyrody. Ochrona walorów przyrodniczych w ramach sieci „NATURA 2000” ma być realizowana na zasadach zrównoważonego rozwoju. Celem jest zachowanie bioróżnorodności zgodnie z wymaganiami naukowymi, ekonomicznymi, społecznymi, kulturowymi. Na wyznaczonych terenach nie przewiduje się tworzenia rezerwatów - sanktuariów natury, gdzie byłaby zabroniona wszelka ludzka działalność. W niektórych ostojach łąki muszą być koszone lub wypasane jako zabiegi ochronne jednakże działania te nie mogą doprowadzić do pogorszenia się stanu siedlisk, powstawania zagrożeń gatunku, pomniejszenia areалу jego występowania lub zmniejszenia liczebności tego gatunku. W gminie Kije dotyczy to szczegól-

nie ptaków wodnych i błotnych i mały, mających swoje siedliska we wsiach Umianowice i Rębów.

Ważnym działaniem w zakresie ochrony przyrody będzie renaturalizacja zdegradowanych ekosystemów, które utraciły równowagę przyrodniczą. Dotyczyć to będzie przede wszystkim wyeliminowania jednostronnych melioracji odwadniających. Na skutek nadmiernego przesuszenia części obszarów podmokłych, które były ważnymi ostojami ptactwa, utraciły one swe funkcje ekologiczne i zanikły. Związku z powyższym Gmina Kije planuje włączyć się w realizację programu „Renaturalizacja doliny rzeki Nidy” (jednostką koordynującą jego wdrażanie jest Fundacja na rzecz Zintegrowanego Rozwoju Regionu Świętokrzyskiego „Bóbr”). Głównym jego celem będzie przywrócenie stabilnego reżimu hydrologicznego rzeki oraz odtworzenie jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych na uregulowanym odcinku. Działania Gminy w tym zakresie będą polegały na zawieraniu umów z rolnikami, którzy na własnych łąkach położonych wzdłuż rzeki Nidy wprowadzą ekologiczne metody gospodarowania, zgodne z wymogami Sieci NATURA 2000.

Podstawowym narzędziem, służącym przywróceniu i wzmocnieniu funkcji ekologicznych na terenach o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych będzie program rolno-środowiskowy realizowany w wytypowanych strefach bezpośrednio przez użytkowników gruntów. Program ten jest obowiązkowy dla krajów członkowskich UE i stanie się jednym ze strategicznych instrumentów realizacji II Polityki Ekologicznej Państwa. Będzie on wdrażany od 2004 roku, w pierwszej kolejności na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Docelowo powinien objąć większość użytków rolnych. Głównym jego celem będzie promocja tradycyjnych systemów produkcji rolniczej przyjaznych środowisku oraz zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk półnaturalnych i zasobów genetycznych. Istotnym celem programu jest także utrzymanie elementów krajobrazu rolniczego o znaczeniu ochronnym i kulturowym oraz podniesienie świadomości ekologicznej wśród społeczności wiejskiej. Zostanie to osiągnięte poprzez zawieranie 5-letnich, dobrowolnych umów z rolnikami, którzy we własnych gospodarstwach wprowadzą odpowiednie pakiety działań prośrodowiskowych. Etap I wdrażania tych programów będzie dotyczył południowej i wschodniej części gminy Kije (sołectwa: Czechów, Gartatowice, Hajdaszek, Janów, Kliszów, Rębów, Samostrzałów, Stawiany, Lipnik, Umianowice, Żydówek).

Kierunkiem, który należałoby realizować w gminie Kije jest turystyka wiejska. Rozwojowi agroturystyki sprzyja jej położenie poza miastem i terenami zurbanizowanymi, na których występuje dominacja gospodarki leśnej i rolnej, przewaga elementów przyrodniczych o braku lub małym nasileniu objawów degradacji ekologicznej i czynników szkodliwych dla środowiska. Turystyka przyrodnicza jest gałęzią gospodarki, która może aktywizować działalność i rozwój rejonów położonych wokół Sieci NATURA 2000 oraz stworzyć szansę poprawy sytuacji ekonomicznej społeczności lokalnych. Występujące w pobliżu miejscowości Umianowice tereny z bogactwem ptactwa wodnego mogą dostarczyć turystom wielu wrażeń natury estetycznej i poznawczej. Wolor krajobrazowy posiadają małe enklawy leśne. Najbardziej właściwe na tych terenach są kameralne formy turystyki, przyjazne środowisku, które w minimalnym stopniu będą szkodzić przyrodzie.

Turystyka wiejska jest formą wakacyjnego ruchu turystycznego umożliwiającego korzystanie z zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego danego regionu oraz uczestnictwa w życiu wsi. Odbiorcy tego typu turystyki pragną poznawać wieś, jej dziedzictwo, życie i zajęcia. Może ich zainteresować odkrywanie krajobrazu z malowniczymi wioskami oraz wiejski styl życia, turyści często zainteresowani są przyrodą i ekologią. W Umianowicach znajduje się stacja wąskotorowej odbywające w sezonie letnim turystyczne kursy na trasie Jędrzejów-Pińczów. Ekspres Ciuchcia Poniemie kursuje w okresie letnim od 1992 roku. Stanowi wyjątkową atrakcję dla turystów. Z jej usług korzysta młodzież, wczasowicze, kuracjusze. Cały ob-

szar, przez który jedzie Ciuchcia, znajduje się na terenie zespołu parków Krajobrazowych Poniemia. Do dyspozycji turystów jest zabytkowa lokomotywa parowa, lokomotywa spalinowa, 4 wagony pasażerskie po 45 miejsc, wagon pasażerski plenerowy (bez okien), wagon pasażerski letni (bez dachu), a także wagon - bufet. W perspektywie trasa Ekspresu Ciuchci Poniemie przedłużona zostanie do miejscowości Hajdaszek i Stawiany.

Konieczne jest odpowiednie zorganizowanie ruchu turystycznego na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo. Sprostanie wymogom tego typu rynku turystycznego wymaga:

- wyznaczenia szlaków turystyki pieszej i rowerowej w sąsiedztwie interesujących obiektów np. kopce pradziejowe we wsiach Gartatowice i Stawiany, osada plemienna na gruntach wsi Umianowice
- zorganizowania wiejskiej bazy noclegowej na wysokim poziomie,
- uporządkowania i poprawy estetyki wsi, przede wszystkim jej architektury,
- stworzenia punktów gastronomicznych oferujących tradycyjne miejscowe potrawy,
- podniesienia jakości usług,
- zorganizowania na szeroką skalę reklamy wolorów gminy,
- oznakowania atrakcji i urządzeń turystycznych,
- poprawy stanu czystości środowiska (powietrze, wody, gospodarka odpadami).

Podsumowując należy podkreślić, że odpowiednia organizacja ruchu turystycznego powinna być oparta o rygorystyczne respektowanie norm ochrony środowiska.

2. Gospodarka wodna

Znaczenie wody dla całej biosfery naszej planety jest powszechnie znane i doceniane. Życie każdego człowieka jako organizmu jest także uzależnione od dostępu czystej wody. Woda należy do skarbów przyrody, których zasoby, choć stale odnawiające się, są ograniczone, dlatego należy z nich korzystać oszczędnie i racjonalnie.

Zarządzanie zasobami wodnymi polega na kształtowaniu, ochronie i wykorzystaniu zasobów wód podziemnych i powierzchniowych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Polityka Ekologiczna Państwa za główny cel w gospodarce wodnej stawia: zwiększenie skuteczności ochrony wód podziemnych, zwłaszcza zbiorników tych wód, przed ilościową i jakościową degradacją, kontynuację rozpoczętych w ubiegłych latach inwestycji w zakresie budowy zbiorników retencyjnych, efektywną ochronę przed powodzią oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych zarówno pod względem jakościowych jak i ilościowym.

„Program Ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego” za główne cele w tej dziedzinie uznał:

- uzyskanie i utrzymanie wysokiej jakości wód powierzchniowych poprzez budowę i rozbudowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- skuteczną ochronę dobrego stanu jakościowego wód podziemnych z jednoczesną racjonalizacją struktury ich zużycia;
- przejście na całościowe gospodarowanie zasobami wodnymi, realizowane w układzie zlewniowym;
- poprawa ochrony przeciwpowodziowej;
- osiągnięcie zamierzeń programu małej retencji;
- racjonalne stosowanie nawozów naturalnych i sztucznych, w celu utrzymania dobrej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Przystosowanie gospodarki wodnej gminy do tych wymagań i obowiązujących przepisów

prawnych będzie więc oznaczało konieczność osiągnięcia następujących celów priorytetowych:

1. Uzyskanie zauważalnej poprawy jakości wód powierzchniowych
2. Skuteczna ochrona dobrego stanu jakościowego wód podziemnych z jednoczesną racjonalizacją struktury ich zużycia
3. Przejście na całościowe gospodarowanie zasobami wodnymi, realizowane w układzie zlewniowym

Najważniejszymi zadaniami Gminy Kije warunkującymi realizację w/w celów będą w najbliższym okresie (w latach 2004-2006):

- realizacja programu kompleksowej gospodarki wodnej w dorzeczu Nidy: budowa oczyszczalni ścieków dla całej gminy w miejscowości Umianowice, sieci kanalizacyjnej (głównej) o długości 19 km i skanalizowanie 4 sołectw t.j. Włoszczowice, Górki, Kije, Lipnik (możliwość skanalizowania pozostałych sołectw);
- budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Gartatowice, Janów, Czechów, a w następnej kolejności wsi Wierzbica, Borczyn, Kokot, Kliszów, Rębów, Hajdaszek, Umianowice;
- modernizacja sieci wodociągowej we wsi Górki i modernizacja ujęcia;
- połączenie ujęć Górki z Gołuchowem oraz spięcie istniejącej sieci wodociągowej z nowo wybudowaną co spowoduje pierścieniowe zasilanie w wodę całej gminy Kije. Połączenie ujęć zapewni ciągłość dostarczania wody do sieci (w przypadku awarii jednego z ujęć);
- budowa oczyszczalni stawowej we wsi Umianowice połączona z jednoczesną likwidacją starej, awaryjnej oczyszczalni ścieków we wsi Kije;
- realizacja zbiornika retencyjnego: Stawiany o pow. 32 ha, Samostrzałów oraz zbiornika Kije o pow. 0,80 ha przewidzianego w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”;
- ochrona zasobów wód podziemnych, ujęć wody i źródeł, szczególnie w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 409 Niecka Miechowska część SE obejmującego zachodnią i centralną część gminy Kije, zgodnie z opracowaną dokumentacją hydrogeologiczną;
- sukcesywna likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków;
- ochrona terenów dolinnych narażonych na zalanie wodami 100-letnimi i podtapianie będące ekosystemami wodno-łąkowymi;
- pozostawienie nieuregulowanych odcinków rzek, których funkcje przyrodnicze nie uległy dotychczas dewastacji (rozlewiska Nidy);
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy na terenach będących w zasięgu obszarów zalewowych oraz na terenach dolin rzecznych;

- zabezpieczenie nasypu kolejki wąskotorowej w Umianowicach, wybudowanie wału przeciwpowodziowego zabezpieczającego wieś Umianowice wzdłuż nasypu kolejki wąskotorowej stanowiącego jednocześnie szlak turystyki rowerowej.

Realizacja celów długoterminowych do roku 2010:

- ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania nawozów i środków ochrony roślin, szczególnie na obszarach o szczególnych wymaganiach ochrony wód;
- doprowadzenie do I klasy czystości rzek i cieków, głównie wód rzeki Nidy.

Celem podjęcia budowy oczyszczalni ścieków w miejscowości Umianowice jest realizacja programu uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie gminy. Poza budową oczyszczalni program przewiduje budowę sieci kanalizacji ściekowej obejmującej znaczną część gminy. Brak pełnej możliwości utylizacji ścieków komunalno-bytowych powoduje systematyczne pogarszanie stanu środowiska, a w szczególności stwarza znaczne zagrożenie dla wód powierzchniowych, środowiska gruntowo-wodnego i przyrodniczego obszarów chronionych oraz zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne. Projektowana jest budowa mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości docelowej 480 m³/d. Do oczyszczalni doprowadzane będą ścieki bytowo-gospodarcze z wszystkich sołectw na terenie Gminy Kije. Zakłada się, że po całkowitej rozbudowie kanalizacji sanitarnej na terenie gminy będzie z niej korzystało 4 606 osób. Pozostałe gospodarstwa zostaną wyposażone w oczyszczalnie indywidualne lub zbiorniki bezodpływowe. W przypadku dowozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych ich zrzut odbywać się będzie w punkcie zlewnym zlokalizowanym w pobliżu jednej z przepompowni sieciowych. Ilość ścieków dowożonych nie powinna przekroczyć 10 % ilości ścieków dopływających do oczyszczalni.

Najistotniejszym efektem ekologicznym planowanej inwestycji jest zmniejszenie zagrożeń dla środowiska przyrodniczego terenu gminy i poprawa stanu sanitarnego. Realizacja inwestycji umożliwi przyjęcie znacznej ilości ścieków z terenów zabudowy mieszkalnej, rekreacyjnej, obiektów usługowych i użyteczności publicznej.

Oczyszczalnia będzie spełniać wymogi dotyczące ochrony środowiska pod warunkiem prawidłowej eksploatacji. Będzie ona niewielkim źródłem emisji do powietrza zanieczyszczeń gazowych, odorów i zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz, w minimalnym stopniu, komunikacyjnych pochodzących od pojazdów poruszających się po terenie oczyszczalni. Prawidłowa eksploatacja oczyszczalni nie powinna powodować zagrożeń dla środowiska związanych z emisją zanieczysz-

czeń do powietrza i istotnych uciążliwości dla ludności.

Oczyszczalnia wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zagrożenia wód powierzchniowych, zarówno w terenie jej lokalizacji jak na terenie całej gminy. Budowa oczyszczalni spowoduje ograniczenie istniejącego, znacznego zagrożenia dla wód powierzchniowych, podziemnych oraz dla środowiska przyrodniczego obszarów chronionych w tym Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego. Niepodjęcie budowy oczyszczalni ścieków spowoduje przedłużenie okresu negatywnego wpływu na środowisku, spowodowanego niekontrolowanym zrzutem ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu.

Ochrona wód podziemnych ma na celu zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń powierzchni ziemi do warstw wodonośnych. Konieczne jest więc respektowanie w planowaniu przestrzennym oraz w działaniach realizacyjnych wszelkich informacji bieżących oraz prognoz dotyczących oddziaływań na środowisko wodne projektowanej zabudowy. Zachodnia i centralna część gminy Kije położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska część SE, który posiada szczegółową dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1999r. znak DG kdh/BJ/489-6227/99. Obszar zbiornika chroniony jest poprzez wyznaczenie obszarów ochronnych. Wyróżniono tu:

obszar ochronny „B” - obejmujący tereny upraw polowych i zabudowy wiejskiej, na którym obowiązuje:

- zakaz lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności wysypisk odpadów i wylewisk nie zabezpieczonych przed

przenikaniem do podłoża, przeprowadzanie rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeładunku i dystrybucji substancji ropopochodnych;

- kontrola w przypadku intensywnej produkcji roślinnej;
 - ograniczenie bezściółkowej hodowli zwierząt;
 - likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci;
 - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej;
 - stosowanie środków ochrony roślin o okresie połowicznego rozpadu zdecydowanie krótszym niż 6 miesięcy;
 - likwidacja punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych.
- obszar ochronny „C” - leśny, w którym obowiązują:
- zachowanie dotychczasowego stanu zagospodarowania;
 - zakaz lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska;
 - konieczność oceny oddziaływania na wody podziemne środków stosowanych przy nawożeniu lasów;
 - konieczność kontroli działania środków ochrony roślin na wody podziemne, stosowanie środków, dla których okres połowicznego rozpadu jest krótszy niż 6 miesięcy.

Ochrona przed powodzią koncentrować się będzie na respektowaniu zakazu wprowadzania zabudowy na terenach będących w zasięgu obszarów zalewowych oraz na terenach dolin rzecznych. W tym celu konieczne jest uwzględnianie obszarów zalewowych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Jednym ze środków ograniczającym niebezpieczeństwo powodzi będzie zwiększenie retencji zbiornikowej poprzez budowę zbiornika retencyjnego w Stawianach oraz w Kijach.

3. Gleby

Gleby stanowią podstawę tak ważnego działu gospodarki Gminy Kije, jakim jest rolnictwo. Działalność rolnicza jest głównym źródłem utrzymania społeczności wiejskiej, więc gleby wymagają wzmożonej ochrony zarówno przed degradacją, jak i nieuzasadnionym ubytkiem na cele nierolnicze.

Jak już wcześniej wspomniano znaczącym czynnikiem degradującym gleby na terenie gminy jest erozja, w wyniku której powstają niekorzystne zmiany, prowadzące do obniżenia produktywności ziemi.

Zagrożeniem jest także nieumiejętne stosowanie przez rolników nawozów mineralnych. Podczas gdy stosowanie nawozów zgodnie z zasadami prawidłowej agrotechniki wpływa korzystnie na biologiczne właściwości gleby i plony, to zbyt duże dawki przekraczające potrzeby roślin i zdolności sorpcyjne gruntu oraz niewłaściwe proporcje po-

szczególnych składników przyczyniają się do tzw. „zmęczenia środowiska glebowego”, czyli zahwiania równowagi biologicznej i pogorszenia warunków fizycznych i chemicznych gleby.

Technizacja rolnictwa, stosowanie ciężkich maszyn rolniczych także nie pozostaje bez wpływu na jakość i wydajność gleb. Chodzi zarówno o spaliny wydzielane przez maszyny, jej utwardzanie i naruszenie naturalnej struktury. Wynika stąd wnioski, że nowoczesna technika uprawy gleby powinna być stosowana rozważnie, z uwzględnieniem ewentualnych jej oddziaływań ujemnych. Zapobieganiu degradacji gleb spowodowanej działaniem wyżej wymienionych czynników, służy rozwój rolnictwa ekologicznego.

W polityce Samorządu Gminnego celami strategicznymi w dziedzinie ochrony gleby będą:

1. Ochrona i racjonalne użytkowanie gleb przydatnych dla rolnictwa
2. Zachowanie i wzmocnienie walorów ekologicznych i krajobrazowych rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Działaniami, które należy podjąć na rzecz realizacji tych celów będą:

- ochrona gleb przed erozją wodną;
- ochrona gleb o najwyższej przydatności do rolnictwa (II klasy bonitacyjnej) przed zagospodarowaniem na cele nierolne, gleby te powinny być praktycznie wyłączone z zabudowy, zaś w przypadku przeznaczenia ich na cele budowlane powinien być stosowany wymóg rozwiązań terenooszczędnych;
- zapobieganie degradacji gleb oraz przywracanie wymaganych standardów jakości w przypadku skażenia;
- rekultywacja gruntów poeksploatacyjnych;
- wprowadzanie ekologizacji rolnictwa, jako sposobu ochrony gleb, szczególnie na obszarach objętych ochroną przyrody;

Najpilniejszymi działaniami na rzecz realizacji ww. celów, które należy podjąć w latach 2004-2006 oraz kontynuować w następnych latach będą:

4. Surowce mineralne

Zasoby surowców mineralnych należą do nieodnawialnych, stąd też ochrona złóż i ich racjonalne wykorzystanie stanowi zasadniczy cel polityki Samorządu Gminnego.

Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa i „Programem ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego” w zakresie gospodarki surowcami mineralnymi przyjmuje się następujące cele:

1. Oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów oraz zminimalizowanie niekorzystnych skutków eksploatacji
2. Poprawa stanu środowiska naturalnego zmniejszonego w wyniku działalności górniczej
3. Ochrona obszarów występowania surowców mineralnych oraz kontynuacja i rozszerzenie prac poszukiwawczych

Osiągnięcie wymienionych celów w latach 2004-2006, jak i w perspektywie do 2010 roku wymagać będzie następujących zadań:

- ochrona złóż kopalni zgodnie z możliwościami ich racjonalnego wydobycia i właściwego wielosuwrowcowego wykorzystania;
- kontynuowanie badań pozwalających ocenić stan zasobów surowców mineralnych;
- rozpoznanie i udokumentowanie nowych złóż, szczególnie na terenach objętych ochroną prawną;

- upowszechnienie metod produkcji rolniczej przyjaznej środowisku - produkcji ekologicznej, zasad ochrony gleb zawartych w „Kodeksie dobrej praktyki rolniczej”;
- objęcie „Krajowym programem rolno-środowiskowym” południowej i wschodniej części gminy Kije;
- wzbogacenie terenów rolnych w zadrzewienia ochronne jak w zieleń osłonową wokół obiektów uciążliwych, zadrzewienia wiatrochronne w sąsiedztwie większych rozłogów pól oraz zadrzewienia wzdłuż cieków wodnych, które zapobiegałyby przedostawaniu się do wód związków chemicznych stosowanych w rolnictwie;
- sukcesywne zwiększanie liczby gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych;
- zapobieganie erozji wodnej i wietrznej gleb na terenach szczególnie zagrożonych;
- wyłączenie z produkcji rolnej gruntów najsłabszych (V i VI klasy bonitacyjnej) i przeznaczenie ich pod zalesienie;
- modernizacja obiektów i urządzeń melioracyjnych z jednoczesną ich weryfikacją na terenach ekstensywnego rozwoju rolnictwa.

- niepodejmowanie wydobycia, jeśli jest możliwe znalezienie substytutu danego surowca (na bazie surowców odnawialnych lub odpadów);
- ochrona obszarów, na których zalegają złoża przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym wydobycie kopalni;
- nielokalizowanie na obszarach udokumentowanych złóż inwestycji niezwiązanych z działalnością górniczą (uwzględnianie tych terenów w gminnym studium uwarunkowań i planie zagospodarowania przestrzennego);
- udostępnienie terenów złóż dla potencjalnych inwestorów, obejmujące przygotowanie planistyczne terenów, wyłączenie ich z użytkowania rolniczego, a także dostępność pod względem własnościowym;
- wykorzystanie terenów poeksploatacyjnych dla rozwoju turystyki i kolekcjonerstwa minerałów, skał i okazów paleontologicznych;
- wprowadzenie zieleni osłonowej, izolującej przyrodniczo i wizualnie tereny powydobywcze;
- rozwój wydobycia gipsów, pod warunkiem zastosowania technologii zmniejszających konfliktowość eksploatacji z elementami środowiska przyrodniczego.

W zakresie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych przewidziana jest realizacja projektu wyrównania terenu i dokonania zadrzewień gruntów po wydobyciu gipsu, kamienia i piasku (15,0 ha) w Gartatowicach - rekultywacja w zakresie Starosty.

5. Lasy

Obszary leśne odgrywają wielorakie i użyteczne funkcje, począwszy od ochronnych (zapewniają ochronę pozostałym komponentom przyrody) i ekonomicznych (stanowią źródło surowców dla wielu gałęzi przemysłu), po społeczne i kulturowe, których wyrazem jest rosnące zainteresowanie społeczeństwa wypoczynkiem w środowisku leśnym. Lasy znajdują się jednak pod stałą presją szkodliwych czynników, takich jak: szkodniki, choroby grzybowe, susze, pożary.

Zalesianie oraz wykorzystanie bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków drzew po-

zwoli zachować wartości estetyczne lasu i zapobiec erozji gleby. Działania ochronne zmierzają do zapewnienia bezpieczeństwa lasom i do pełnienia przez nie w sposób niezakłócony społecznych i ekologicznych funkcji.

Jak już wspomniano gmina Kije posiada niski stopień lesistości (lasy stanowią 17,7 % ogólnej powierzchni gminy), wykazuje więc duże potrzeby zalesieniowe. Szacunkowa powierzchnia gruntów do zalesienia przekazana do „Wojewódzkiego programu zwiększenia lesistości na lata 2003-2020” może wynieść 87 ha.

Tab. 10. Szacunkowa powierzchnia gruntów do zalesienia zgłoszona do „Programu ...” (w ha).

Gmina	2004 (plan)	2005-2006	2007-2010	Razem
Kije	27	30	30	87

Źródło: dane z Urzędu Gminy.

Zgodnie z „Krajowym programem zwiększenia lesistości” z maja 2003r. w gminie Kije szczególnie istotne jest zwiększenie i racjonalne kształtowanie istniejących kompleksów leśnych na obszarach określonych w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kije”.

W polityce leśnej Samorządu Gminnego celami strategicznymi będą:

Pełne wykorzystanie możliwości zwiększenia powierzchni leśnej gminy Ochrona zasobów leśnych

Działaniami na rzecz realizacji celów strategicznych w latach 2004-2010 będą:

- zwiększenie wskaźnika lesistości gminy;
- usprawnienie funkcji koordynacyjnej w zakresie organizacji zalesień;
- ustalenie w planie miejscowego zagospodarowania przestrzennego terenów do zalesienia przewidzianych na te cele w latach 2004-2010;
- zwiększenie powierzchni leśnej poprzez sukcesywne zalesianie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa (V i VI klasa bonitacyjna);
- ochrona lasów o ustanowionym statucie lasów ochronnych;
- dostosowanie struktury gatunkowej drzewostanów na czynniki szkodliwe, upowszechnienie biologicznych i ekologicznych metod ochrony oraz ograniczenie chemizacji;
- ukierunkowanie rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi i produkcyjnymi (racjonalne wyposażenie lasów i terenów przyleśnych w małą infrastrukturę turystyczną);
- odbudowa retencji wodnej w lasach i w strefie rolno-leśnej;

- kontynuowanie współpracy z Nadleśnictwem Pińczów i Chmielnik w zakresie nadzoru nad lasami;
- ustalenie w planie miejscowego zagospodarowania przestrzennego terenów do zalesienia przewidzianych na te cele w latach 2004-2010.

Obok zalesień na terenie gminy Kije należy wprowadzać zadrzewienia. Szczególne znaczenie mają one w rejonach występowania gleb lekkich, pozbawionych dostatecznej ilości opadów atmosferycznych przy ograniczonych zasobach wód gruntowych. W miejsce usuwanych drzew należy wprowadzać nowe zasadzenia nie dopuszczając do procesu oddrzewiania krajobrazu, pogłębiającego się m.in. z powodu starzenia się zadrzewień topolowych. Zadrzewienia nie tylko podniosą wartość estetyczną krajobrazu, ale przyczynią się do wzbogacenia biocenozy pól uprawnych. W zależności od funkcji zadrzewień powinien być kształtowany ich skład gatunkowy. Dobór powinien obejmować gatunki rodzime i być ustalony na podstawie analizy miejscowych warunków glebowych, klimatycznych, tak aby najlepiej wykorzystać zasobność siedliska.

Zakłada się, że finansowanie zalesień w sektorze niepaństwowym następować będzie zgodnie z zapisami ustawy o przeznaczaniu gruntów rolnych do zalesienia, a od 2005 roku również zgodnie z przepisami projektowanej ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, wg której udział środków budżetowych wyniesie 20 % natomiast pozostałe 80 % kosztów pokryje Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EAGGF). Należy również przyjąć, że zasady naliczania ekwiwalentu, jak też wymagania wobec właścicieli gruntów porolnych będą analogiczne do zawartych w Rozporządzeniu Rady Wspólnot Europejskich Nr 2080/92 EWG, regulującym problematykę zalesieniową w UE.

6. Ochrona powietrza

Stan powietrza atmosferycznego decyduje o jakości życia człowieka i jego otoczenia, wpływa również na zakwaszenie gleb i wód powierzchniowych, zdrowotność lasów i zanieczyszczenie upraw, dlatego tak ważna jest ochrona powietrza przed wszelkiego typu zanieczyszczeniami.

Na terenie gminy Kije nie występują szkodliwe obiekty przemysłowe, więc zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego nie przekracza ustalonych norm.

Polityka ekologiczna państwa zakłada w dziedzinie ochrony powietrza m.in. prowadzenie działań zmierzających do podtrzymania tendencji poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz osiągnięcie następujących celów:

- do 2010r. - ograniczenie (w stosunku do stanu z roku 1990) emisji pyłów średnio 0 75 %, dwutlenku siarki o 56 %, tlenków azotu o 31 %, lotnych związków organicznych (poza metanem) o 4 %;
- do 2010r. - ograniczenie emisji toksycznych substancji z grupy metali ciężkich i trwałych zanieczyszczeń organicznych;
- w latach 2008-2012 - osiągnięcie wielkości emisji gazów cieplarnianych nie przekraczającej 94 % emisji z roku 1988 i spełnienie wymagań Protokołu z Kioto.

W dużym stopniu do poprawy jakości powietrza atmosferycznego może przyczynić się wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. „Strategia rozwoju energetyki odnawialnej” zakłada, że do roku 2010 ich udział w bilansie paliwowo-energetycznym kraju wzrośnie do ok. 7,5 %, a do roku 2020 do 14 % (wielkość ta wynosi obecnie ok. 2,8 %, w Unii Europejskiej ok. 5,8 %).

„Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” za główne cele do osiągnięcia w tej dziedzinie uznał: dalszą poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz spełnienie wymagań Ustawodawstwa UE.

Najważniejszym celem w dziedzinie ochrony powietrza będzie:

Zachowanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego na obszarze całej gminy

Działania priorytetowe, które należy podjąć w latach 2004-2006, niezbędne do realizacji tak określonego celu są następujące:

- realizacja II etapu budowy obwodnicy dla miejscowości Kije w ciągu drogi krajowej nr 78 (Jędrzejów-Chmielnik) wraz z przełożeniem drogi wojewódzkiej nr 766;
- uruchomienie elektrowni wodnej w Rębowie na rzece Nidzie.

W perspektywie do roku 2010 należy również wykonać następujące zadania:

- kontynuacja zamiany systemów ciepłowniczych opalanych paliwem stałym (węgiel, koks) na opalane paliwem ciekłym (olej opałowy) lub paliwem gazowym (gaz ziemny) oraz pompy ciepła;
- likwidacja oraz wymiana wyeksploatowanych kotłów węglowych na nowoczesne zwiększające wydajność cieplną z jednoczesnym istotnym zmniejszeniem zużycia paliwa stałego;
- termoregulacja budynków, zwłaszcza użyteczności publicznej;
- poprawa stanu nawierzchni dróg zmniejszająca emisję zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery;
- wzrost udziału produkcji energii ze źródeł niekonwencjonalnych, odnawialnych (np energia wód płynących);
- wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w tej dziedzinie.

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Kije, należy uznać za dobrą. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak na tym terenie dużych zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia do powietrza.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest tzw. „niska emisja”. Stan powietrza atmosferycznego kształtuje duża liczba palenisk domowych oraz indywidualnych kotłowni powodujących okresowy wzrost zanieczyszczeń. Systematycznie wra- stają w powietrzu stężenia dwutlenku siarki i tlenków azotu spowodowane spalaniem złej jakości gatunków węgla, przy powszechnym braku urządzeń do odsiarczania spalin. Ponadto często spala się w indywidualnych gospodarstwach różne odpady, co powoduje emisję specyficznych zanieczyszczeń np. dioksyn (spalanie opakowań plastikowych, kartonów z powłoką aluminiową, butelek typu „pet” i in.). Z tego powodu niezwykle ważna jest systematyczna likwidacja bądź modernizacja starych, niskosprawnych kotłowni oraz wymiana wyeksploatowanych kotłów na nowoczesne, wyskosprawne i posiadające atesty.

Należy również promować działania zmniejszające straty ciepłe w budynkach (izolacja cieplna). Termoizolacja prowadzona zarówno w skali indywidualnego odbiorcy, jak i zakładów usługowych może znacznie zredukować zużycie energii, co automatycznie ograniczy emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Węgiel powinien być zastępowany innymi ekologicznymi nośnikami ciepła (gaz ziemny, olej opałowy). Przeszkodą w szerszym wykorzystaniu ekologicznych nośników ciepła są obecnie niekorzystne relacje cenowe w stosunku do węgla.

Emisja ze źródeł komunikacyjnych stanowi istotne zagrożenie na terenach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych o dość dużym natężeniu ruchu pojazdów. Jej

zmniejszenie nastąpi dzięki egzekwowaniu norm emisji spalin, niedopuszczaniu do ruchu pojazdów w złym stanie technicznym oraz nie posiadających katalizatorów. Przyczyni się do tego także stosowanie paliw ekologicznych - benzyny bezołowiowej i biopaliw.

Ograniczenie ruchu drogowego w centrum Kij nastąpi poprzez budowę obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 78. W obliczu szybkiego rozwoju motoryzacji konieczna jest także rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej. Duże znaczenie będzie miało podniesienie standardu dróg i poprawa ich stanu technicznego.

Jednym ze sposobów znacznego ograniczenia niskiej emisji jest wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Alternatywą dla spalania paliw tradycyjnych jest wykorzystanie: energii biomasy, energii geotermalnej, energii wód płynących, wiatru i słońca. Największe szanse na rozwój w gminie ma energetyka wodna oraz wykorzystanie biomasy.

7. Gospodarka odpadami

Od wielu lat minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i racjonalne gospodarowanie nimi należą w państwach wysoko rozwiniętych do najważniejszych kierunków ochrony środowiska, ze względu na negatywny wpływ na wszystkie elementy środowiska, powierzchnię ziemi, wody i powietrze.

W Polsce zagadnienia gospodarki odpadami zalicza się do spraw priorytetowych. W „Polityce ekologicznej państwa” określono kierunki działań, mających na celu ograniczenie ilości powstających odpadów, ich zagospodarowanie oraz bezpieczne dla środowiska usuwanie i utylizację. Przyjęto zasadę przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska poprzez zapobieganie emisji u źródła. Warunkiem realizacji tych celów jest zmniejszenie materiało- i energochłonności produkcji (stosowanie czystych technologii), wykorzystywanie alternatywnych, odnawialnych źródeł energii oraz stosowanie analiz pełnego „cyklu życia” produktu (produkcji, opakowania, użytkowania, ewentualnego ponownego wykorzystania i unieszkodliwiania).

Głównym celem systemu gospodarki odpadami, który został przyjęty w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” jest osiągnięcie odpowiednich standardów, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz minimalizacja i eliminacja zagrożeń wynikających z gospodarowania odpadami wytwarzanymi w sektorze komunalnym i gospodarczym oraz odpadami niebezpiecznymi.

W związku z powyższym za najważniejszy cel do osiągnięcia w dziedzinie gospodarki odpadami w gminie Kije należy uznać:

Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie przyjętego w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” systemu gospodarowania nimi
--

Rozwój energetyki odnawialnej pozwoli na zaktywizowanie społeczności lokalnej, co w konsekwencji prowadzić będzie do rozwoju terenów wiejskich, wykorzystania gruntów nie uprawianych na plantacje biomasy, wykorzystana niepełnowartościowego drewna z gospodarki leśnej.

Istotnymi barierami jakie napotyka rozwój energetyki alternatywnej są wysokie koszty inwestycyjne oraz niewystarczające mechanizmy finansowe adresowane do producentów energii odnawialnej. Podjęcie przez Państwo odpowiednich działań organizacyjnych, prawnych i finansowych może zwiększyć stopień zainteresowania społeczeństwa tą problematyką.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa jest również istotnym czynnikiem wpływającym na jakość powietrza. Szczególną rolę powinny odegrać tu szkoły, środki masowego przekazu i pozarządowe organizacje ekologiczne wspierające działania samorządów.

Integralną częścią „Programu ochrony środowiska...” jest odrębny dokument - „Plan gospodarki odpadami dla gminy Kije”, który omawia zagadnienia gospodarki odpadami na terenie gminy i prezentuje szczegółowe rozwiązania w tym zakresie. Poniżej zamieszczono jedynie ogólne założenia w tej dziedzinie oraz najważniejsze wytyczne z „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, składowiska istniejące powinny zostać zlikwidowane lub przebudowane, natomiast nowowytbudowane powinny spełniać wymagania wynikające z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 roku w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Nowoczesne składowiska odpadów, spełniające szereg wymagań (właściwa lokalizacja, naturalna lub wykonana sztucznie odpowiednia warstwa izolacyjna, prawidłowy system drenażu odcieków, system czynnego odgazowania) nie będą stwarzać zagrożenia dla środowiska wodno-gruntowego oraz atmosferycznego.

Nielegalne, tzw. „dzikie” wysypiska są porównywalnym źródłem zagrożenia dla walorów przyrodniczych, jak ewidencjonowane składowiska nie posiadające odpowiednich zabezpieczeń. Są one elementem zaburzającym krajobraz i stanowią zagrożenia dla czystości zasobów wód podziemnych, wód powierzchniowych oraz gleb. Likwidacja „dzikich” wysypisk przyczyni się w znaczącym stopniu do poprawy stanu środowiska. Nastąpi uporządkowanie terenu, przywrócenie naturalnych

siedlisk flory i fauny i przede wszystkim zostanie zlikwidowane ognisko zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.

W sposób szczególny muszą być traktowane odpady niebezpieczne, czyli odpady zawierające w swoim składzie substancje mogące wpływać negatywnie na środowisko. Są to substancje, które ze względu na swe pochodzenie i skład chemiczny lub biologiczny stanowią zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Odpady niebezpieczne powinny być zagospodarowywane lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstania, a ewentualne ich składowanie może się odbywać tylko w specjalnie do tego celu przystosowanych składowiskach. Odpady niebezpieczne znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych powinny zostać wyodrębnione i unieszkodliwione.

Jednym z podstawowych warunków realizacji planu gospodarki odpadami jest włączenie się do udziału w jego realizacji wszystkich mieszkańców. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do środowiska, w którym przebywa człowiek, a co za tym idzie z wszechstronną edukacją ekologiczną. Pożądany sposób postępowania z odpadami musi być oparty o obowiązujące reguły:

- eliminacja powstawania odpadów,
- zagospodarowanie lub segregacja odpadów u źródła ich powstania,
- wykorzystanie w recyklingu odpadów mogących zastąpić surowce pierwotne ewentualne wykorzystanie części ulegających biodegradacji),
- unieszkodliwienie odpadów.

Należy wyraźnie podkreślić, że właściwie realizowane przedsięwzięcia edukacyjne, przyczyniają się docelowo do ograniczania negatywnych skut-

ków oddziaływania na środowisko, szczególnie w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zakres zadań przewidzianych do zrealizowania w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”, wynika z następujących zasad postępowania z odpadami:

- zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów;
- zapewnienia i wdrożenia procesów odzysku, w tym głównie recyklingu odpadów, których powstawanie jest nieuniknione;
- unieszkodliwiania odpadów poza ich składowaniem;
- bezpiecznego, dla zdrowia ludzkiego i środowiska, składowania tych odpadów, których ze względów technologicznych i ekonomicznych nie można poddać stosowanemu obecnie procesom odzysku lub unieszkodliwiania.

Do głównych zadań systemu należy zaliczyć:

- uporządkowanie, do 2007 roku, gospodarki odpadami w województwie świętokrzyskim, w szczególności dotyczy to odpadów niebezpiecznych, instalacji do ich unieszkodliwiania oraz inwestycji związanych z likwidacją lub przebudową istniejących składowisk odpadów;
- wdrożenie procesów odzysku i unieszkodliwiania odpadów w ramach przewidywanych do osiągnięcia wiodących celów, krótko- i długookresowych oraz zadań dotyczących:
 - sektora komunalnego
 - sektora gospodarczego
 - odpadów niebezpiecznych;
- edukację związaną z upowszechnieniem planu gospodarki odpadami;
- weryfikację danych o stanie gospodarki odpadami w województwie i w poszczególnych rejonach.

8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne są jednym z czynników środowiska otaczającego człowieka, stanowiących poważne zagrożenie dla jego normalnej egzystencji. Na terenie gminy nie występuje nadmierne przekroczenie dopuszczalnego gwarantowanego prawem poziomu hałasu. Pewne uciążliwości związane z hałasem mogą występować jedynie dla mieszkańców zabudowy wzdłuż tras komunikacyjnych.

Obowiązujące w naszym kraju przepisy ochrony środowiska regulują przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z hałasem i polami elektromagnetycznymi poprzez zapewnianie jak najlepszego klimatu akustycznego oraz utrzymanie dobrego stanu środowiska. Głównym instrumentem realizacji tych zamierzeń będzie możliwość ustanowienia stref ograniczonego użytkowania (utworzonych ze względu na zwiększoną emisję tych zagrożeń), w obrębie których wykluczona byłaby realizacja określonych form zabudowy.

Celami długoterminowymi, które przekraczając horyzont czasowy programu (2010r.) są natomiast:

- w zakresie hałasu

Ograniczenie uciążliwości hałasu poprzez jego obniżenie do poziomu gwarantowanego prawem
--

- w zakresie niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego

Kontrola i ograniczenie emisji do środowiska promieniowania elektromagnetycznego do poziomów dopuszczalnych

Głównymi działaniami na rzecz ochrony środowiska przed hałasem i niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym będą:

- realizacja II etapu obwodnicy (w latach 2004-2006);
- izolacja budynków (np. wymiana okien);
- wprowadzanie zieleni ostonowej wokół obiektów promieniowania elektromagnetycznego.

Realizacja celów długoterminowych do 2010 roku (i dalsze lata);

- wprowadzanie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących hałasu i niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego;
- eliminacja czynności powodujących hałas;
- stosowanie odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych mających na celu

zapobieżenie powstawaniu lub przenikaniu do środowiska hałasu;

- zabezpieczenie terenów pod realizację przyszłych inwestycji drogowych umożliwiających ograniczenie ruchu całodobowego pojazdów ciężarowych w terenach zabudowanych;
- przeciwdziałanie obudowy dróg ruchu tranzytowego zabudową mieszkaniową.

9. Poważne awarie przemysłowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska powodowane są gwałtownymi zdarzeniami towarzyszącymi działalności ludzkiej, mogącymi wywoływać znaczne zniszczenia środowiska lub pogarszać jego stan i stwarzającymi powszechne niebezpieczeństwo. Takie zagrożenia wystąpić mogą podczas awarii i katastrof w zakładach przemysłowych, przy pożarach o cechach burz ogniowych i innych.

Zgodnie z „Polityką ekologiczną Państwa” i „Programem ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” za najważniejszy cel w zakresie zagrożeń awariami przemysłowymi uznaje się:

Zmniejszenie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska gminy w przypadku wystąpienia awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych

Działaniami niezbędnymi na rzecz realizacji ww celu będą:

- sporządzanie przez prowadzącego zakład stwarzający ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej: raportów o bezpieczeństwie, programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym i wewnętrznych planów operacyjno-ratunkowych, a także dostarczanie Komendantowi Wojewódzkiemu PSP informacji niezbędnych do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratunkowego;
- sporządzanie przez Komendanta Wojewódzkiego PSP zewnętrznego planów operacyjno-ratunkowych;
- odpowiednie wyznaczenie i przystosowanie na terenie gminy tras do przewozu substancji niebezpiecznych;
- powiadamianie i alarmowanie ludności obszarów zagrożonych o zaistniałym niebezpieczeństwie oraz przekazanie wskazówek dotyczących zachowania się.

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie 1 zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii

przemysłowej. Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym taki zakład oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej. Zgodnie z zapisami POŚ każdy zakład stwarzający takie ryzyko musi zostać zgłoszony do właściwych organów PSP. Zgłoszenie to musi zostać przekazane do wiadomości Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Obowiązkiem prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie jest:

- w przypadku zakładu o dużym ryzyku wystąpienia awarii - opracowanie raportu o bezpieczeństwie i wewnętrznego planu operacyjno-ratunkowego oraz dostarczenie Komendantowi wojewódzkiemu PSP informacji niezbędnych do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratunkowego;
- w przypadku zakładu o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii - opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom przemysłowym.

Katastrofy, awarie czy defekty pojazdów przewożących materiały niebezpieczne mogą też być przyczyną zagrożeń, których wagę muszą uświadomić sobie producenci i dystrybutorzy tych materiałów, jak również pracownicy transportujący je. Przewóz substancji niebezpiecznych powinien odbywać się przy zachowaniu wszelkich środków ostrożności. Pojazdy przewożące te substancje muszą być odpowiednio przystosowane, oznakowane i systematycznie kontrolowane. Należy wyznaczyć trasy przewozu zapewniające maksymalne bezpieczeństwo (wyprowadzenie transportu z terenów gęsto zaludnionych oraz stref ochrony ujęć wody). Powinny być też wyznaczone i oznakowane specjalne miejsca postojowe. Wyznaczone trasy przewozu należy uwzględnić w planie zagospodarowania przestrzennego.

10. Edukacja ekologiczna

Głównym celem wychowania dla przyszłości winna być umiejętność współistnienia człowieka z środowiskiem przyrodniczym oraz życie w zgodzie z samym sobą. Zabiegamy o wysoki poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa po to, aby

poprawić stan środowiska, efektywnie gospodarować zasobami i skutecznie urzeczywistniać politykę ekologiczną naszego państwa.

Uwzględniając założenia „Polityki ekologicznej Państwa” i „Programu ochrony środowiska dla

województwa świętokrzyskiego”, „Program ochrony środowiska dla gminy Kije” przyjmuje następujące cele w dziedzinie edukacji ekologicznej:

1. Podniesienie świadomości ekologicznej wszystkich grup społeczeństwa, polegające na wykształceniu nawyków wdrażania zrównoważonego rozwoju, dbałości o stan środowiska i oszczędnego korzystania z jego zasobów
2. Stworzenie powszechnego dostępu do informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska

Działaniami priorytetowymi, które należy podjąć na rzecz realizacji ww. celów będą:

- sprawny przepływ informacji o środowisku oraz umożliwienie udziału społeczeństwa w jego ochronie, poprzez zamieszczanie informacji dotyczących tej problematyki na witrynie internetowej oraz organizowanie ośrodków informacji o środowisku;
- poszerzenie zagadnień z zakresu ochrony środowiska w programie zajęć obowiązkowych placówek oświatowych oraz sukcesywne tworzenie sieci szkolenia fakultatywnego, udział w zajęciach terenowych, „zielonych szkołach”, olimpiadach, konkursach, akcjach, imprezach o tematyce ekologicznej, itp.;
- kontynuacja wspierania działalności ekologicznej, prowadzonej na terenach najcenniejszych pod względem przyrodniczo-kulturowym oraz pokazowo-wdrożeniowej w gospodarstwach eko i agroturystycznych, przez instytucje samorządowe i państwowe, rejonowy oddział WODR, ZNiSPK i inne organizacje;
- edukacja dorosłych oraz kształtowanie postaw proekologicznych poprzez współorganizowanie szkoleń z zakresu m.in.: rolnictwa ekologicznego, agroturystyki, zmian w rolnictwie w wyniku dostosowania do standardów UE, gospodarki odpadami i wodno-ściekowej, oszczędności energii oraz wykorzystania ekologicznych jej źródeł, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, hałasu, promocji wizualnej - ekologizacji i estetyzacji otoczenia a także aktywizacji społeczności wiejskiej w działaniach proekologicznych.

Istotną rolę w proekologicznym kształtowaniu świadomości dzieci i młodzieży szkolnej od-

grywają szkoły. Oczekiwana zmiana postawy społeczeństwa wobec środowiska przyrodniczego możliwa będzie, jeśli uda się nam stosunkowo szybko wdrożyć odpowiadający potrzebom program edukacji ekologicznej na wszystkich poziomach kształcenia. Dbalność z najwyższym szacunkiem o dobro jakie zostawiły nam dawne pokolenia, troska o zachowanie naszego środowiska w możliwie najlepszym, niezmiennym stanie powinny być jednym z podstawowych fundamentów wychowania młodego pokolenia.

Niezbędne jest przekazywanie przez nauczycieli treści ekologicznych wraz ze wsparciem praktycznym - jakim są wycieczki na łono przyrody, ścieżki dydaktyczne, „zielone szkoły”, olimpiady, konkursy, działalność szkolnych kół zainteresowań. Dobrze przygotowane wyjście w teren z grupą młodzieży jest doskonałym sprawdzeniem wiadomości już nabytych, a także możliwością ich pogłębienia. Na uwagę zasługuje również wprowadzanie w placówkach szkolnych autorskich programów edukowania środowiskowego.

Za istotną dla przyszłości gminy uznaje się: „współzależność rozwoju turystyki i wypoczynku z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego”. Konieczne jest więc uwzględnianie problematyki ekologicznej w programach rozwoju turystyki oraz objęcie edukacją ekologiczną organizatorów wypoczynku, jak i osób korzystających z tych usług. Ważną rolę do odegrania mają tu Zarządy Parków, które poprzez swoją działalność informacyjno-edukacyjną i wydawniczą przyczyniają się do wzrostu świadomości ekologicznej.

Niemniej istotną rolę w tym zakresie spełnia rejonowy oddział WODR z siedzibą w Pińczowie, który organizuje szkolenia dla rolników, wyjazdy na targi oraz pokazy.

Należy nadal kontynuować i poszerzać działalność edukacyjną innych organizacji, którym zależy na zachowaniu bioróżnorodności oraz utrzymaniu czystego i sprawnie funkcjonującego środowiska.

Najważniejszą barierą w rozwoju edukacji ekologicznej jest brak środków finansowych. Narodowy Program Edukacji Ekologicznej zakłada, że 1,5-2 % środków na ochronę środowiska, powinno być przeznaczony na działania edukacyjne.

VII. Źródła finansowania „Programu...”

Doprowadzenie stanu środowiska w gminie do standardów europejskich wymaga ogromnych środków finansowych. Zadania, które stoją przed władzami lokalnymi są tak duże, że konieczna jest pomoc finansowa. Środki finansowe, jakimi dysponuje Wójt, są znikome w stosunku do tych, jakie byłyby potrzebne do zrealizowania „Programu...” Konieczne jest więc rozłożenie zadań w czasie,

przy jednoczesnym wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł pomocy finansowej.

Przykładowe źródła środków pomocowych to kredyty i dotacje uzyskiwane ze środków pochodzących z międzynarodowych instytucji finansowych, takich jak np. Bank Światowy (z tych środków realizowany jest Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich) czy Europejski Bank Odnowy

i Rozwoju. Środki te najczęściej są w gestii polskich instytucji, które nimi dysponują. Drugie źródło preferencyjnych kredytów i dotacji to fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej i fundacje ekologiczne (np. Ekofundusz). Cennym źródłem dofinansowania realizowanych projektów są środki pochodzące od społeczności lokalnej.

Środki na realizację części wymagań mogą pochodzić z unijnych funduszy przedakcesyjnych, a po integracji z Unią Europejską z Funduszy strukturalnych, których celem jest zmniejszanie dysproporcji w rozwoju poszczególnych krajów członkowskich. Konsekwencją otwarcia funduszy strukturalnych będzie wzrost poziomu rywalizacji pomiędzy krajami uprawnionymi do aplikowania o ich środki. W interesującym nas obszarze znajdują się: Euro-

pejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnictwa (EAGGF/EOGA), który m.in. wspiera działania w zakresie infrastruktury wiejskiej i ochrony środowiska, oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF), współfinansujący m.in. rozwój sieci komunikacyjnych i inne inwestycje infrastrukturalne.

W przyszłości podstawą do wykorzystania środków unijnych, które będą dostępne po akcesji, będzie Narodowy Plan Rozwoju (NPR). Dokument ten określa najważniejsze działania, jakie Polska ma zamiar podjąć po akcesji, aby wykorzystać pomoc finansową pochodzącą z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności przy odpowiednim zaangażowaniu środków własnych (publicznych i prywatnych).

1. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej funkcjonują obecnie na czterech poziomach administracji: Narodowy, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Gromadzą one wpływy z opłat uiszczanych przez podmioty gospodarcze za korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych nakładanych za przekraczanie wymogów ochrony środowiska i inne.

Przychody Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pochodzą z odpisów, z opłat i kar ekologicznych: w gminnym funduszu pozostaje 100 % opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów na terenie gminy, 50 % opłat za składowanie i magazynowanie odpadów oraz 20 % z innych opłat ekologicznych. Gminny fundusz jako fundusz celowy wyodrębniony jest jako załącznik do budżetu gminy i, zgodnie z ustawą POŚ, ma ściśle określone cele finansowania, przy czym najczęściej uregulowane jest to przez regulamin zatwierdzony przez radę gminy.

Środki gminnego funduszu - tylko w formie dotacji - mogą być przeznaczone na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska;
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła;
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych służących ochronie środowiska i gospodarcze wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej;
- zarządzanie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;

- realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami;
- wspieranie działań przeciwdziałającym zanieczyszczeniom;
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska;
- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii;
- wspieranie ekologicznych form transportu;
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, zwłaszcza na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;
- inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowiska i gospodarcze wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Pożyczki i dotacje ze środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, przyznawane są na cele określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami), zgodnie z priorytetami Wojewódzkiego Funduszu określonymi w oparciu o „Politykę Ekologiczną Państwa”, „Strategię rozwoju województwa świętokrzyskiego”, „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”, oraz zgodnie z planem działalności Wojewódzkiego Funduszu i stosowanymi przez Wojewódzki Fundusz kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania. Jako priorytetowe traktuje się te przedsięwzięcia, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Euro-

pejskiej, związanych z członkostwem w Unii Europejskiej.

Do przedsięwzięć, przeznaczonych do dofinansowania przez WFOŚiGW należą m.in.:

Dziedzina ochrony wód i gospodarki wodnej:

- realizacja nowych lub rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych o przepustowości powyżej 5 m³/d;
- realizacja nowych sieci kanalizacyjnych szczególnie mających zapewnić doprowadzenie niezbędnej ilości ścieków dla prawidłowego funkcjonowania oczyszczalni ścieków;
- przedsięwzięcia mające na celu zabezpieczenie przed powodzią.

Dziedzina ochrony powietrza:

- przebudowa systemów ciepłowniczych opalanych paliwem stałym (węgiel, koks) na opalane paliwem ciekłym (olej opałowy) lub paliwem gazowym;
- przedsięwzięcia wykorzystujące niekonwencjonalne, odnawialne źródła energii.

Dziedzina ochrony powierzchni ziemi:

- zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego;
- realizacja zadań ujętych w „Planie gospodarki odpadami dla woj. świętokrzyskiego”;
- likwidacja mogilników;
- usuwanie (demontaż i transport) i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej
- tworzenie Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych, w tym zakup pojemników do selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych.

Dziedzina ochrony przyrody i leśnictwa:

- renaturalizacja dolin rzecznych cennych przyrodniczo;
- realizacja ustawy z dnia 8 czerwca 2001r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia w ramach Wojewódzkiego Programu Zwiększania Lesistości.

2. Programy pomocowe Unii Europejskiej

Generalnym celem polityki strukturalnej UE jest zapewnienie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju całej Unii, a także zwiększenie stopnia spójności gospodarczej i społecznej. Instrumentem tej polityki są Fundusze Strukturalne. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów stowarzyszonych. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i do tych regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Mają one pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych.

Skuteczność oraz efektywność działań Unii Europejskiej na rzecz spójności społeczno-gospodarczej zależy od egzekwowania zasad leżących u podstaw wspólnotowej polityki regionalnej. Obejmują one m. in. następujące zasady:

- subsydiarności - stanowi ona, że Wspólnota, w dziedzinach, które nie podlegają jej wyłącznej własności, podejmuje działania jedynie wówczas, kiedy cele zamierzonego działania nie mogą zostać zrealizowane w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, mogą zaś, z racji zakresu lub skutków zamierzonego działania, zostać lepiej zrealizowane na szczeblu wspólnotowych;
- koncentracji - ma na celu koncentrację środków finansowych pochodzących z zasobów europejskich funduszy strukturalnych na realizację ograniczonej liczby priorytetowych celów, mających podstawowe znaczenie dla spójności społeczno-gospodarczej UE;

- wieloletniego programowania - ma na celu wypracowywanie wieloletnich programów rozwoju, które po zatwierdzeniu przez Komisję Europejską są wdrażane pod kierunkiem państw beneficjentów zgodnie z postanowieniami rozporządzeń wspólnotowych odnoszących się do funduszy strukturalnych;
- partnerstwa - rozumiana jest jako obowiązek uzgadniania wszystkich ustaleń w trakcie przechodzenia poprzez kolejne etapy procedury programowania, partnerami powinni być tutaj przedstawiciele władz publicznych, środowisk społeczno-gospodarczych, inwestorów, instytucji bankowych, organizacji zawodowych, wyższych uczelni;
- dodatkowości - stanowi ona, że dla osiągnięcia autentycznego oddziaływania gospodarczego pomoc wspólnotowa ma być uzupełnieniem środków wydatkowanych przez państwa członkowskie, co oznacza, że uzupełnia ona środki zgromadzone na dane działanie przez władze lokalne, regionalne lub krajowe.

Głównym zadaniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) jest wyrównywanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionalnego krajów należących do UE. Pomoc w ramach tego funduszu obejmuje inicjatywy w następujących dziedzinach: inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego oraz tworzenia i zabezpieczenia trwałych miejsc pracy, infrastruktura, rozwój turystyki, oraz inwestycje w dziedzinie kultury, ochrony i poprawy stanu środowiska i innych. W ramach tego funduszu mogą być także finansowane tzw. duże projekty, których koszt przekracza 50 mln euro i

które obejmują ekonomicznie niepodzielną serię prac, spełniających ściśle określoną funkcję techniczną i posiadających jasno określone cele. Projekty te są bezpośrednio negocjowane z Komisją Europejską, która ocenia je, konsultując się w razie potrzeby z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i podejmuje decyzję odnośnie poziomu pomocy wspólnotowej.

Fundusz Spójności (Kohezji) nie należy do grupy Funduszy Strukturalnych, ze względu na określony czas w którym działa. Jednak poprzez swój charakter i cel jest instrumentem polityki strukturalnej UE. Jest to czasowe wsparcie finansowe dla krajów Unii Europejskiej, których Produkt Krajowy Brutto (PKB) na mieszkańca nie przekra-

cza 90 % średniej dla wszystkich krajów członkowskich. Fundusz Spójności współfinansuje wydatki o charakterze infrastrukturalnym w dziedzinie transportu oraz na rzecz ochrony środowiska naturalnego. W Polsce korzystanie ze środków Funduszu Spójności oparte będzie na Strategii wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006 utworzonej na podstawie Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006. Zgodnie z obowiązującymi w zakresie polityki strukturalnej zasadami współfinansowania, pomoc z Funduszu Spójności na określony projekt będzie wynosić maksymalnie od 80 proc. do 85 proc. kosztów kwalifikowanych. Pozostałe co najmniej 15 proc. musi zostać zapewnione przez beneficjenta.

3. Banki

Ważne miejsce na rynku finansowania inwestycji proekologicznych odgrywają banki, które coraz częściej rozszerzają swoją ofertę o kredyty preferencyjne przeznaczone na przedsięwzięcia proekologiczne. Szczególne znaczenie mają także międzynarodowe instytucje finansowe, a zwłaszcza Bank Światowy i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) jest realizowany w oparciu o umowę kredytową podpisaną między Rzeczpospolitą Polską a Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju. Nadrzędnym celem tego programu jest tworzenie nowych, pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich poprzez program inwestycji w infrastrukturę techniczną na tych obszarach oraz edukację, szkolenia i udzielanie mikropożyczek mieszkańcom wsi.

4. Finansowanie przedsięwzięć

Określenie kosztów zadań zawartych w „Programie...” jest niezwykle trudne ze względu na złożony system ich finansowania. Dla każdego zadania należy bowiem określić środki własne lub środki innych udziałowców (fundusze pomocowe, środki unijne, pożyczki, inwestorzy prywatni). Szczególną rolę odgrywa możliwość pozyskania strukturalnych środków unijnych.

Poniżej przedstawiono szacunkowe koszty przedsięwzięć zawartych w „Programie...” Należy jednak podkreślić, że zestawienie to ma charakter otwarty. Realizacja programu ochrony środowiska może napotkać bowiem trudności spowodowane np. nie otrzymaniem pomocy zewnętrznej. Możliwa jest również realizacja innych inwestycji nie wskazanych w tabeli, ale mieszczących się w ramach ogólnych kierunków działań.

Tab. 11 Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na terenie gminy Kije.

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty	Źródła finansowania	Termin realizacji	Rodzaj przedsięwzięcia
1	Wdrożenie programu NATURA 2000	brak danych	Środki unijne	od 2004	Zadanie koordynowane
2	Wdrożenie programów rolnośrodowiskowych	brak danych	Fundusze strukturalne budżet państwa	I etap 2005-09, II etap 2010-14	Zadanie koordynowane
3	Renaturalizacja doliny rzeki Nidy	brak danych	Fundusze strukturalne	do 2009	Zadanie koordynowane
4	Zwodociągowanie gminy	3898 tys. zł	Fundusze unijne, budżet gminy	do 2006	Zadanie koordynowane
5	Budowa oczyszczalni	3500 tys. zł	Fundusze akcesyjne, WFOŚiGW	do 2006	Zadanie koordynowane
6	Skanalizowanie gminy	18138 tys. zł	Fundusze akcesyjne, WFOŚiGW, budżet gminy	do 2010	Zadanie koordynowane

7	Budowa zbiornika retencyjnego w Stawianach	brak danych	Budżet gminy, fundusze unijne	w zależności od środków	Zadanie koordynowane
8	Gartatowice - rekultywacja gruntów po wydobyciu gipsu, kamienia i piasku	brak danych	Budżet Wojewody i powiatu, inwestor prywatny	brak danych	Zadanie koordynowane
9.	Zalesienie 40 ha	brak danych	ARiMR, EAGGF	do 2010	Zadanie koordynowane
10	Realizacja II etapu obwodnicy w Kijach	32 mln zł	Budżet centralny, środki unijne	do 2006	Zadanie koordynowane
11	Uruchomienie portalu internetowego zawierającego informacje o środowisku i jego ochronie	brak danych	Budżet gminy, sponsorzy	w zależności od środków	Zadanie koordynowane
12.	Organizacja imprez masowych, rozwijających świadomość ekologiczną	Koszt jednodniowej imprezy ok.6 tys. zł	PFOSiGW, sponsorzy, budżet samorządów	proces ciągły	Zadanie koordynowane

Uwaga: Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami zawarte są w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Kije”.

VIII. Monitoring

Czuwanie nad wdrażaniem poszczególnych zadań jest niezwykle ważne z punktu widzenia oceny skuteczności realizacji „Programu...”.

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska (art. 18) zobowiązuje Wójta Gminy do sporządzania co 2 lata raportów z wykonania gminnego programu ochrony środowiska. Raporty te powinny być przedstawione Radzie Gminy.

Monitoring ma na celu: ocenę stopnia wykonania przedsięwzięć zawartych w „Programie...”, określenie stopnia realizacji założonych celów, ocenę rozbieżności pomiędzy celami i działaniami a ich wykonaniem wraz z analizą przyczyn ewentualnych rozbieżności.

W tabeli poniżej znajdują się mierniki realizacji polityki ekologicznej Gminy, które pozwolą na monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów.

Tab. 12. Mierniki realizacji „Programu...”

Dziedzina	Cel	Mierniki
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie walorów przyrodniczych gminy	- powierzchnia obszarów chronionych, - powierzchnia obszarów objętych programem Natura 2000, - powierzchnia gruntów zalesionych, - powierzchnia użytków rolnych objętych programem rolno-środowiskowym.
Gospodarka wodna	1) Uzyskanie zauważalnej poprawy jakości wód powierzchniowych. 2) Skuteczna ochrona dobrego stanu jakościowego wód podziemnych z jednoczesną racjonalizacją ich zużycia. 3) Przejście na całościowe gospodarowanie zasobami wodnymi, realizowane w układzie zlewniowym.	- jakość wód powierzchniowych i podziemnych (wg oceny ogólnej, - długość sieci kanalizacyjnej, - długość sieci wodociągowej, - ilość zbiorników retencyjnych, - udział nieoczyszczonych ścieków komunalnych.
Gleby	1) Ochrona i racjonalne użytkowanie gleb przydatnych dla rolnictwa. 2) Zachowanie i wzmocnienie walorów ekologicznych i krajobrazowych rolniczej przestrzeni produkcyjnej.	- powierzchnia terenów zdegradowanych wymagających rekultywacji
Surowce mineralne	1) Oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów oraz zminimalizowanie niekorzystnych skutków eksploatacji.	- ilość zrealizowanych przedsięwzięć oraz powierzchnia terenów zrehabilitowanych

	2) Poprawa stanu środowiska naturalnego zmienionego w wyniku działalności górniczej. 3) Ochrona obszarów występowania surowców mineralnych oraz kontynuacja i rozszerzenie prac poszukiwawczych.	
Lasy	1) Pełne wykorzystanie możliwości zwiększenia powierzchni leśnej gminy. 2) Ochrona zasobów leśnych.	- powierzchnia gruntów zalesionych
Ochrona powietrza	Zachowanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego na obszarze całej gminy.	- procent energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych
Poważne awarie przemysłowe	Zmniejszenie ewentualnego zagrożenia dla mieszkańców i środowiska na skutek awarii przemysłowych i transportu substancji niebezpiecznych.	- liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej
Edukacja ekologiczna	1) Podniesienie świadomości ekologicznej wszystkich grup społeczeństwa, polegające na wykształceniu nawyków wdrażania zrównoważonego rozwoju, dbałości o stan środowiska i oszczędnego korzystania z jego zasobów. 2) Stworzenie powszechnego dostępu do informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska	- ilość uczestników akcji, kampanii, szkoleń i in., - liczba interwencji środowiskowych zgłaszanych przez mieszkańców, - liczba gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych - poprawa stanu sanitarnego wsi, stanu czystości rzek, lasów itp.

Uwaga: Mierniki realizacji „Programu...” w zakresie gospodarki odpadami zawarte są w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Kije”.

IX. Wykaz skrótów

ARiMR	- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	OChP	- Obszar Chronionego Krajobrazu
GPZ	- Główny Punkt Zasilania	POŚ	- Prawo Ochrony Środowiska
GZWP	- Główny Zbiornik Wód Podziemnych	PSP	- Państwowa Straż Pożarna
LOP	- Liga Ochrony Przyrody	WIOŚ	- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
MOŚZNiL	- Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa	WODR	- Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
NPEE	- Narodowy Program Edukacji Ekologicznej	ZŚiNPK	- Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych
NSEE	- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej		

X. Materiały źródłowe

- Krajowy plan gospodarki odpadami. Rada Ministrów. Warszawa 2002;
- Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006. Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2003;
- II Polityka ekologiczna państwa. Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2000;
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002.
- Program ochrony dla województwa świętokrzyskiego. Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego, Kielce 2003;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego. Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków 2003;
- Program ochrony środowiska dla powiatu pińczowskiego. Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego, Kielce 2003;
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu pińczowskiego. Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego, Kielce 2003;
- Poradnik. Jak własnymi siłami opracować gminny lub powiatowy program ochrony środowiska. Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku, Płock 2003;
- Strategia Rozwoju Gminy Kije. prof. dr hab. S.J. Pastuszka, mgr J. Góźdz, Kije 2001;

12. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kije. Studio A i U, Kielce 2002;
13. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U Nr 62 z 2001r. poz. 627 z późniejszymi zmianami);
14. Województwo i gmina w europejskiej w sieci ekologicznej NATURA 2000 model wdrażania sieci NATURA 2000 w Regionie Świętokrzyskim. Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Kielce 2001;
15. Informacje i materiały statystyczne;
16. Publikacje i materiały informacyjne.

1663

UCHWAŁA Nr XII/107/04 RADY GMINY W KIJACH

z dnia 28 kwietnia 2004r.

w sprawie zmiany uchwały Nr VI/65/03 Rady Gminy w Kijach z dnia 17 lipca 2003 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i pkt 9 lit. „e” ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z póź. zm.) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. W załączniku Nr 1 do uchwały Nr VI/65/03 Rady Gminy w Kijach z dnia 17 lipca 2003 roku w sprawie uchwalenia wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne dodaje się wiersz otrzymujący

brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczącą Rady Gminy: R. Chrobot

Załącznik do uchwały XII/107/04
Rady Gminy w Kijach
z dnia 28 kwietnia 2004r.

16.	Budowa bazy noclegowej - nadbudowa Sali gimnastycznej i łącznika z klatką schodową w istniejącej szkole w Kijach	Gmina	2004	231.175,00	-	SAPARD 111.376.03	-	-	-
						119.798.97 Budżet Gminy			

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Wydział Prawny i Nadzoru
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 3000 zł.
Nr konta Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. O/Kielce, Nr 25 10600076-0000320000163506
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 210 w godzinach pracy Urzędu

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 15 lipca 2004r.